

RAPORT Z WIZYTACJI (ocena instytucjonalna)

**na Wydziale Ekonomicznym
Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego
im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu**

dokonanej w dniach 9 – 11 stycznia 2015 r. przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

1. przewodniczący: prof. dr hab. Danuta Strahl – członek PKA członkowie:
2. prof. dr hab. Tadeusz Kufel – członek PKA, ekspert ds. jakości
3. pro. dr hab. Jerzy Węclawski – ekspert PKA
4. prof. dr hab. Anna Czubała – ekspert PKA
5. dr Maria Gabrysova – ekspert PKA ds. międzynarodowych
6. mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA formalno-prawny
7. prof. dr hab. Łucja Tomaszewicz – członek PKA, przedstawiciel pracodawców
8. mgr Ewelina Dyląg – ekspert PKA, przedstawiciel doktorantów
9. Piotr Pokorny – ekspert PKA, przedstawiciel Parlamentu Studentów

Informacja o wizytacji i jej przebiegu

Wizytacja na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Techniczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu w ramach oceny instytucjonalnej odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2014/2015. Wizytacja instytucjonalna na tym Wydziale odbyła się po raz pierwszy, bowiem Wydział ten nie był dotychczas oceniany przez Polską Komisję Akredytacyjną.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny instytucjonalnej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, nauczycielami akademickimi oraz pozostałymi pracownikami, a także studentami i doktorantami Wydziału Ekonomicznego oraz przedstawicielami pracodawców.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Strategia określona przez jednostkę

1.1)

Strategia Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu (dawniej Politechniki Radomskiej im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu) została

pozytywnie zaopiniowana przez Senat Uchwałą Nr 000-1/1/2011 z dnia 27 stycznia 2011 r. w sprawie zaopiniowania kierunkowych celów strategicznych Politechniki Radomskiej im. Kazimierza Pułaskiego na lata 2011 – 2015. Natomiast misja Uczelni została określona w Statucie Uczelni – Uchwałą Nr 000-1/1/2014 Senatu z dnia 30 stycznia 2014 r. w sprawie uchwalenia zmian w statucie Uczelni.

Zwraca się uwagę na fakt, iż strategia Uczelni została pozytywnie zaopiniowana przez Senat Uczelni, podczas gdy zgodnie z przepisami § 32 ust. 3 Statutu Uczelni – do kompetencji Senatu należy uchwalenie strategii Uczelni opracowanej przez Rektora. Niewłaściwa jest również podstawa prawna znajdująca się w tej uchwale (§ 32 ust. 12).

Natomiast Rada Wydziału Ekonomicznego na posiedzeniu w dniu 29 września 2011 r. przyjęła Strategię Wydziału Ekonomicznego na lata 2011- 2016, która została zaktualizowana na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 24 stycznia 2013 r.

Zwraca się uwagę na fakt, iż uchwały Rady Wydziału powinny zawierać podstawę prawną oraz informację od kiedy wchodzi w życie. Ponadto rozważenia wymaga wprowadzanie w uchwałach informacji o wynikach głosowania. Taka informacja znajduje się w protokole z posiedzenia Rady Wydziału, zatem nie ma potrzeby jej wprowadzania w uchwale.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu i Rady Wydziału w powyższych sprawach. W posiedzeniach Senatu i RW nie uczestniczyli interesariusze zewnętrzni. Dokumentacja w tym zakresie jest prowadzona w sposób właściwy, za wyjątkiem wyżej wskazanych uchybień w uchwałach tych organów.

Strategia Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Technologiczno- Humanistycznego w Radomiu została zbudowana z wyraźną orientacją na realizację misji Uczelni. Ogólna misja Uniwersytetu Technologiczno- Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu zawarta jest w sentencji: „**KU GODNEJ PRZYSZŁOŚCI**”, którą rozwija następujące ujęcie: „Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu kształcąc kolejne pokolenia, jest wiodącą Uczelnią regionu radomskiego i znanym ośrodkiem akademickim w kraju. Wnosi istotny wkład w integralny system rozwoju intelektualnego regionu a także całego społeczeństwa polskiego i innych krajów. Wiedza i wychowanie zdobywane w Uczelni mają służyć naszej Ojczyźnie i integracji europejskiej”.

Misja Wydziału Ekonomicznego wyraża jego cele i jest jednocześnie uszczegółowieniem misji Uczelni. Zatem misja Wydziału ujęta została następująco:

- prowadzenie badań naukowych w zakresie nauk ekonomicznych i nauki o administracji oraz popularyzacja wyników tych badań,
- kształcenie studentów w zakresie ekonomii, towaroznawstwa i administracji na różnych poziomach studiów (stacjonarne, niestacjonarne – I, II stopnia, studia podyplomowe) na poziomie zapewniającym zdobywanie wiedzy i umiejętności cenionych i poszukiwanych na krajowym rynku pracy oraz przez pracodawców zagranicznych,
- krzewienie wśród studentów zdolności do samodzielnego myślenia, umiejętności samokształcenia, kultury osobistej i umysłowej oraz zasad postępowania etycznego i zgodnego z prawem,
- kształtowanie wśród studentów postaw opartych na uniwersalnych zasadach wolności i niezależności myśli oraz badań naukowych, demokracji, zasadach tolerancji światopoglądowej, zasadach etyki i rzetelności naukowej oraz dydaktycznej, dobrych obyczajach obowiązujących w środowisku akademickim,
- kształtowanie wśród studentów postaw przedsiębiorczości, innowacyjności, otwartości na nowe idee i wyzwania,

- popularyzowanie wiedzy ekonomicznej i prawniczej w społeczeństwie niezbędnej dla rozumienia procesów gospodarczych.

Tak sformułowana misja Wydziału nawiązuje do rozszerzonego opisu misji Uniwersytetu, w której akcentuje się między innymi kształcenie młodzieży z zachowaniem wysokich standardów jakości kształcenia, rozwijanie badań naukowych, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Wyraźne nawiązanie do aspektów jakości kształcenia można dostrzec zarówno w misji Uczelni, jak i Wydziału w tych fragmentach, które odwołują się do wysokich standardów kształcenia, krzewienia wśród studentów umiejętności samokształcenia, kształtowania wśród studentów postaw przedsiębiorczości, innowacyjności, otwartości na nowe idee i wyzwania. Trzeba jednak podkreślić, że również akcentowanie rozwijania badań naukowych, które są niezbędnym elementem procesu kształcenia na profilu ogólnoakademickim nawiązuje do aspektów jakościowych. Realizacja misji Uczelni oraz Wydziału znajduje odniesienie w założeniach strategicznych Wydziału. Strategia Wydziału opracowana na lata 2011-2016 wyznacza takie cele strategiczne jak:

- podniesienie rangi Wydziału Ekonomicznego,
- ciągły rozwój kadry naukowej,
- doskonalenie procesu dydaktycznego,
- intensyfikacja działalności naukowo-badawczej,
- wspieranie inicjatyw i działalności studenckiego ruchu naukowego.

Cele te korespondują zarówno z misją Uczelni jak i Wydziału, a także z celami strategicznymi określonymi w Strategii Uczelni. Uczelnia ma opracowany dokument *Kierunkowe cele strategiczne Politechniki Radomskiej na lata 2011-2015*. Z przedstawionych celów bezpośrednio do jakości kształcenia nawiązują takie cele jak: doskonalenie procesu dydaktycznego, wspomaganie inicjatyw i działalności studenckiego ruchu naukowego, kulturalnego i sportu. Ponadto takie cele jak: ciągły rozwój kadry naukowej, intensyfikacja działalności naukowo-badawczej, poszerzenie współpracy z zagranicznymi ośrodkami naukowymi również należy traktować jako działania wpływające na doskonalenie jakości kształcenia. Zatem cele strategiczne Wydziału uszczegóławiają cele strategiczne określone na szczeblu Uczelni zachowując z nimi pełną spójność, przy czym należy zauważyć, że Uczelnia nie zmodyfikowała swojej strategii na potrzeby Uniwersytetu (zachowując strategię opracowaną na potrzeby Politechniki).

Są zatem elementem polityki jakości Wydziału. Wśród tych celów dwa wyznaczają bezpośrednie zadania w obszarze dydaktyki, tj. doskonalenie procesu dydaktycznego oraz wspieranie studenckiego ruchu naukowego. Ponadto należy uznać, że również cele określające ciągły rozwój kadry oraz intensyfikację działalności naukowo-badawczej wiążą się z doskonaleniem kształcenia, gdyż z uwagi na zakres kształcenia na studiach I i II stopnia na profilu ogólnoakademickim, jak i na studiach III stopnia takie cele są niezbędne dla zapewnienia jakości kształcenia.

Oceniając spójność strategii Wydziału ze strategią Uczelni w zakresie badań naukowych można zauważyć, iż cele strategiczne Wydziału takie jak: ciągły rozwój kadry naukowej, intensyfikacja działalności naukowo-badawczej są odpowiedzią na cele strategiczne Uczelni w tym zakresie określone jako: ciągły rozwój kadry naukowej, intensyfikacja działalności naukowo-badawczej oraz poszerzenie współpracy z zagranicznymi ośrodkami naukowymi. Należy dodać, że również cel strategiczny „podniesienie rangi Wydziału Ekonomicznego” zawiera w sobie cele operacyjne nawiązujące do rozwoju badań naukowych.

Strategia Wydziału Ekonomicznego określa cele operacyjne dla poszczególnych celów strategicznych. Odnosząc się do celów z zakresu dydaktyki określono następujące cele

operacyjne zorientowane na uruchamianie nowych kierunków dostosowanych do potrzeb rynku pracy, podnoszenie jakości kształcenia, rozwój kształcenia podyplomowego.

Strategia zakłada podjęcie działań, które umożliwią będą realizację wskazanych celów operacyjnych. Jako szczególnie ważne należy podkreślić:

- pełne wdrażanie i doskonalenie procesu dydaktycznego zgodnie z postanowieniami Deklaracji Bolońskiej i Krajowych Ram Kwalifikacji,
- rozszerzenie nauczania w językach obcych,
- wdrożenie systemu weryfikacji efektów kształcenia, właściwy dobór pracowników do prowadzenia zajęć dydaktycznych,
- intensyfikacja współpracy z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi, w tym udział interesariuszy w tworzeniu planów i programów studiów,
- tworzenie warunków do udziału studentów w wymianie międzynarodowej.

Z kolei celowi strategicznemu *Wspieranie inicjatyw i działalności studenckiego ruchu naukowego* podporządkowano następujące cele operacyjne:

- zwiększenie liczby publikacji naukowych studentów,
- zwiększenie liczby studentów biorących udział w konferencjach naukowych,
- zwiększenie udziału studentów w badania naukowych,
- zwiększenie liczby studentów ubiegających się o stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za wybitne osiągnięcia.

Założono działania wspomagające udział studentów w projektach naukowych, publikacjach, wymianie międzynarodowej – wsparcie studentów w nawiązywaniu współpracy z podmiotami gospodarczymi oraz instytucjami rządowymi i samorządowymi.

Zadania strategiczne określają też wyraźnie, że proces kształcenia ma odpowiadać potrzebom rynku pracy w wymiarze krajowym i międzynarodowym. Podkreślają to takie cele strategiczne jak:

- podniesienie jakości i atrakcyjności kształcenia poprzez uruchamianie nowych kierunków kształcenia i specjalności związanych z potrzebami rynków pracy: regionalnego i krajowego, w tym przede wszystkim prawo w działalności gospodarczej, prawo oraz finanse, jak i
- intensyfikacja współpracy z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi, w tym udział interesariuszy w tworzeniu planów i programów studiów,

Wszystkie te cele jak i zadania ujęte w Strategii Wydziału są uszczegółowieniem realizacji Strategii Uczelni. Oba dokumenty jasno określają cele strategiczne, które zarówno Uczelnia, jak i oceniany Wydział mają realizować.

Strategia Wydziału zawiera więc cele strategiczne i obszary priorytetowych działań, brak jest jednak harmonogramu i odpowiedzialnych zespołów za realizację poszczególnych przedsięwzięć wynikających z celów strategicznych.

Zdaniem Zespołu oceniającego, strategia Wydziału Ekonomicznego jest spójna z misją Uczelni oraz celami strategicznymi Uczelni. Strategia uwzględnia cele i zadania związane z doskonaleniem jakości kształcenia i wyznacza kierunki rozwoju. Zespół zaleca, z uwagi na przyjętą szczegółowość misji, włączenia w jej zakres prowadzonych już studiów doktoranckich, monitorowanie realizacji strategii i jej aktualizację, a w szczególności włączenie do celów strategicznych zadań związanych z uruchomionymi już studiami III stopnia.

1.2)

Wydział ma opracowaną koncepcję kształcenia dla prowadzonych kierunków studiów i poziomów kształcenia, studiów doktoranckich ora podyplomowych. Koncepcja ta jest podporządkowana zakreślonym kierunkom badań naukowych wskazanych w strategii Wydziału. Strategia Wydziału wyraźnie wskazuje obszary badań naukowych określając je w

obszarze nauk społecznych w dziedzinie: nauk ekonomicznych w dyscyplinach ekonomia, finanse, towaroznawstwo, nauki o zarządzaniu i dziedzinie nauk prawnych w dyscyplinach prawo i nauki o administracji. Dziedziny jak i dyscypliny, w których prowadzone są badania naukowe są jednoznacznie związane z obszarem kształcenia oraz prowadzonymi kierunkami studiów, a także z dyscyplinami, w których prowadzone są studia doktoranckie.

Studia doktoranckie prowadzone są w dyscyplinie: ekonomia i towaroznawstwo, w których jednostka posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora. Zaś prowadzone kierunki studiów: ekonomia, towaroznawstwo, osadzone są w dyscyplinach ekonomia i towaroznawstwo jako dyscyplinie wiodącej, kierunek administracja zaś osadzony jest w dyscyplinie nauki o administracji, prawo i ekonomia. Kierunek prawo w działalności gospodarczej integruje dziedziny nauk ekonomicznych i prawnych i jest jako jedyny prowadzony na profilu praktycznym. Uczelnia zamierza w perspektywie otworzyć nowe kierunki prawo i finanse, jak również intensyfikować rozwój badań naukowych, który na takie rozszerzenie zakresu kształcenia pozwoli. Koncepcja kształcenia uwzględnia zasady Krajowych Ram Kwalifikacji, definiuje efekty kształcenia i sposoby ich weryfikacji. W ofercie Wydziału znajdują się studia podyplomowe, których tematyka i zakres odpowiada prowadzonym kierunkom studiów, jak np.: Organizacja i zarządzanie podmiotami leczniczymi (uruchomione w ramach programu unijnego) oraz Nowoczesne usługi biznesowe opracowane we współpracy z samorządem terytorialnym. Oferta ta jest zorientowana na potrzeby rynku pracy, ale nikłe zainteresowanie tymi studiami jest sygnałem, iż oferta ta wymaga głębszej refleksji i odpowiednich działań.

Strategia Wydziału określa cele operacyjne i działania, które mają sprzyjać realizacji celów dotyczących rozwoju badań naukowych oraz kadry naukowej. Celowi strategicznemu *Intensyfikacja działalności naukowo-badawczej* podporządkowano cele operacyjne tj.:

- podejmowanie współpracy oraz wchodzenie w konsorcja z wiodącymi instytutami badawczymi oraz z Uczelniami – partnerami krajowymi i zagranicznymi,
- pozyskiwanie środków unijnych i ministerialnych na badania naukowe,
- współpraca z podmiotami gospodarczymi oraz instytucjami rządowymi i samorządowymi, w szczególności z regionu radomskiego.

Przewiduje się organizację konferencji naukowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym, zwiększenie liczby publikacji naukowych pracowników naukowo-dydaktycznych Wydziału Ekonomicznego w wiodących czasopismach naukowych polskich i zagranicznych, zwiększenie udziału kadry w projektach naukowo-badawczych, w tym finansowanych przez NCN oraz NCBiR podniesienie rangi własnych czasopism naukowych Strategia zakłada rozwój kadry i awanse naukowe własnych pracowników poprzez uzyskanie tytułów naukowych profesora i stopnia doktora habilitowanego oraz doktora, a także pozyskiwanie pracowników naukowych z tytułem profesora lub ze stopniem doktora habilitowanego, oraz zatrudnianie młodej kadry naukowej, w tym najzdolniejszych absolwentów i doktorantów Uczelni. Przewiduje również intensyfikację współpracy dydaktycznej i naukowej z Uczelniami zagranicznymi, wspieranie pracowników w przygotowywaniu wniosków o finansowanie projektów badawczych, wspieranie pracowników w organizowaniu staży naukowych w krajowych i zagranicznych ośrodkach naukowych, tworzenie akredytowanych laboratoriów z zakresu towaroznawstwa. Brak jest jednak wskazania działań, które będą stymulowały realizację wytyczonych celów.

Można zatem stwierdzić, iż koncepcja kształcenia na wszystkich poziomach kształcenia i formach studiów jest zbieżna z zakresem prowadzonych badań naukowych, które Strategia Wydziału określiła jako badania priorytetowe.

Prowadzenie kształcenia na studiach podyplomowych jest prawidłowo wpisane w przyjętą przez Uczelnię i Wydział koncepcję kształcenia. Jednostka prowadząca studia

podyplomowe umożliwiają ich słuchaczom zdobycie wiedzy i umiejętności poszukiwanych na rynku pracy, rozwijanie zdolności do samodzielnego myślenia, umiejętności samokształcenia, podnoszenia kultury intelektualnej oraz propagowania zasad postępowania etycznego i zgodnego z prawem. Programy studiów podyplomowych prowadzonych przez Wydział Ekonomiczny umożliwiają realizację tych celów poprzez przekazywanie aktualnej wiedzy oraz kształtowanie umiejętności i kompetencji społecznych zgodnie z przyjętymi dla nich programami kształcenia.

1.3)

Wydział identyfikuje swoją pozycję na rynku edukacyjnym regionu, a także w skali ogólnopolskiej. Prowadzone badania naukowe i ich efekty uzyskały kategorię B w ocenie parametrycznej jednostek naukowych. Natomiast oferta dydaktyczna jest w skali regionu radomskiego interesująca dla absolwentów studiów I stopnia z uwagi na studia II stopnia na takich kierunkach jak: ekonomia i administracja oraz dla kandydatów na studia I stopnia z uwagi na kształcenie na kierunku towaroznawstwo oraz prawo w działalności gospodarczej, które są jedyną ofertą w tym zakresie w regionie radomskim. Uniwersytet jest ponadto jedyną Uczelnią regionu radomskiego, która oferuje studia doktoranckie w dyscyplinie towaroznawstwo i ekonomia. Strategia Wydziału zakłada uruchomienie w przyszłości dwóch kierunków studiów finanse i prawo uznając, że jest przestrzeń edukacyjna dla takiej oferty.

W strategii przyjęto jako jeden z celów strategicznych *Podniesienie rangi Wydziału Ekonomicznego* co jest powiązane z określeniem pozycji Wydziału. Strategia zakłada bowiem:

- utrzymanie uprawnień do nadawania stopnia doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia,
- uzyskanie uprawnień do nadawania stopnia doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie towaroznawstwo,
- uzyskanie uprawnień do nadawania stopnia doktora habilitowanego nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia,
- uruchomienie studiów trzeciego stopnia (doktoranckich),
- utworzenie nowych kierunków studiów,
- uzyskanie kategorii naukowej A.

Niektóre z tych celów i zadań zostały już zrealizowane, tj. uzyskanie uprawnień do nadawania stopnia doktora nauk ekonomicznych w dyscyplinie towaroznawstwo, oraz uruchomienie studiów trzeciego stopnia (doktoranckich), jednakże kolejne wymagają podjęcia intensywnych i skutecznych działań.

1.4)

W budowaniu kultury jakości kształcenia bierze udział społeczność akademicka, w tym nauczyciele akademicy, kadra administracyjna, studenci i doktoranci. Spotkanie z kadrami akademicką, studentami, doktorantami, pracownikami administracyjnymi, Komisją ds. Jakości Kształcenia pozwala zauważyć, iż świadomość społeczności akademickiej w zakresie roli jakości kształcenia i wewnętrznego systemu zapewnienia jakości jest wysoka. Kadra uznała, że silną stroną wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest właśnie wzrost świadomości społeczności akademickiej w zakresie jakości kształcenia. Udział interesariuszy wewnętrznych w budowaniu wysokiej kultury jakości kształcenia widoczny jest w działaniu takich gremiów jak: Rada Wydziału, Komisja ds. Jakości Kształcenia. Rada Wydziału zgodnie ze swoimi kompetencjami zatwierdza programy kształcenia, opiniuje efekty kształcenia. Przegląd protokołów Rady Wydziału pokazuje, iż przedmiotem dyskusji Rady Wydziału są aspekty jakościowe procesu dydaktycznego. Tematem obrad było między innymi np. sprawozdanie pełnomocnika ds. jakości kształcenia z działań w roku

akademickiego 2013/2104, efekty kształcenia dla prowadzonych kierunków studiów, proces dyplomowania. Spotkanie z Komisją ds. Jakości Kształcenia, a także przedstawiona podczas wizytacji dokumentacja pozwala stwierdzić, iż Komisja realizuje swoje zadania związane z jakością kształcenia. Studenci są członkami Rady Wydziału, Komisji ds. Jakości, a także Senatu i biorą bezpośredni udział w podejmowaniu decyzji dotyczących jakości kształcenia. Samorząd Studencki opiniuje programy kształcenia. Ponadto studenci wyrażają swoje opinie w trakcie systematycznie prowadzonego procesu ankietowania zajęć. Na Wydziale działa Rada Interesariuszy. W jej skład, powoływany uchwałą Rady Wydziału, wchodzi przedstawiciele prestiżowych podmiotów gospodarczych (banki, firmy ubezpieczeniowe, zakłady produkcyjne, firmy handlowe i usługowe), jednostkach administracji rządowej i samorządowej (urzędy skarbowe, urzędy miejskie i gminne, ośrodki pomocy społecznej) oraz przedstawiciele organizacji i stowarzyszeń przedsiębiorców regionu radomskiego.

Spotkanie Zespołu Oceniającego z przedstawicielami Rady oraz rynku pracy pozwoliło na zapoznanie się ZO z formami współpracy Wydziału z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Współpraca ta ma charakter trwały i przynosi wymierne korzyści obu stronom. Procedury wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jak i wypracowana tradycja działań zapewniają udział w budowaniu kultury jakości kształcenia interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych.

Zdaniem Zespołu oceniającego należy wzbogacić Strategię Wydziału o zadania z zakresu rozwoju studiów III stopnia oraz internacjonalizacji procesu kształcenia.

Interesariusze zewnętrzni uczestniczą w tworzeniu oferty edukacyjnej oferowanej przez wizytowany Wydział w ramach prowadzonych kierunków studiów przede wszystkim poprzez uczestnictwo w pracach Rady Interesariuszy. Powołana została ona Uchwałą Rady Wydziału Nr 11/2013 z dnia 28 lutego 2013 r. i aktualizowaną późniejszymi uchwałami, które głównie dotyczyły rozszerzeń składu Rady. Obecnie w Radzie zasiada 27 osób reprezentujących przedsiębiorstwa, instytucje oraz organizacje głównie funkcjonujące w regionie radomskim (Bank PKO BP, Bank Spółdzielczy, TUiR Warta, KOMTECH, BCC, Urząd skarbowy, Urząd Marszałkowski, Urząd Prezydenta Radomia, Ośrodek Pomocy Społecznej oraz inne jednostki). Zespół Oceniający zapoznał się z regulaminem funkcjonowania Rady (załącznik do uchwały 10/2014/RW) oraz przyjętą w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia procedurą konsultacji z interesariuszami i wdrażania postulatów (Uchwała Nr 10 /2014/RW).

Spotkania Rady Interesariuszy odbywają się na ogół dwa razy w roku akademickim i dotyczą oferty edukacyjnej Wydziału, tj. doskonalenia programów studiów oraz tworzenia nowych kierunków. Spotkania z interesariuszami prowadzi Dziekan Wydziału Ekonomicznego, który przedkłada do opinii interesariuszy plany studiów oraz efekty kształcenia. Wnioski dotyczące zmian Dziekan Wydziału kieruje do Przewodniczącego Rady Programowej w celu ich zaopiniowania. Wniosek, który uzyska pozytywną opinię Rady Programowej, Dziekan przedkłada Radzie Wydziału do zaopiniowania w formie uchwały. Z regulaminu funkcjonowania Rady wynika, że do zadań interesariuszy należy m.in.: zgłaszanie propozycji przedmiotów, opinie zgłoszonych przedmiotów w tworzonych planach studiów, korekta ilości godzin zajęć i formy ich realizacji (wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, lektoraty). Jako przykład współpracy z interesariuszami zewnętrznymi podać można m.in. utworzenie kierunku studiów *prawo w działalności gospodarczej*. Współtworząc ofertę kształcenia na tym kierunku interesariusze rynku pracy zgłaszali m.in. takie przedmioty jak socjologia organizacji, socjologia władzy, zajęcia z komunikacji społecznej. Propozycje są uwzględnione w planach studiów. Wynikiem tych działań są uchwały, z którymi Zespół Oceniający się zapoznał, zmieniające programy studiów zgodnie z opinią interesariuszy według procedury konsultacji z interesariuszami i wdrażania postulatów.

Zmiany w planach studiów reguluje uchwała Rady Wydziału nr 65/2014/RW z dnia 30.10.2014 r. w sprawie procedury zatwierdzenia zmian w planach i programach studiów, z której m.in. wynika, że zmiana w planie studiów może zostać dokonana także, jeżeli zostaną przedłożone opinie interesariuszy zewnętrznych dot. wnioskowanych zmian w programach studiów.

Ważnym źródłem uwag w procesie budowania wysokiej jakości kształcenia są opinie w ankietach po odbyciu praktyk studenckich wypełniane przez pracodawców przy podsumowaniu i ocenie praktyk studenckich.

Prowadzone są także badania losów zawodowych absolwentów Wydziału. Zespół Oceniający zapoznał się z obszernymi sprawozdaniami z tych badań z lat 2013/2014. (por. dalej p. 2c). Ze względu na krótki czas trwania tej procedury wdrażanie postulatów jest przedmiotem prac Zespołu d.s. Jakości.

Tabela nr 1 Liczba osób kształcących się w Uczelni i ocenianej jednostce

Forma kształcenia	Liczba studentów		Liczba uczestników studiów doktoranckich		Liczba słuchaczy studiów podyplomowych	
	Uczelni	Jednostki	Uczelni	Jednostki	Uczelni	Jednostki
Studia stacjonarne	1987	474	30	16		
studia niestacjonarne	662	150	15	15		
RAZEM:	2649	624	45	31	90	0

Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu to jeden z 8 Wydziałów Uczelni, którego studenci stanowią 23,6% ogółu wszystkich studentów Uczelni oraz 68,9% ogółu uczestników studiów doktoranckich. Studenci studiów stacjonarnych I i II stopnia stanowią 23,9% ogółu tych studentów Uczelni, zaś studenci studiów stacjonarnych Wydziału Ekonomicznego stanowią 76,0% ogółu studentów tego Wydziału. W ostatnich pięciu latach obserwuje się spadek liczby studentów na tym Wydziale, który wyniósł ok. 23,9%.

Załącznik nr 3 Informacja o kierunkach studiów prowadzonych w jednostce oraz wynikach dotychczasowych ocen jakości kształcenia

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego – ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1) Strategia Wydziału Ekonomicznego zachowuje spójność ze strategią i misją Uczelni. Cele strategiczne Wydziału uszczegóławiają cele budowane na szczeblu Uczelni i odnoszą się do projakościowych działań w zakresie dydaktyki.

1.2) Koncepcja kształcenia na studiach I i II stopnia, studiach doktoranckich i podyplomowych jest podporządkowana dyscyplinom naukowym, w których Wydział prowadzi badania naukowe. Koncepcja kształcenia na wszystkich formach i poziomach kształcenia wpisuje się w strategię Wydziału.

1.3) Wydział określił swoją pozycję naukową i dydaktyczną na rynku edukacyjnym regionu i kraju. określił również cele strategiczne, które mają wzmacniać jego pozycję w zakresie kształcenia i badań naukowych.

1.4) W budowaniu kultury jakości kształcenia bierze udział kadra akademicka, władze Wydziału i Uczelni, studenci, doktoranci, pracownicy administracji, co potwierdziły spotkanie ze wszystkimi grupami interesariuszy. Społeczność akademicka docenia wysoce pozytywną rolę wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia w budowaniu kultury jakości kształcenia. Na Wydziale powołana została Rada Interesariuszy, która współpracuje w zakresie opiniowania programów kształcenia, strategii rozwoju Wydziału, organizacji praktyk i staży zawodowych. Opinie interesariuszy zewnętrznych są uwzględniane w procesie tworzenia oferty edukacyjnej, przede wszystkim w ramach działań Rady Interesariuszy, ale także pośrednio poprzez ocenę kompetencji studenta podczas odbywania praktyk oraz poprzez procedury badania losów absolwentów.

Kryterium 2. Skuteczność stosowanego wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

2.1)

System Zapewniania Jakości Kształcenia na Uniwersytecie Technologiczno – Humanistycznym im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu (UTH) wprowadzony został Uchwałą Nr 000-7/4/2014 Senatu UTH z dnia 22 września 2014 r. w sprawie uchwalenia Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (USZJK) w UTH i ogłoszony Zarządzeniem nr R-48/2014 Rektora UTH z dnia 24 września 2014 r. w sprawie ogłoszenia uchwały Nr 000-7/4/2014 Senatu UTH z dnia 22 września 2014 r.

Na poziomie Uczelnianym nadzór nad wdrażaniem i udoskonalaniem USZJK sprawuje Rektor, a funkcje doradczą i rekomendacyjną pełni Prorektor ds. Dydaktycznych i Studenckich oraz Stała Komisja Senacka ds. Kształcenia. Ponadto koordynowanie prac związanych z wdrażaniem systemu i nadzorem nad prawidłową realizacją celów USZJK należy do **Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia** oraz **Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia (UZJK)**, który został utworzony Zarządzeniem nr R-73/2012 Rektora UTH z dnia 7 listopada 2012 r. ws. powołania UZJK na okres do dnia 31 sierpnia 2016 r. i aneksem nr 1 z dnia 1 lipca 2013 r. Rektora UTH do zarządzenia 73/2012 z dnia 7 listopada 2012 r. ws. powołania UZJK na okres do 31 sierpnia 2016 r. Negatywnie można ocenić brak doktoranta w UZJK, pomimo że w § 5 ust. 1c Uchwały Nr 000-7/4/2014 Senatu UTH określono, iż w skład UZJK wchodzi przedstawiciel społeczności studentów i doktorantów. Zaleca się uzupełnienie składu UZJK o uczestnika studiów III stopnia, jako pełnoprawnego przedstawiciela interesariuszy wewnętrznych.

Na Wydziale Ekonomicznym (WE) nadzór nad wdrażaniem Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJ) sprawuje dziekan, a funkcję koordynacyjną i doradczą w procesie oceny, zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia pełni **Wydziałowy Pełnomocnik ds. Jakości Kształcenia**. Ponadto Uchwałą Rady WE w dniu 20 grudnia 2012 r. nr 74/2012 powołany został **Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia** (zmiany uchwały odpowiednio w Uchwałach Rady Wydziału Ekonomicznego nr 9/2013, nr 67/2013, nr 13/2014, nr 68/2014). Pozostałe organy wchodzące w strukturę WSZJK to: **Wydziałowa Komisja ds. Oceny Efektów Kształcenia** powołana uchwałą nr 15/2014/RW Rady Wydziału Ekonomicznego UTH z dnia 6.02.2014 r. (zmiana uchwała nr 69/2014/RW z dnia 30.10.2014.) oraz **Rada Programowa** – utworzona na podstawie uchwały 67/2014/RW z dnia 30.10.2014 r.

Z uwagi na fakt, iż studia doktoranckie na WE zostały uruchomione w październiku 2014 r. ocena wdrażania WSZJK możliwa jest jedynie na podstawie kilku miesięcznych doświadczeń uczestników studiów III stopnia. Pozytywnie można ocenić uzupełnienie składu

Wydziałowych komisji o przedstawiciele doktorantów, jako pełnoprawnych członków społeczności akademickiej.

Zdaniem uczestników studiów III stopnia częściowo na poziomie Uczelnianym, oraz w pełni na Wydziałowym zarówno zaangażowanie, jak i wpływ doktorantów na decyzje podejmowane w zakresie studiów doktoranckich można uznać za zadowalający. Bezpośrednio realizowany jest on również poprzez aktywne uczestnictwo doktorantów w posiedzeniach Senatu UTH oraz w pracach innych komisjach Uczelnianych, których działania koncentrują się także wokół studiów doktoranckich, m.in. Stała Komisja Senacka ds. kształcenia. W opinii doktorantów za korzystne można uznać również zaangażowanie uczestników studiów doktoranckich przez Władze WE w proces decyzyjny poprzez uczestnictwo w posiedzeniach Rady Wydziału, oraz w ramach nieformalnych praktyk mających miejsce na WE, np. konsultacje Władz WE z przedstawicielami doktorantów w zakresie spraw dot. studiów III stopnia.

W strukturze zarządzania jakością na WE w odniesieniu do studiów III stopnia brak jest natomiast doprecyzowania roli Kierowników studiów doktoranckich. Rekomenduje się włączenie w WE Kierowników studiów doktoranckich, jako osoby odpowiadające za organizację programu studiów III stopnia oraz dokonujące oceny realizacji programu studiów doktoranckich i prowadzenia badań naukowych przez doktorantów.

Struktura podejmowania decyzji w zarządzaniu jakością jest dla studentów przejrzysta i zapewnia w pewnym stopniu udział studentów w podejmowaniu istotnych decyzji dotyczących jakości kształcenia. Zgodnie z opinią przedstawiciele studentów oraz władz Wydziału, studenci mają możliwość udziału w pracach gremiów zajmujących się zagadnieniami jakości kształcenia. W trakcie spotkania zespołu oceniającego PKA z Samorządem Studentów stwierdzono, że studenci mają możliwość wypowiedziania się na temat jakości kształcenia w odpowiednich komisjach na wszystkich szczeblach, w trakcie posiedzeń Senatu Akademickiego oraz Rady Wydziału.

2.2)

USZJK poza strukturą określa także założenia oraz obszary działań w ramach jakości kształcenia na UTH. Pozytywnie ocenia się, iż zasadniczym celem USZJK jest budowanie Uczelnianej kultury jakości oraz doskonalenie jakości kształcenia na wszystkich poziomach kształcenia i formach studiów oraz np. zwiększanie podmiotowości studentów i doktorantów w procesie kształcenia. Jako korzystne rozwiązanie przyjmuje się również, że USZJK obejmuje procedury i rozwiązania m.in. ocenę warunków realizacji zajęć dydaktycznych i środków wsparcia dla studentów i doktorantów; ocenę procesu nauczania, w tym zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych, efektów kształcenia oraz jakości zajęć dydaktycznych, czy ocenę umiędzynarodowienia procesu kształcenia, dzięki czemu wewnętrzne procedury zapewnienia jakości kształcenia mają charakter kompleksowy.

Wewnętrzne procedury zapewniania jakości kształcenia mają charakter kompleksowy i obejmują wszystkie poziomy prowadzonych na Wydziale studiów. System procedur obejmuje następujące procedury:

- 1) System ocen pracowników (procedura ogólnouczelniana),
- 2) System hospitacji. wg założeń systemu Uczelnianego,
- 3) Procedura weryfikacji i dokumentowania efektów kształcenia,
- 4) System ankietyzacji studentów (procedura ogólnouczelniana),
- 5) Procedura badania satysfakcji i karier studentów,
- 6) Procedura przygotowania prac dyplomowych i egzaminów dyplomowych,
- 7) Procedura organizacji praktyk studenckich,
- 8) Procedura konsultacji z interesariuszami i wdrażania postulatów,

- 9) Procedura obsady zajęć i organizacji systemu kształcenia,
- 10) Procedura ewaluacji oceny efektów kształcenia dla programów studiów,
- 11) Procedura zmian w planach i programach studiów
- 12) Procedura publicznego dostępu do informacji o programach studiów, efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów,

Należy jednak wskazać, że pewne obszary funkcjonowania Wydziału, w tym w zakresie warunków kształcenia, nie są objęte procedurami systemu jakości. Brak jest procedur umożliwiających ocenę zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej i naukowej, a także środków wsparcia dla studentów;

W szczególności procedury te umożliwiają:

a)

System oceny efektów kształcenia dla programów studiów realizowanych na WE określony został Uchwałą Rady Wydziału nr 25/2014/RW z dnia 24.04.2014 r. Wskazano, że oceną efektów kształcenia zajmuje się Wydziałowa Komisja ds. Oceny Efektów Kształcenia, a zadania komisji w zakresie ewaluacji obejmują analizę realizacji celów programów kształcenia, badanie jakości prac dyplomowych i ich adekwatności do programów studiów i zamierzonych efektów kształcenia, analizę organizacji i przebiegu egzaminu dyplomowego oraz analizę wyników nauczania (statystykę ocen), co przyjmuje się jako korzystne rozwiązanie. Do oceny weryfikacji efektów kształcenia służą takie procedury jak: Procedura weryfikacji i dokumentowania efektów kształcenia, Procedura badania satysfakcji i karier studentów, Procedura przygotowania prac dyplomowych i egzaminów dyplomowych, Procedura organizacji praktyk studenckich, Procedura ewaluacji oceny efektów kształcenia dla programów studiów. Wydziałowa Komisja ds. Oceny Efektów Kształcenia opracowała procedury odnoszące się również do studiów podyplomowych. Przewidują one w szczególności:

- 1) analizę realizacji celów programu kształcenia,
- 2) badania jakości prac dyplomowych i realizacji na ich pomocą efektów kształcenia,
- 3) analizy organizacji i przebiegu egzaminu dyplomowego,
- 4) analizy wyników nauczania.

Każdy nauczyciel prowadzący zajęcia na studiach podyplomowych w oparciu o te procedury dokonuje samooceny osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, przydatności stosowanych form zajęć, skuteczności stosowanych metod weryfikacji efektów kształcenia.

Prowadzone są także analizy i oceny poszczególnych elementów systemu weryfikacji realizacji efektów kształcenia. Podstawą do nich są prace przejściowe, projekty, prace egzaminacyjne i zaliczeniowe, referaty itd. Kontrolni podlega także organizacja i przebieg egzaminów dyplomowych. Badania jakości prac dyplomowych dokonuje kierownik studiów podyplomowych. Kontroluje w szczególności zgodność tematyki prac z kierunkiem i specjalnością studiów, adekwatności zawartości pracy dyplomowej, oceny struktury pracy, oceny strony formalnej pracy.

Pozytywnie ocenia się także zasady oceny m.in.: określenie sposobu oceny efektów kształcenia, opracowanie zestawu mierników ilościowych i jakościowych, opracowanie wzorów dokumentów, ścieżek przepływu dokumentów czy określenie sposobu analizowania dokumentów źródłowych i raportowania. Z informacji uzyskanych podczas wizytacji wynika, że niniejszy system oceny efektów kształcenia będzie obejmował swoim działaniem również studia III stopnia. Analiza dokumentów wskazuje, że studia doktoranckie mogłyby być jedynie weryfikowane w ramach szczegółowych procedur tj. *Procedury A. analizy realizacji celów programu kształcenia - Dla zajęć dydaktycznych* oraz *Procedury D. analizy wyników nauczania (statystyka ocen)*, co przyjmuje się jako korzystne rozwiązanie. Negatywnie jednak

ocenia się *Załącznik A2 do procedury analizy realizacji celów programu kształcenia - Raport roczny z oceny realizacji celów programu kształcenia, oraz załącznik D1 - Raport roczny z analizy wyników nauczania (statystyki ocen)*, gdyż nie są one dostosowane do studiów doktoranckich, a wskaźniki sprawności rocznej, czy wyniki nauczania studentów dotyczą tylko studiów I oraz II stopnia. Rekomenduje się modyfikację procedury w taki sposób, aby w pełni mogła być ona wykorzystywana w odniesieniu do oceny efektów kształcenia dla programów realizowanych na studiach III stopnia.

Spotkanie zespołu oceniającego z kadrą akademicką pozwala ustalić, iż stosowane procedury mają wpływ na doskonalenie jakości kształcenia, gdyż w opinii kadry bardzo poprawił się proces dyplomowania, w tym zasady ustalania tematów prac dyplomowych, a w konsekwencji jakość prac dyplomowych.

b)

Jak wspomniano, udział pracodawców i innych przedstawicieli rynku pracy w określaniu i ocenie efektów kształcenia przebiega dwutorowo – bezpośrednio poprzez działania Rady Interesariuszy oraz pośrednio poprzez badanie losów absolwentów. Ponadto ważną informacją w ocenie efektów kształcenia są także opinie pracodawców o umiejętnościach studentów ocenianych podczas praktyk studenckich. Na system monitorowania i oceny efektów kształcenia na rynku pracy składają się następujące procedury systemu zapewnienia jakości kształcenia (por. RS, s. 12):

- procedura badania satysfakcji i karier studentów – Wydziałowa procedura badania satysfakcji absolwentów Wydziału Ekonomicznego przyjęta Uchwałą nr 12/2014/RW Rady Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego z dnia 06.02.2014 r. oraz zarządzenie R-13/2013 Rektora Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu z dnia 8.02.2013 r. w sprawie: monitorowania karier zawodowych absolwentów Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu;
- procedura dotycząca praktyk studenckich, przyjęta Uchwałą nr 8/2014/RW Rady Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego z dnia 06.02.2014 r. w sprawie: przyjęcia procedury dotyczącej organizacji studenckich praktyk zawodowych na Wydziale Ekonomicznym;
- procedura konsultacji z interesariuszami i wdrażania postulatów, przyjęta Uchwałą nr 10/2014/RW Rady Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego z dnia 6.02.2014 r. Spotkanie zespołu oceniającego z przedstawicielami pracodawców pozwala ustalić iż pracodawcy biorą udział w określaniu programu kształcenia zarówno na studiach I jak i II stopnia oraz podyplomowych.

c)

Przed wprowadzeniem rozwiązań systemowych w całej Uczelni, na Wydziale prowadzono badania ankietowe satysfakcji absolwentów. Wyniki badań są prezentowane na posiedzeniach Rady Wydziału oraz zebraniach pracowników poszczególnych katedr.

W opinii wizytowanego Wydziału efektywność działania ogólnouczelnianego systemu monitorowania losów absolwentów jest niewystarczająca (mała liczba wypełnianych ankiet). Stosowane na wizytowanym Wydziale Wydziałowe procedury badania satysfakcji absolwentów są procedurami przejściowymi do czasu uzyskania pełnej sprawności systemu Uczelnianego.

Ogólnouczelniana procedura badania satysfakcji i karier studentów przyjęta wymienioną wyżej Uchwałą oraz Zarządzeniem R-13/2013 Rektora Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu zakłada, że

badania prowadzi Biuro Obsługi Studenta (BOS) we współpracy z Centrum Promocji Studentów i Absolwentów, działającym w strukturze Działu Spraw Studenckich. Celem tych działań jest dostosowanie kierunków studiów i programów kształcenia do potrzeb rynku pracy. Nadzór nad realizacją systemu sprawuje Prorektor ds. Dydaktycznych i Studenckich. Podstawą monitorowania karier absolwentów jest ich pisemna zgoda. Dane kontaktowe studentów, którzy wyrazili zgodę na udział w badaniu będą udostępnione pracownikom Centrum Promocji Studentów i Absolwentów Uniwersytetu w systemie Dziekanat.

Założeniem systemu jest coroczne zbieranie informacji na temat aktywności zawodowej absolwentów z perspektywy przydatności efektów kształcenia, zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych zdobytych w trakcie studiów i pracy zawodowej. Absolwenci będą mieli możliwość zgłaszania propozycji wprowadzenia do programów ukończonych przez siebie kierunków studiów konkretnych efektów kształcenia, które mają szczególne doniosłe znaczenie w pracy zawodowej.

Zespół Oceniający zapoznał się z wynikami przeprowadzonego na Wydziale monitorowania absolwentów w zakresie oceny procesu dydaktycznego i przydatności oferowanych treści programowych. Badania przeprowadzane były w dwu ostatnich latach. Poniższe komentarze odnoszą się do tych badań, przy czym kompleksowe wnioski nie zostały jeszcze w pełni opracowane dla badania z ubiegłego roku. W swoich opiniach absolwenci wskazują na konieczność zwrócenia uwagi przy opracowywaniu efektów kształcenia w zakresie umiejętności na te, które są istotnie związane z obecną sytuacją na rynku pracy. Wskazują na konkretne przedmioty, głównie o charakterze praktycznym (takie np. jak praktyczne zastosowanie przepisów prawa administracyjnego, czy nawet pisanie podstawowych pism urzędowych) oraz rozszerzenie praktyk studenckich i liczby godzin z przedmiotów szczególnie przydatnych w pracy zawodowej. Zebrane w ten sposób dane stanowić będą podstawę dla właściwych organów Uczelni do modyfikacji programów kształcenia.

Z powyższego wynika, że do badania losów zawodowych absolwentów wizytowany Wydział przykłada należyłą wagę w systemie zapewnienia jakości kształcenia wyprzedzając niejako swoimi badaniami badania obowiązujące według procedury przyjętej w systemie ogólnouczeniowym.

d)

Konieczność działań mających na celu monitorowanie i okresowe przeglądy programów kształcenia określa § 2 ust. 1 USZJK. Powyższe zadania wpisane są w obszar pracy Kierunkowych Komisji ds. Oceny Efektów Kształcenia. Pozytywnie można ocenić, że w każdej katedrze lub zakładzie co najmniej jeden raz w roku akademickim powinno odbyć się zebranie dotyczące realizacji programów kształcenia, w tym: osiągniętych efektów kształcenia w ramach poszczególnych specjalności i przedmiotów, stosowanych form i metod prowadzenia zajęć dydaktycznych, weryfikacji zakładanych przedmiotowych efektów kształcenia w odniesieniu do kierunkowych efektów kształcenia; a uwagi i wnioski z oceny, wraz z wynikami statystyki ocen i ewentualnymi rekomendacjami co do zmiany efektów kształcenia, w formie sprawozdania kierownik katedry lub zakładu przekazuje Kierunkowym Komisjom ds. Oceny Efektów Kształcenia. Dodatkowo opracowaniem procedur monitorowania i okresowych przeglądów programów kształcenia zajmuje się Rada Programowa, co przyjmuje się jako korzystne rozwiązanie.

Procedura zmian w planach i programach studiów na Wydziale Ekonomicznym zatwierdzona została w ramach WSZJK, Uchwałą 65/2014/RW Rady WE z dnia 30.10.2014 r. Określa ona, że wnioski w sprawie zmian w planach i programach studiów mogą zgłaszać kierownicy katedr odpowiedzialnych za kierunek studiów lub specjalność studiów, oraz kierownicy katedr odpowiedzialnych za realizację przedmiotów wchodzących w skład

programu studiów na kierunku i specjalności. Rekomenduje się aktualizację procedury, gdyż obecny kształt nie wskazuje wyraźnie, iż obejmuje ona także studia III stopnia, które prowadzone są w konkretnej dyscyplinie i nie stanowią tym samym kierunku czy specjalności. Ponadto zasadne jest również włączenie w procedurę rolę kierownika studiów doktoranckich. Pozytywnie natomiast ocenia się wprowadzoną zasadę, że *wnioski i rekomendacje dotyczące przedmiotów i programów studiów oraz warunków ich realizacji powinny uwzględniać opinię studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych.*

e)

Ogólne zasady oceny studentów zawarte są w Regulaminie Studiów. Ponadto zasady weryfikacji efektów kształcenia, które określa Uchwała nr 9/2014/RW Rady WE z dnia 6 lutego 2014 r. *ws. przyjęcia procedury systemu weryfikującego efekty kształcenia oraz dokumentowania weryfikacji efektów kształcenia* również odnoszą się do oceny studentów. W szczególności obejmują to: *Procedura A. analiza realizacji celów programu kształcenia - Dla zajęć dydaktycznych* oraz *Procedura D. analiza wyników nauczania (statystyka ocen)*. Pozytywnie można ocenić, iż *Procedura weryfikacji i dokumentowania efektów kształcenia* określa podstawowe obowiązki nauczyciela akademickiego w zakresie realizacji, weryfikacji i dokumentowania efektów kształcenia.

Ponadto ocena zasad oceniania umożliwiona jest za pośrednictwem ankiety, za pomocą której studenci oceniają zajęcia dydaktyczne. W ramach jednego z pytań pojawia się możliwość oceny obiektywności oceniania przez prowadzącego. Pytanie odnosi się do wszelkich form dydaktycznych przewidzianych Regulaminem studiów UTH w Radomiu. Pomocniczo, jedno z pytań ankiety ocenia czy nauczyciel akademicki podał zakres treści nauczania oraz formy i kryterium zaliczenia. Nie doprecyzowano jednak czy obowiązek ten został zrealizowany podczas pierwszych zajęć w semestrze, co jest wymogiem regulaminowym, przez co pytanie nie umożliwia w pełni oceny realizacji wspomnianego obowiązku przez prowadzącego zajęcia.

Szczegółowe zasady oceniania doktorantów zawarte są w Regulaminie studiów doktoranckich. Zdaniem uczestników studiów III stopnia zasady oceniania dostosowane są do prowadzonej formy zajęć i przewidują takie sposoby oceny jak m.in. egzaminy, kolokwia, prace projektowe, sprawozdania, prezentacje, aktywność na zajęciach i inne. Rekomenduje się modyfikację procedur w taki sposób, aby w pełni mogły być one zastosowane również w przypadku studiów III stopnia.

f)

Weryfikacja jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na WE odbywa się na podstawie *Procedury badań ankietowych dotyczących oceny zajęć dydaktycznych* określonej w USZJK. Podstawą prawną do przeprowadzenia tej oceny jest Uchwała Nr 000-7/4/2014 Senatu Uniwersytetu Technologiczno- Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu z dnia 22 września 2014 r. w sprawie uchwalenia Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w UTH Radom wraz z jej załącznikiem nr 2 – „Procedura badań ankietowych dotyczących oceny zajęć dydaktycznych”.

W jednostce funkcjonują procedury mające na celu ocenę jakości kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia. Okresowo prowadzona jest ewaluacja pracy kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne. Ankietyzacja przeprowadzana jest co najmniej 1 raz w roku, bezpośrednio z końcem zajęć semestru lub roku akademickiego. Uruchomienie ankiety w systemie „Dziekanat” następuje na wniosek i w terminie określonym przez Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia.

Opracowanie wyników ankietyzacji należy do zadań Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Wydziałowy Pełnomocnik ds. Jakości Kształcenia przekazuje

opracowane wyniki badań ankietowych za dany rok akademicki dziekanowi w terminie do 30 września. Pełnomocnik nie przekazuje nauczycielom informacji o uzyskanych ocenach udzielonych przez konkretną grupę studentów, co potwierdzili sami studenci oraz nauczyciele akademicy.

W przypadku oceny poniżej 3,0 lub w sytuacji powtarzających się uwag kwestionujących jakość zajęć, dziekan Wydziału zarządza pozaplanową hospitację zajęć dydaktycznych prowadzonych przez tego pracownika, w terminie 1 miesiąca od uzyskania wyników ankietyzacji lub podejmuje inne działania wyjaśniające i korygujące. Przedstawiona podczas wizytacji dokumentacja nie umożliwiła zweryfikowania funkcjonowania tej procedury dodatkowej.

Ankieta składa się z 8 pytań ocenianych w 4-stopniowej skali (2- nieodpowiednio, 3- dostatecznie, 4- dobrze, 5- bardzo dobrze). Ocenie w ramach poszczególnych pytań podlegają:

- 1) Podanie zakresu treści nauczania oraz formy i kryterium zaliczenia;
- 2) Organizacja zajęć (punktualność rozpoczynania/kończenia zajęć i przerw, wykorzystanie czasu);
- 3) Sposób przekazywania wiedzy (jasność, komunikatywność, związek z tematem wykładu);
- 4) Prowadzenie zajęć (aktualność treści, stosowanie różnorodnych metod nauczania, wykorzystanie środków dydaktycznych);
- 5) Konsultacje (dostępność prowadzącego dla studenta, pomoc podczas konsultacji);
- 6) Obiektywność oceniania (sprawdziany/zaliczenia/egzamininy zgodnie z regulaminem studiów);
- 7) Kultura osobista i postawa etyczna prowadzącego zajęcia.
- 8) Pytanie otwarte - ma charakter otwarty i pozwala na wpisanie dodatkowych uwag.

Konstrukcja ankiety nie wzbudza zastrzeżeń i w opinii Zespołu Oceniającego PKA umożliwia właściwą ocenę procesu dydaktycznego .

Zgodnie z deklaracją przedstawioną przez studentów podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, ankiety są anonimowe, a ich wypełnienie w pełni dobrowolne. Ponadto, 95% obecnych podczas spotkania studentów zadeklarowało, że wypełniało ankiety w minionej edycji ankietyzacji. Pozytywnie ocenia się, iż badanie na temat sposobu realizacji zajęć dydaktycznych przeprowadzane jest zarówno na studiach I, II jak i III stopnia. Proces ankietyzacji obejmuje również studia podyplomowe. Z informacji uzyskanych podczas wizytacji wynika, iż odbywający praktyki dydaktyczne uczestnicy studiów doktoranckich będą podlegać ocenie studenckiej, co ocenia się jako korzystne rozwiązanie.

Pozytywnie także można ocenić, że uczestnicy studiów III stopnia będą mieli możliwość wyrażenia anonimowej opinii wobec prowadzących zajęcia, w których uczestniczą w ramach programu studiów. Ocena funkcjonowania systemu jednakże możliwa będzie dopiero po pierwszym i kolejnych semestrach funkcjonowania studiów doktoranckich. Pozytywny jest fakt, iż z racji niewielkiej liczby uczestników studiów III stopnia, doktoranci na bieżąco mają możliwości zgłaszania swych uwag poprzez indywidualne rozmowy z prowadzącymi, czy Kierownikiem Studiów Doktoranckich.

Jako korzystne rozwiązanie przyjmuje się także, iż hospitacje dydaktyczne (*Procedura hospitacji zajęć dydaktycznych*) poza nauczycielami akademickimi dotyczą m.in. doktorantów, a za hospitacje zajęć doktorantów odpowiedzialny jest opiekun naukowy lub promotor.

W wizytowanej jednostce ma zastosowanie system oceny okresowej nauczycieli akademickich, o którym mowa w art. 132 ustawy. Zgodnie z § 72 Statutu UTH, wszyscy nauczyciele akademicy podlegają okresowej ocenie merytorycznej, którą dokonuje się nie rzadziej niż raz na dwa lata. W przypadku mianowanych nauczycieli posiadających tytuł naukowy profesora, częstotliwość oceny okresowej wynosi raz na cztery lata.

Przy ocenie działalności dydaktycznej brane są pod uwagę:

- 1) poziom i aktualność przekazywanych treści nauczania,
- 2) rzetelność w realizowaniu obowiązków dydaktycznych,
- 3) umiejętność nawiązywania kontaktu ze studentami,
- 4) osiągnięcia przy opracowywaniu nowych programów studiów, programów i treści nowych przedmiotów, budowie nowych stanowisk laboratoryjnych, przygotowaniu dydaktycznych programów komputerowych itd.,
- 5) publikacje dydaktyczne (podręczniki, skrypty, artykuły i referaty) lub projekty i prezentacje edukacyjno-artystyczne,
- 6) opieka indywidualna nad studentami.

Przy dokonywaniu oceny nauczyciela akademickiego w zakresie wypełniania przez niego obowiązków dydaktycznych uwzględnia się ocenę przedstawianą przez studentów i doktorantów, po zakończeniu każdego cyklu zajęć dydaktycznych. Ocena ta dokonywana jest na podstawie ankiet przeprowadzanych wśród studentów i doktorantów w ramach Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia.

W opinii ZO PKA, udział ocen studenckich w procesie oceny okresowej nauczycieli akademickich jest prawidłowy i wypełnia dyspozycję art. 132 ustawy.

W Ocenianej Jednostce nie jest prowadzona ewaluacja pracy kadry niebędącej nauczycielami akademickimi. Zgodnie z deklaracją władz Wydziału, procedura ta będzie przedmiotem prac UZJK i zostanie wdrożona w najbliższym czasie.

g)

Wewnętrzne procedury zapewniania jakości kształcenia mają istotny wpływ na poziom naukowy jednostki, a w szczególności procedura: *System ocen pracowników (procedura ogólnouczelniana)*. Monitorowanie osiągnięć naukowych kadry akademickiej, na podstawie okresowej oceny nauczycieli pozwala na ustalenie poziomu naukowego katedr i Wydziału i jest podstawą oceny parametrycznej jednostek naukowych. Ponadto ocena poziomu naukowego katedr odbywa się przy podziale środków na badania statutowe oraz na badania realizowane przez młodych pracowników nauki. Wnioski o przyznanie środków na badania podlegają ocenie przez komisję ds. badań naukowych powołaną przez dziekana.

h)

Z informacji uzyskanych podczas wizytacji wynika, że wystarczalność posiadanych zasobów materialnych jest na bieżąco monitorowana przez władze Wydziału, oraz na podstawie zgłoszeń i opinii interesariuszy wewnętrznych.

Zgodnie z deklaracją władz Wydziału, wszelkie uwagi w tym zakresie można zgłaszać za pośrednictwem organów samorządu studenckiego, za pośrednictwem nauczycieli akademickich oraz bezpośrednio do władz Wydziału. Opinie studentów, przedstawione podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, nie potwierdzają funkcjonowania tej nieformalnej procedury. Jako przykład, studenci wskazali na brak rozwiązania problemów z temperaturą w pomieszczeniach dydaktycznych, o czym wielokrotnie informowano władze Wydziału za pośrednictwem nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia. Sytuacja ta według wyjaśnień władz Uczelni i Wydziału wynika przede wszystkim z wdrożonego (z uwagi na trudności finansowe) w Uczelni programu naprawczego, wprowadzonego na podstawie *Zarządzenia R-000-9/3/2012 Rektora UTH z dn. 21 września 2012 w sprawie uchwalenia programu naprawczego Uczelni na lata 2012-2013*.

W zakresie przyznawania świadczeń pomocy materialnej za mechanizm oceny środków wsparcia dla studentów można uznać konsultacje władz Uczelni z przedstawicielami organów Samorządu Studenckiego w zakresie ustalania sposobu podziału Funduszu Pomocy Materialnej, ustalania dochodu na osobę w rodzinie uprawniającego do ubiegania się o

stypendium socjalne, itp. Wskazać jednak należy, że procedury w tym zakresie wynikają bezpośrednio z ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, zatem ich udział w systemie zapewniania jest wymuszony przepisami powszechnie obowiązującego prawa.

Ocena zasobów materialnych a także środków wsparcia dla studentów jest możliwa pośrednio w ramach procedury: System ankietyzacji studentów (procedura ogólnouczelniana) oraz Procedura badania satysfakcji i karier studentów. W pytaniach otwartych tych ankiet studenci mogą sygnalizować swoje oceny i potrzeby w tym zakresie. Nie jest to jednak rozwiązanie wystarczające. Mając na uwadze powyższe, zaleca się niezwłoczne przystąpienie do opracowania właściwych procedur wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia zapewniających możliwość oceny zasobów materialnych, w tym infrastruktury dydaktycznej, a także środków wsparcia dla studentów.

i)

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia w celu oceny funkcjonowania systemu informacyjnego ma opracowaną procedurę: Procedura publicznego dostępu do informacji o programach studiów, efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów. Ponadto wykorzystywaniu odpowiednich informacji służy *Procedura konsultacji z interesariuszami i wdrażania postulatów*.

Gromadzona dokumentacja dotycząca doskonalenia jakości kształcenia obejmuje protokoły pracy Wydziałowej Komisji ds. Jakości Kształcenia, raporty z ankietyzacji oceny zajęć dydaktycznych, protokoły z posiedzeń Rady Wydziału, spotkania Rady Interesariuszy.

j)

Publiczny dostęp do informacji o programach studiów, zakładanych efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów, określa Uchwała nr 66/2014/RW Rady WE z dnia 30 października 2014 r. *ws. Procedura publicznego dostępu do informacji o programach studiów, efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów procedury upubliczniania informacji*. Po analizie przedłożonej podczas wizytacji dokumentacji należy wskazać, że wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia w Ocenianej Jednostce uwzględnia ocenę dostępu do informacji w zakresie jakości kształcenia. Platforma elektroniczna Uczelni zapewnia dostęp do wszystkich niezbędnych dokumentów związanych ze studiami w tym programami studiów, konsultacjami kadry, systemem pomocy materialnej. Ponadto WE zapewnia studentom powszechny dostęp do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji związanych z planami i programami studiów, a także procedurami toku studiów za pomocą tablic ogłoszeń oraz informacji przesyłanych drogą mailową

Pozytywnie ocenia się, że system w tym zakresie obejmuje również uczestników studiów III stopnia. Doktoranci jako korzystne rozwiązanie wskazali możliwość korzystania z platformy elektronicznej Uniwersytetu, na której mają dostęp do wszystkich niezbędnych dokumentów związanych ze studiami doktoranckimi. Ponadto WE zapewnia uczestnikom studiów III stopnia powszechny dostęp do aktualnych i obiektywnie przedstawionych informacji związanych z planami i programami studiów, a także procedurami toku studiów za pomocą tablic ogłoszeń oraz informacji przesyłanych drogą mailową, co oceniane jest przez doktorantów w sposób pozytywny. Zespół oceniający zaleca przeprowadzanie systematycznej oceny systemu informacyjnego w odniesieniu do doskonalenia jakości kształcenia.

2.3)

Spotkanie zespołu oceniającego z kadrą akademicką oraz Wydziałową Komisją ds. Jakości Kształcenia pozwala uznać, iż wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia

jest postrzegany jako skuteczne narzędzie doskonalenia jakości kształcenia. Kadra wskazywała, iż w wyniku stosowania procedur systemu znacznie poprawił się proces dyplomowania, podniósł się poziom prac dyplomowych, co potwierdziła wewnętrzna ocena prac dyplomowych. Poprawiły się relacje między kadrami a studentami, gdyż wewnętrzny system zapewnienia jakości pozwolił na klarowne zdefiniowanie wymagań w zakresie weryfikacji efektów kształcenia.

Obowiązujące na Wydziale Ekonomicznym procedury i narzędzia służące do badania poszczególnych czynników mających wpływ na jakość kształcenia na studiach doktoranckich można ocenić pozytywnie. Jednakże możliwość weryfikacji ich realizacji jest na chwilę obecną niemożliwa ze względu na fakt, iż studia doktoranckie funkcjonują zaledwie kilka miesięcy.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości podlegał ocenie gremiów odpowiedzialnych na Wydziale za jakość kształcenia, a wnioski z tej oceny służyły do wprowadzania kolejnych procedur pozwalających na monitorowanie i ocenę czynników wpływających na jakość kształcenia. Wdrożone procedury umożliwiają ocenę najważniejszego trzonu procesu dydaktycznego, ale pewne elementy jak np. ocena infrastruktury, dostępu do informacji wymagają pełniejszego wdrożenia.

Załącznik nr 4 Funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego - ocena w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych:

2.1) Struktura podejmowania decyzji w zarządzaniu jakością na WE może być uznana za przejrzystą i kompleksową, zapewnia w niej udział studentów, kadry akademickiej, doktorantów, pracodawców. Pozytywnie należy ocenić, iż doktoranci jako interesariusze wewnętrzni, bezpośrednio po uruchomieniu studiów III stopnia na WE zostali zaangażowani w formalne struktury decyzyjne, przez co mają realny wpływ na podejmowane decyzje. Brak jest natomiast przedstawiciela studiów III stopnia w Uczelnianym Zespole Jakości Kształcenia.

2.2) Wewnętrzne procedury zapewnienia jakości kształcenia obejmują wszystkie prowadzone w jednostce studia, przez co mają charakter kompleksowy oraz zapewniają monitorowanie, weryfikację i ocenę efektywności czynników wpływających na jakość kształcenia. Procedury zapewnienia jakości kształcenia dotyczą między innymi: Systemu ocen pracowników, Systemu hospitacji, weryfikacji i dokumentowania efektów kształcenia, Systemu ankietyzacji studentów, badania satysfakcji i karier studentów, organizacji praktyk studenckich, konsultacji z interesariuszami i wdrażania postulatów, obsady zajęć i organizacji systemu kształcenia, ewaluacji oceny efektów kształcenia dla programów studiów, zmian w planach i programach studiów, publicznego dostępu do informacji o programach studiów, efektach kształcenia, organizacji i procedurach toku studiów. Do badania losów zawodowych absolwentów wizytowany Wydział przykłada należyłą wagę w systemie zapewnienia jakości kształcenia wyprzedając niejako swoimi badaniami badania obowiązujące według procedury przyjętej w systemie ogólnouczelnianym.

2.3) Na Wydziale prowadzona jest ocena skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. W opinii kadry funkcjonalnie system przynosi dobre rezultaty w doskonaleniu procesu dydaktycznego w szczególności w zakresie procesu dyplomowania. W zakresie studiów doktoranckich, z uwagi na rozpoczęcie kształcenia

jednostka dopiero rozpocznie ocenę efektywności wewnętrznego systemu zapewniania jakości, a jej wyniki w przyszłości będą wykorzystywane do doskonalenia polityki zapewniania jakości i budowy kultury jakości kształcenia.

Kryterium 3. Spójność stosowanego w jednostce opisu celów i efektów kształcenia na oferowanych studiach doktoranckich i podyplomowych oraz sprawność i wiarygodność systemu weryfikującego i potwierdzającego ich osiągnięcie.

3.1)

Studia doktoranckie w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinach ekonomia oraz towaroznawstwo zostały uruchomione w roku akademickim 2014/2015. Warunki i tryb rekrutacji na studia w formie stacjonarnej i niestacjonarnej określa Uchwała Senatu nr 000-4/1/2014 z dn. 28 kwietnia 2014 r.

O przyjęcie na studia doktoranckie może ubiegać się osoba, która posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędny, spełnia ustalone kryteria oraz w terminie określonym harmonogramem złożyła komplet wymaganych dokumentów.

Rekrutację na studia doktoranckie przeprowadza i decyzje podejmuje Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna ds. Studiów Doktoranckich

Postępowanie rekrutacyjne odbywa się w drodze konkursu i polega na przeliczeniu oceny na dyplomie ukończenia studiów oraz ocenie wiedzy i przygotowania kandydata na podstawie przeprowadzonej rozmowy kwalifikacyjnej i informacji zawartych w złożonych dokumentach

Liczba punktów przyznanych kandydatowi w postępowaniu rekrutacyjnym jest sumą:

1) przeliczenia oceny na dyplomie ukończenia studiów:

- ocena bardzo dobry – 5 punktów,
- ocena dobry plus – 4 punkty,
- ocena dobry – 3 punkty,
- ocena dostateczny plus oraz dostateczny – 0 punktów,

2) oceny wiedzy kandydata w trakcie przeprowadzonej rozmowy kwalifikacyjnej z zakresu właściwej dyscypliny naukowej – w skali od 0 do 5 punktów, liczonej jako średnia arytmetyczna z ocen uzyskanych od każdego z członków Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej,

3) oceny przygotowania kandydata do podjęcia studiów na podstawie przedstawionych dokumentów (np. publikacje naukowe, udział w konferencjach, szkoleniach, itp.), w skali od 0 do 2 punktów.

Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna ds. Studiów Doktoranckich podejmuje decyzje o przyjęciu kandydatów na studia według kolejności na liście kwalifikacyjnej do wyczerpania limitu miejsc. Warunkiem przyjęcia jest jednak uzyskanie w postępowaniu kwalifikacyjnym minimum 9 punktów.

W wyniku postępowania rekrutacyjnego w roku akademickim 2014/2015 przyjęto na studia doktoranckie w dyscyplinie ekonomia 11 studentów na studia stacjonarne i 15 na studia niestacjonarne oraz 5 studentów na studia stacjonarne w dyscyplinie towaroznawstwo. Pomimo niewypełnienia ustalonych limitów przyjęć nie przyjęto na studia 6 kandydatów. Świadczy to o skuteczności przyjętych kryteriów zapewniających wybór kandydatów osiągających bardzo dobre wyniki w nauce w trakcie studiów magisterskich, posiadających dorobek publikacyjny oraz sprecyzowane zainteresowania naukowe.

Zasady kształcenia doktorantów w Uniwersytecie Technologiczno – Humanistycznym (UTH) określone zostały w Regulaminie studiów doktoranckich

wprowadzonym Uchwałą nr 000-6/2/2012 Senatu Politechniki Radomskiej im. Kazimierza Pułaskiego z dnia 26 kwietnia 2012 r. ws. *Uchwalenia regulaminu studiów doktoranckich w Politechnice Radomskiej im. Kazimierza Pułaskiego* i ogłoszonym Zarządzeniem R- 23/2012 z dnia 17 maja 2012 r. ws. *Ogłoszenia Uchwały nr 000-6/2/2012 Senatu Politechniki Radomskiej im. Kazimierza Pułaskiego z dnia 26 kwietnia 2012 r. ws. Uchwalenia regulaminu studiów doktoranckich w Politechnice Radomskiej im. Kazimierza Pułaskiego*. Powyższy Regulamin nie uwzględnia nowelizacji przepisów z Rozporządzenia MNISW z dnia 1 lipca 2013 r. *zmieniającego rozporządzenie w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich w Uczelniach i jednostkach naukowych* oraz Rozporządzenia MNISW z 24 października 2014 r. *w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich*. Rekomenduje się aktualizację dokumentu według obowiązującego stanu prawnego.

Efekty kształcenia na Wydziale Ekonomicznym UTH w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia oraz towaroznawstwo uchwalone zostały na posiedzeniu Rady Wydziału Ekonomicznego Uchwałami nr 40/2014/RW oraz 41/2014/RW z dnia 24 czerwca 2014 r. Ponadto na poziomie Uczelnianym efekty kształcenia zatwierdzono Uchwałą nr 000-6/6/2014 Senatu Uniwersytetu Technologiczno - Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu z dnia 26 czerwca 2014 r. ws. *Zatwierdzenia efektów kształcenia dla studiów doktoranckich dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinach ekonomia oraz towaroznawstwo prowadzonych przez Wydział Ekonomiczny* i ogłoszono Zarządzeniem R- 40/2014 Rektora UTH z dnia 27 czerwca 2014 r. ws. *Ogłoszenia uchwały nr 000-6/6/2014 Senatu UTH*.

Program kształcenia studiów III stopnia w dyscyplinach ekonomia oraz towaroznawstwo wprowadzono Uchwałą nr 53/2014/RW Rady Wydziału Ekonomicznego UTH z dnia 03.07.2014 r. ws. *Uchwalenia programu studiów doktoranckich w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia* oraz Uchwałą nr 54/2014/RW Rady Wydziału Ekonomicznego UTH z dnia 03.07.2014 r. ws. *Uchwalenia programu studiów doktoranckich w dziedzinie nauk ekonomicznych w dyscyplinie towaroznawstwo*.

Przyjęte w ww. dokumentach zasady są zgodne z obowiązującymi przepisami krajowymi. Jako prawidłowe rozwiązanie przyjmuje się zatwierdzenie odrębnych efektów kształcenia dla dyscypliny ekonomia oraz towaroznawstwo. Pozytywnie ocenić można, iż uzupełnieniem programu są sylabusy poszczególnych przedmiotów, w których określone zostały przewidziane dla nich efekty kształcenia oraz sposoby weryfikacji ich osiągnięcia.

Studia doktoranckie zostały uruchomione w październiku 2014 r., zatem ocena funkcjonowania programu studiów jest możliwa jedynie na podstawie kilku miesięcznych doświadczeń uczestników studiów III stopnia.

Programy kształcenia w dyscyplinie ekonomia oraz towaroznawstwo zakładają realizację:

- czterech efektów w zakresie wiedzy, których osiągnięcie ma zwiększyć zasób wiedzy studentów w zakresie podstawowych teorii danej dyscypliny, podstawowych problemów i kierunków badań,
- ośmiu efektów w zakresie umiejętności, które powinny przygotować studentów do planowania badań naukowych, doboru metod, dokumentacji wyników, przygotowania rozprawy doktorskiej, a ponadto posługiwania się językiem obcym oraz prowadzenia zajęć dydaktycznych,
- pięciu efektów w zakresie kompetencji społecznych dzięki którym doktorant potrafi samodzielnie i w zespołach podejmować działalność badawczą, komunikować się z otoczeniem, dążyć do ciągłego podnoszenia własnych kompetencji, etycznie i odpowiedzialnie postępować.

Studia stacjonarne i niestacjonarne trwają osiem semestrów. Łączny wymiar godzin dydaktycznych na studiach stacjonarnych w dyscyplinie ekonomia wynosi 585 godzin, na

studiach niestacjonarnych 371 godzin; w dyscyplinie towaroznawstwo odpowiednio 580 i 365 godzin. Wymiar zajęć objętych programem całego toku studiów odpowiada 45 punktom ECTS, co w pełni realizuje wymagania ustalone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 lipca 2013 roku zmieniające rozporządzenie w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich w Uczelniach i jednostkach naukowych.

W programie studiów obu kierunków wyodrębniono sześć grup przedmiotów:

- A. Grupa przedmiotów z zakresu nauk podstawowych.
- B. Grupa przedmiotów specjalizacyjnych do wyboru w języku polskim lub angielskim.
- C. Seminarium doktoranckie.
- D. Przedmioty rozwijające umiejętności dydaktyczne i zawodowe.
- E. Przedmioty o charakterze ogólnym i humanistycznym.
- F. Praktyki dydaktyczne.

Analizując program studiów można stwierdzić, że przyszły absolwent studiów III stopnia ma możliwości zdobycia i pogłębienia wiedzy z zakresu podstawowych problemów i nurtów badawczych danej dyscypliny.

Na kierunku *ekonomia* zaplanowano bowiem obligatoryjne wykłady z przedmiotów: *Ekonomia*, *Współczesna polityka gospodarcza*, *Nauki o polityce* oraz cztery bloki przedmiotów fakultatywnych. Oferta w każdym z tych bloków obejmuje 4-6 wykładów monograficznych, spośród których student, w zależności od swoich zainteresowań, ma wybrać 2 lub 3. Na kierunku *towaroznawstwo* przedmioty obligatoryjne wzbogacające wiedzę studentów to *Ekonomia*, *System zarządzania jakością*, *Marketing produktów*, *Towaroznawstwo przemysłowe*, *Towaroznawstwo żywności* oraz, analogicznie jak na kierunku *ekonomia*, zaplanowane w blokach wykłady monograficzne do wyboru.

W opinii Zespołu Oceniającego przedmioty, które mają studentom stworzyć możliwości poznania zaawansowanej wiedzy dotyczącej najnowszych osiągnięć nauki w dziedzinie i dyscyplinie podjętych studiów, powinny obietnicę tę zawierać już w swoich nazwach. Takie przedmioty jak *Ekonomia*, *Nauki o polityce*, *Towaroznawstwo artykułów przemysłowych*, *Towaroznawstwo żywności* występują zwykle w programach studiów I i II stopnia kształcenia.

Zdaniem doktorantów na Wydziale Ekonomicznym **przygotowanie do pracy o charakterze badawczym** poprzez stworzenie możliwości uzyskania zaawansowanej wiedzy dotyczącej najnowszych osiągnięć nauki w dziedzinie i obszarze prowadzonych badań jest wystarczające. Umożliwia to cały szereg wykładów z zakresu nauk podstawowych oraz specjalistycznych rozwijających zagadnienia z danej dyscypliny, m.in. *Ekonomia*, *Współczesna polityka gospodarcza*, *Towaroznawstwo przemysłowe*, *Towaroznawstwo żywności*, *System zarządzania jakością*, *Efekty ekonomiczne wdrażania systemów zarządzania przez jakość*, czy *Ekonomiczne i prawne aspekty Public Relations*.

W opinii doktorantów zakładane efekty są osiągnięte, program studiów III stopnia zawiera spójny opis celów kształcenia z proponowanymi treściami kształcenia, dla których opracowano efekty kształcenia wraz z systemem umożliwiającym ich weryfikację.

Na studiach w zakresie dyscypliny *ekonomia* program stwarza doktorantom możliwości nabycia umiejętności prowadzenia badań naukowych w trakcie wykładów i ćwiczeń z przedmiotów *Metodologia nauk ekonomicznych*, *Metody ilościowe w badaniach ekonomicznych* oraz do wyboru 1 z trzech przedmiotów: *Metodyka rozprawy doktorskiej*, *Metodyka badań naukowych*, *Metodyka opracowania projektów badawczych*. Łącznie zajęcia te obejmują 55 godzin na studiach stacjonarnych i 38 godzin na studiach niestacjonarnych.

Na studiach w zakresie dyscypliny *towaroznawstwo* kształceniu umiejętności doktorantów w tym zakresie poświęcono znacznie mniej uwagi. W programie nauczania zaplanowano tylko jeden przedmiot do wyboru spośród trzech tj. *Metodyka rozprawy doktorskiej*, *Metodyka badań naukowych*, *Metodyka opracowania projektów badawczych* w

wymiarze 10 godzin na studiach stacjonarnych i 8 godzin na studiach niestacjonarnych. Zdaniem Zespołu Oceniającego jest to zbyt mało, a jeżeli umiejętności te są kształcone w ramach innych modułów (przedmiotów), powinny to uwzględniać ich nazwy i sylabusy.

W opinii doktorantów osiągnięcie efektów kształcenia z zakresu **umiejętności dotyczących metodyki i metodologii** prowadzonych badań naukowych można uzyskać w ramach zajęć: *Metodologia nauk ekonomicznych, Metody ilościowe w badaniach ekonomicznych, Metody instrumentalne badań i oceny jakości towarów czy Metodyka badań naukowych*, co oceniane jest przez doktorantów pozytywnie. Zdaniem uczestników studiów III stopnia poruszane zagadnienia zapewniają im doskonalenie warsztatu naukowca, rozwijają umiejętności w sferze prowadzenia badań naukowych i opracowywania ich wyników.

W programach studiów w zakresie obu dyscyplin zaplanowano przedmioty obowiązkowe tj. Etyka, Ochrona własności intelektualnej oraz obieralne tj. Współczesne teorie kultury, Ekonomiczne i prawne PR, Zrównoważony rozwój, Społeczna odpowiedzialność biznesu, Ochrona praw konsumenckich, których zadaniem jest kształcenie kompetencji społecznych. Celowi temu służą też zajęcia planowane w formie konwersatoriów, ćwiczeń, seminariów, w ramach których studenci zespołowo realizują projekty, referaty itp.

W opinii doktorantów program studiów uwzględnia także **rozwój kompetencji społecznych**, co oceniane jest przez uczestników studiów III stopnia w sposób pozytywny. Doktoranci wyrazili przekonanie, iż proponowana oferta programowa zawiera przedmioty o charakterze ogólnym i humanistycznym, np. *Etyka, Ochrona własności intelektualnej, Społecznie odpowiedzialny biznes*, podczas których mogą oni rozwinąć kompetencje społeczne odnoszące się do działalności naukowo – badawczej i społecznej roli uczonego. Ponadto w opinii uczestników studiów III stopnia rozwój kompetencji społecznych dokonuje się również poprzez uczestnictwo w konwersatoriach językowych oraz wystąpieniach konferencyjnych.

Program umożliwia studentom zapoznanie się z nowoczesnymi metodami i technikami prowadzenia zajęć dydaktycznych w trakcie konwersatoriów z przedmiotów *Metodyka nauczania przedmiotów ekonomicznych i Metody prowadzenia zajęć dydaktycznych oraz praktyk dydaktycznych*. W czasie praktyk studenci nabywają umiejętności w zakresie:

- prowadzenia zajęć dydaktycznych, uczestnicząc w zajęciach prowadzonych przez doświadczonych pracowników dydaktycznych,
- opracowania konspektów do zajęć dydaktycznych,
- prowadzenia zajęć dydaktycznych na poziomie akademickim z zakresu dyscyplin ekonomia i towaroznawstwo,
- oceny stopnia realizacji efektów kształcenia z realizowanego przedmiotu,
- samooceny skuteczności i umiejętności przekazywania wiedzy studentom na prowadzonych samodzielnie zajęciach.

Program studiów obowiązujący na WE zawiera szereg **kursów fakultatywnych**, tj. *Przedmioty rozwijające umiejętności dydaktyczne i zawodowe; grupę przedmiotów specjalizacyjnych do wyboru w języku polskim i/lub angielskim czy przedmioty o charakterze ogólnym i humanistycznym* w ramach których doktoranci mogą uczestniczyć np. w *Metodyce rozprawy doktorskiej, Metodyce opracowania projektów badawczych*, co oceniane jest pozytywnie. Uzyskanie przez uczestników studiów III stopnia **kwalifikacji w zakresie metod i technik prowadzenia zajęć dydaktycznych** jest możliwe poprzez zajęcia pn. *Metodyka nauczania przedmiotów ekonomicznych oraz Metody i techniki prowadzenia zajęć dydaktycznych*. Ze względu na rozpoczęcie powyższych kursów dopiero w II semestrze, nie jest możliwa ocena zdobycia przez doktoranta kwalifikacji w zakresie nowoczesnych metod i technik prowadzenia zajęć dydaktycznych.

Zasady odbywania praktyk dydaktycznych na studiach III stopnia określa Regulamin studiów doktoranckich, jednakże z racji iż powyższy Regulamin nie uwzględnia nowelizacji przepisów z Rozporządzenia MNISW z dnia 1 lipca 2013 r. *zmieniającego rozporządzenie w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich w Uczelniach i jednostkach naukowych* oraz Rozporządzenia MNISW z 24 października 2014 r. *w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich*, rekomenduje się aktualizację dokumentu według obowiązującego stanu prawnego. Ponadto szczegółowo wymiar, zasady i formy odbywania praktyk określa Program kształcenia na studiach III stopnia w dyscyplinie ekonomia i towaroznawstwo.

Pozytywnie ocenia się, że doktoranci formalnie objęci są praktyką dydaktyczną od II semestru studiów stacjonarnych oraz niestacjonarnych. Jako poprawne rozwiązanie przyjmuje się także, że zgodnie z programem studiów praktyka dydaktyczna wynosi nie mniej niż 10 godzin dydaktycznych rocznie i jej celem jest poszerzenie wiedzy, a także zdobycie umiejętności przygotowania konspektów i materiałów do zajęć dydaktycznych oraz komunikowania się ze studentami. Pozytywnie można ocenić kartę przedmiotu - *Praktyka dydaktyczna*, która określa szczegółowe cele i zakres praktyk dydaktycznych.

Uczestnicy studiów III stopnia przypisani są do określonej Katedry (Zakładu), w jakiej pracuje opiekun naukowy, z którym technicznie i merytorycznie mogą uzgadniać planowane zajęcia, co również ocenia się pozytywnie. Informacje uzyskane zarówno podczas rozmów z doktorantami, jak i przedstawicielami Wydziału wskazują, że część uczestników studiów III stopnia już na I roku rozpoczęła praktyki dydaktyczne, a przydział zajęć był zgodny z dziedziną własnej specjalizacji doktoranta, uwzględniał jego potrzeby oraz ograniczenia (np. czasowe) i miał na celu utrzymanie odpowiedniego poziomu oferty dydaktycznej dla studentów. Doktoranci pozytywnie ocenili również oferowane przez Wydział przygotowanie do odbycia praktyk dydaktycznych, tj. uzyskanie kwalifikacji w zakresie metod i technik prowadzenia zajęć dydaktycznych poprzez uczestniczenie w zajęciach dydaktycznych prowadzonych przez nauczycieli akademickich oraz kursach fakultatywnych pn. *Metodyka nauczania przedmiotów ekonomicznych* oraz *Metody i techniki prowadzenia zajęć dydaktycznych*. Jednakże ze względu na rozpoczęcie powyższych kursów dopiero w II semestrze, ocena zdobycia przez doktoranta kwalifikacji w zakresie nowoczesnych metod i technik prowadzenia zajęć dydaktycznych będzie możliwa dopiero pod koniec roku akademickiego.

Wydział stwarza doktorantom dobre warunki do prowadzenia pracy naukowej i uczestnictwa w badaniach naukowych katedr, z których pochodzą ich opiekunowie naukowci. Doktoranci mają prawo do korzystania ze zbiorów bibliotecznych, programów komputerowych, sprzętu, aparatury badawczej niezbędnej do prowadzenia badań i przygotowywania rozprawy, uczestniczenia w seminariach, konferencjach naukowych, wyjazdach na staże krajowe i zagraniczne w ramach programu Erasmus. Zgodnie z uzyskaną informacją, obowiązkiem opiekuna naukowego jest wspieranie doktorantów w ich staraniach o pozyskiwanie grantów NCN i innych zewnętrznych źródeł finansowania badań.

Uczestnicy studiów III stopnia WE pozytywnie ocenili działania jednostki w zakresie wstępnych rozmów i planów angażowania ich do współpracy w tworzonych na Wydziale **zespołach badawczych**. Zdaniem doktorantów, możliwości pracy naukowej w zespołach badawczych będą bezpośrednio wpływać na osiąganie odpowiednich efektów kształcenia. Niestety jednak z uwagi na kilkumiesięczne funkcjonowanie studiów doktoranckich na WE nie jest możliwa weryfikacja działań mających na celu zapewnienia przez jednostkę możliwości pracy naukowej doktorantów w zespołach badawczych, w tym międzynarodowych oraz udziału w badaniach naukowych związanych z tematyką studiów doktoranckich w innych jednostkach, w tym zagranicznych.

Jednym z warunków wszczęcia przewodu doktorskiego na Wydziale Ekonomicznym jest posiadanie wydanej lub przyjętej do druku publikacji naukowej w formie książki lub co

najmniej jednego artykułu w recenzowanym czasopiśmie naukowym o zasięgu krajowym lub materiałach z międzynarodowej konferencji naukowej. Wydział umożliwi doktorantom publikowanie artykułów w dwóch własnych punktowanych czasopismach naukowych.

Ocena działań jednostki mających na celu wsparcie uczestników studiów III stopnia w zakresie **przygotowania publikacji naukowej** w opinii doktorantów jest korzystna. Podczas spotkania z Zespołem Wizytującym PKA zwrócono uwagę na pomoc merytoryczną opiekunów naukowych przy przygotowywanych publikacjach. Ponadto jednostka umożliwia publikowanie w czasopismach *Central European Review of Economics & Finance* oraz *Towaroznawczych Problemach Jakości - Polish Journal of Commodity Science* co doktoranci oceniają pozytywnie.

Zajęcia dydaktyczne na studiach III stopnia prowadzą wyłącznie samodzielni pracownicy naukowcy, z wyjątkiem zajęć z języka angielskiego. Zajęcia dydaktyczne na studiach w dyscyplinie ekonomia prowadzi 3 profesorów doktorów habilitowanych (2 nauk ekonomicznych, 1 nauk społecznych) i 6 doktorów habilitowanych (4 nauk ekonomicznych, 1 nauk prawnych, 1 nauk humanistycznych.). Przegląd publikowanego dorobku naukowego pracowników prowadzących zajęcia pozwala stwierdzić, że specjalizują się oni i prowadzą badania naukowe dotyczące rynków finansowych, międzynarodowej integracji rynków finansowych, wzrostu gospodarczego, globalizacji i integracji regionalnej, polityki pieniężnej, inflacji, kryzysu finansowego, bankowości, ekonomiki transportu, zrównoważonego rozwoju, funkcjonowania rynku ubezpieczeń, gospodarki publicznej, polityki społecznej, rynku pracy, prawa cywilnego i prawa przewozowego.

Zajęcia dydaktyczne na studiach doktoranckich w dyscyplinie towaroznawstwo prowadzi: 3 profesorów doktorów habilitowanych nauk ekonomicznych, 5 doktorów habilitowanych nauk ekonomicznych (3 w dyscyplinie towaroznawstwo, 1 ekonomia, 1 nauki o zarządzaniu), 1 doktor habilitowany nauk społecznych (w dyscyplinie nauki o mediach), 2 doktorów habilitowanych nauk technicznych (w dyscyplinie inżynieria chemiczna). Dorobek naukowy pracowników prowadzących zajęcia w ostatnich pięciu latach koncentruje się na problemach rozwoju nauk towaroznawczych, zarządzaniu jakością w różnych sferach gospodarowania, towaroznawstwa żywności, towaroznawstwa artykułów przemysłowych, utylizacji odpadów, marketingu usług, zarządzania relacjami z klientem, społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw.

Można więc stwierdzić, że kwalifikacje naukowe kadry udokumentowane posiadanym dorobkiem naukowym są w pełni zgodne z zakładanymi celami i efektami kształcenia na studiach doktoranckich. Większość prowadzących zajęcia posiada też bogate doświadczenie w kierowaniu badaniami naukowym zdobyte w trakcie pełnienia funkcji promotora i recenzenta prac doktorskich oraz kierowników prac badawczych.

Doktoranci pozytywnie wypowiedzieli się także w sprawie oceny **zgodności kwalifikacji naukowych kadry naukowo-dydaktycznej** prowadzącej zajęcia dydaktyczne na studiach doktoranckich, jak również zgodności kwalifikacji naukowych osób sprawujących nad nimi opiekę naukową. Zdaniem uczestników studiów III stopnia kadra naukowa wywiązuje się ze swoich zadań w sposób odpowiadający potrzebom doktorantów. Prowadzący na pierwszych zajęciach informują o zasadach obowiązujących na ich przedmiotach, tj. formie i terminie zaliczeń, zakresie i tematyce materiału objętego egzaminem, ew. zwolnieniach z egzaminu, formach odrabiania zajęć.

3.2)

Studia podyplomowe prowadzone są przez Wydział Ekonomiczny w oparciu o przepisy ogólne zawarte w Statucie Uczelni oraz Regulaminie studiów podyplomowych przyjętym Uchwałą Nr 000-11/5/2012 Senatu Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu z dnia 22.11.2012 r. Prowadzeniem

studiów podyplomowych na Wydziale zajmuje się wyodrębniona jednostka organizacyjna jaką jest Studium Przedsiębiorczości i Zarządzania. Studium to organizuje studia podyplomowe w oparciu o własne programy kształcenia i zasoby. Należały do nich w ostatnich latach następujące studia podyplomowe: Audyt wewnętrzny, Finanse, Organizacja i zarządzanie, Rachunkowość, Bankowość. Poza tym na Wydziale prowadzone były także studia współfinansowane ze środków unijnych (Organizacja i zarządzanie podmiotami leczniczymi „Zdrowe zarządzanie”) oraz organizowane we współpracy z podmiotami zewnętrznymi (Nowoczesne usługi biznesowe).

W ostatnich trzech latach akademickich (2011-2014) na Wydziale Ekonomicznym UTH prowadzone były następujące studia podyplomowe:

1. Audyt wewnętrzny. Są to studia dwusemestralne, których program obejmuje łącznie 300 godzin zajęć dydaktycznych. Studia te przeznaczone są dla osób, które posiadają co najmniej dwuletnią praktykę w zakresie audytu wewnętrznego i pragnę poszerzyć oraz uaktualnić swoją wiedzę w tym zakresie dla podniesienia kwalifikacji zawodowych. Jako jednostkę współpracującą przy realizacji tych studiów Wydział wskazuje Ministerstwo Finansów, a współpraca ta polega na uwzględnieniu resortowych zaleceń dotyczących programu studiów. Naukę na studiach w roku akademickim 2011/2012 podjęło 12 osób. Uczestnicy otrzymali świadectwo ukończenia studiów podyplomowych. Świadectwo to na mocy odpowiednich przepisów uprawnia do wykonywania zawodu audytora wewnętrznego.
2. Finanse. Są to studia dwusemestralne, których program obejmuje łącznie 300 godzin zajęć dydaktycznych. Celem studiów jest zdobycie przez ich uczestników bądź uaktualnienie wiedzy wymaganej na stanowiskach związanych z podejmowaniem decyzji finansowych, w szczególności w instytucjach samorządowych, urzędach skarbowych oraz działach finansowych i księgowych przedsiębiorstw. W dotychczasowych dwóch edycjach tych studiów brały udział 3-4 osoby. Absolwenci otrzymywali świadectwo studiów podyplomowych.
3. Organizacja i zarządzanie. Są to studia dwusemestralne, których program obejmuje łącznie 300 godzin zajęć dydaktycznych. Celem studiów jest zdobycie, uaktualnienie bądź poszerzenie przez ich uczestników wiedzy wymaganej na stanowiskach związanych z podejmowaniem decyzji menedżerskich. Studia są przeznaczone dla osób zajmujących się bądź pragnących zajmować się zarządzaniem, w głównie dla menedżerów oraz właścicieli małych i średnich przedsiębiorstw. W studiach brały udział 2 osoby. Absolwenci otrzymywali świadectwo studiów podyplomowych.
4. Bankowość. Są to studia dwusemestralne, których program obejmuje łącznie 300 godzin zajęć dydaktycznych. Celem studiów jest zdobycie, uaktualnienie i poszerzenie wiedzy wymaganej na stanowiskach związanych z podejmowaniem decyzji finansowych w instytucjach finansowych. Dotychczas miała miejsce jedna edycja tych studiów, w której brały udział 2 osoby. Absolwenci otrzymywali świadectwo studiów podyplomowych UTH. Mała liczba uczestników studiów z zakresu Finansów, Organizacji i zarządzania oraz Bankowości wynikała z łącznie zajęć.
5. Organizacja i zarządzanie podmiotami leczniczymi „Zdrowe zarządzanie”. Są to studia dwusemestralne, których program obejmuje łącznie 220 godzin zajęć dydaktycznych. Studia realizowane były w ramach Projektu „Zdrowe zarządzanie” w ramach PO Kapitał Ludzki współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków EFS. Ich celem było podniesienie wiedzy i kwalifikacji w zakresie zarządzania podmiotami leczniczymi przez kadre menedżerską. Podmiotem zlecającym prowadzenie studiów w ramach PO KL, a tym samym współpracującym przy ich realizacji było Ministerstwo Zdrowia. Studia te miały dotychczas dwie edycje, które ukończyło łącznie 99 osób. Uczestnikami były osoby należące do kadry zarządzającej podmiotami lecznictwa średniego i wyższego szczebla,

zatrudnione w tych podmiotach. Absolwenci otrzymywali świadectwo studiów podyplomowych UTH.

6. Nowoczesne usługi biznesowe. Są to studia dwusemestralne, których program obejmuje łącznie 255 godzin zajęć dydaktycznych. Celem studiów było przygotowanie słuchaczy do pracy w sektorze nowoczesnych usług biznesowych. Studia przygotowane były przy współpracy z Prezydentem Radomia oraz kilkoma przedsiębiorstwami i organizacjami gospodarczymi. Przedmiotem współpracy było przygotowanie celów i efektów kształcenia, programu studiów. Partnerzy Wydziału podjęli się także współfinansowania studiów oraz ich promocji. Dotychczas studia miały jedną edycję i uczestniczyło w nich 40 osób. Absolwenci otrzymywali świadectwo studiów podyplomowych UTH oraz certyfikat.

W roku akademickim 2014/2015 według stanu na 10 stycznia 2015 r. nie są prowadzone żadne studia podyplomowe. Wynika to z braku dostatecznej liczby kandydatów na nowo ogłaszane edycje. Jako przyczyny tego stanu rzeczy Wydział podaje konkurencję ze strony innych Uczelni, uwolnienie zawodów, do których wykonywania wymagane były uprawnienia nabywane w trakcie studiów, masowość kształcenia na studiach podyplomowych finansowanych ze środków unijnych. Wydział planuje jednak ponowne uruchomienie we współpracy z Urzędem Miasta studiów Nowoczesne usługi biznesowe.

Studia podyplomowe prowadzone przez Studium Przedsiębiorczości i Zarządzania oparte są na programach kształcenia przyjętych Uchwałą Rady Wydziału Ekonomicznego Nr 2/2013/RW z dnia 24.01.2013 r. w sprawie uchwalenia uzupełniających programów kształcenia na studiach podyplomowych. Studia podyplomowe prowadzone z udziałem podmiotów zewnętrznych stanowiły przedmiot odrębnych regulacji: Uchwały Rady Wydziału Ekonomicznego Nr 15/2013/RW z dnia 21.03.2013 r. w sprawie zatwierdzenia programu kształcenia na studiach podyplomowych z zakresu: Nowoczesne usługi biznesowe oraz Uchwały Rady Wydziału Ekonomicznego Nr 39/2012/RW z dnia 5.07.2012 r. w sprawie uchwalenia planów i programów kształcenia na studiach podyplomowych „Organizacja i zarządzanie podmiotami leczniczymi – Zdrowe Zarządzanie”.

Programy kształcenia dla wszystkich studiów prowadzonych na Wydziale oparte są na jednolitym układzie i zawierają:

- informacje ogólne o studiach, w szczególności określenie adresatów, koncepcji, celów kształcenia oraz wymagań wstępnych,
- efekty kształcenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych,
- program studiów, w tym w szczególności: liczbę godzin zajęć dydaktycznych, liczbę punktów ECTS, formę zakończenia studiów, plan studiów, matryce efektów kształcenia, tabele efektów kierunkowych w odniesieniu do metod ich weryfikacji, sylabusy,
- warunki prowadzenia studiów, w tym w szczególności: obsadę kadrową, warunki rekrutacji.

Opracowując efekty kształcenia dla prowadzonych studiów podyplomowych Wydział Ekonomiczny określał je w oparciu o ogólnie obowiązujące przepisy w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego, mimo iż te nie odnoszą się do studiów podyplomowych. Wydział opracował zakres i opisy efektów kształcenia dla wszystkich studiów podyplomowych na podstawie obszarowych efektów kształcenia dla studiów drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim w obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych (rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2.11.2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego). Opracowano także i zamieszczono w sylabusach przedmiotowe efekty kształcenia w ujęciu trzech kategorii: wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Sylabusy wskazują powiązania między przedmiotowymi a kierunkowymi i obszarowymi efektami kształcenia.

Na stronie internetowej Uczelni zamieszczone są kompletne informacje na temat oferowanych przez Wydział Ekonomiczny studiów podyplomowych. Informacje te obejmują w szczególności kompletny program kształcenia poszczególnych studiów.

Na tej podstawie należy stwierdzić, że programy kształcenia na studiach podyplomowych w podlegającej ocenie jednostce są kompletne, gdyż uwzględniają wszystkie elementy programowe, kadrowe i organizacyjne niezbędne do prawidłowej realizacji programu kształcenia. Informacje na temat oferty prowadzonych przez Wydział studiów podyplomowych znajdują się na stronach internetowych Uczelni i Wydziału.

Kadra prowadząca zajęcia na studiach podyplomowych dobierana jest na podstawie kompetencji w danej specjalności oraz znajomości zagadnień praktycznych z nią związanych. Wykładowcami są zarówno pracownicy Wydziału Ekonomicznego, innych jednostek organizacyjnych Uczelni, jak również eksperci zewnątrz. Należy wskazać, że część pracowników Wydziału prowadzących zajęcia na studiach podyplomowych ma praktykę zawodową. Na studiach podyplomowych Audyt wewnętrzny wśród 13 wykładowców (1 doktor habilitowany, 9 doktorów i 3 magistrów) było dziewięciu ekonomistów, dwóch prawników oraz po jednym z dyscypliny nauki o polityce i nauk technicznych. Na studiach podyplomowych Finanse, Organizacja i zarządzanie, Bankowość zatrudnionych było 12 pracowników (5 doktorów habilitowanych, 4 doktorów i 3 magistrów), w tym dziewięciu ekonomistów, jeden prawnik, jeden towaroznawca i jeden z nauk technicznych. Na studiach podyplomowych Rachunkowość zajęcia prowadziło 12 wykładowców (2 profesorów, 1 doktor habilitowany, 9 doktorów), z których 10 było ekonomistami, jeden prawnikiem i jeden reprezentował nauki techniczne. Na studiach Organizacja i zarządzanie podmiotami leczniczymi „Zdrowe zarządzanie” obsadę kadrową stanowiło 15 wykładowców (1 profesor, 1 doktor habilitowany, 7 doktorów, 4 magistrów), w tym 3 prawników, 5 ekonomistów, 1 administratywista, 1 towaroznawca, 1 z nauk o polityce, 1 psycholog i 1 z nauk technicznych. Studia Nowoczesne usługi biznesowe miały obsadę złożoną z 15 wykładowców (2 profesorów, 2 doktorów habilitowanych, 5 doktorów i 6 magistrów), wśród których dominowali ekonomiści (10 osób), a ponadto zatrudnieni byli 1 politolog, 2 specjalistów z nauk technicznych i 2 z językoznawstwa. W kadrze prowadzącej te studia około 25 % stanowili praktycy.

Należy stwierdzić, że przedstawiona obsada kadrowa dla poszczególnych studiów podyplomowych jest prawidłowa. W realizacji wszystkich studiów w niezbędnym zakresie uczestniczyli nauczyciele akademicy z odpowiednim doświadczeniem praktycznym oraz praktycy.

3.3)

Programy kształcenia na studiach podyplomowych organizowanych przez Studium Przedsiębiorczości i Zarządzania, w tym przyjmowane na nich efekty kształcenia, są wynikiem prawie dwudziestoletnich doświadczeń Wydziału w prowadzeniu tego typu kształcenia. Tworząc własne programy kształcenia Wydział uwzględnia przy tym rozwiązania stosowane w wiodących ośrodkach ekonomicznych w tym zakresie. Dodatkowo programy kształcenia są konsultowane z pracownikami instytucji i podmiotów gospodarczych zatrudniających absolwentów. Należą do nich biura rachunkowe, urzędy skarbowe, przedsiębiorstwa. Szczególną rolę w tym zakresie odgrywają przedstawiciele praktyki będący absolwentami studiów podyplomowych.

Jako nowy kierunek działań w odniesieniu do studiów podyplomowych można wskazać uruchomienie w roku akademickim 2013/2014 studiów Nowoczesne usługi biznesowe. Zostały one przygotowane przy szerokim wsparciu merytorycznym władz samorządowych miasta, Ministerstwa Finansów oraz szeregu jednostek gospodarczych. Przedstawiciele tych podmiotów uczestniczyli w szczególności w opiniowaniu efektów

kształcenia. Odbyły się dotychczas dwie edycje tych studiów i planowane jest kontynuowanie współpracy z władzami miasta w tym zakresie.

Z kolei studia podyplomowe „Organizacja i zarządzanie podmiotami leczniczymi – Zdrowe Zarządzanie” zostały przygotowane w oparciu o wyniki ankiety przeprowadzonej na zlecenie Ministerstwa Zdrowia wśród pracowników medycznych i niemedycznych jednostek służby zdrowia. Przedmiotem badania ankietowego była identyfikacja potrzeb edukacyjnych tych osób, które można potraktować jako interesariuszy zewnętrznych wyrażających potrzeby w zakresie oczekiwanych efektów kształcenia na studiach podyplomowych. Potrzeby te zostały uwzględnione przy tworzeniu programu kształcenia. Program był dodatkowo konsultowany ze specjalistą praktykiem z zakresu ochrony zdrowia.

Dla zapewnienia szerszego wpływu interesariuszy zewnętrznych na tworzenie i weryfikację efektów kształcenia na Wydziale Ekonomicznym została powołana w 2014 r. Rada Interesariuszy. Zgodnie z Uchwałą Nr 25/RW/2014/RW Rady Wydziału Ekonomicznego z dnia 6.02.2014 r. w sprawie przyjęcia procedury konsultacji z interesariuszami prowadzona jest polityka jakości zmierzająca do dostosowania efektów kształcenia do wymagań rynku pracy i oczekiwań pracodawców. Rada Interesariuszy współpracuje z Wydziałem w trzech podstawowych zakresach:

- opiniowania programów kształcenia dla nowotworzonych kierunków studiów i studiów podyplomowych;
- wsparcia Wydziału w organizacji praktyk i staży studenckich;
- pozyskiwania miejsc pracy dla absolwentów.

Na tej podstawie można stwierdzić, że jednostka przy tworzeniu programów kształcenia dla prowadzonych studiów w niezbędnym zakresie korzysta z opinii interesariuszy zewnętrznych.

Działania wizytowanego Wydziału w poszukiwaniu partnerów rynku pracy przy tworzeniu oferty edukacyjnej w zakresie studiów podyplomowych są godne odnotowania. Na szczególną uwagę - ze względu na udział interesariuszy zewnętrznych w procesie określania efektów kształcenia - zasługują studia Nowoczesne usługi biznesowe oraz Organizacja i zarządzanie podmiotami leczniczymi.

Inicjatywa utworzenia tych pierwszych studiów wyszła od podmiotu zewnętrznego Poland Business Park XI Sp. z o.o., który w porozumieniu z prezydentem miasta i spółkami miejskimi przedstawił sugestie dotyczące celów i efektów kształcenia (Radomskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Administrator” Sp. z o.o., Radomskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej „RADPEC” Sp. Akcyjna, Wodociągi Miejskie w Radomiu Sp. z o.o., „RADKOM” Sp. z o.o PwC, ASPIRE). Odbyto wiele spotkań, w rezultacie których powstała ostateczna oferta kształcenia. Studia miały dwie edycje. Znaczne było także dofinansowanie tych studiów przez wymienione wyżej podmioty. Obecnie trwają rozmowy, aby można było pozyskać środki na następne edycje. Warto podkreślić, że przedmioty pozwalające uzyskać kompetencje biznesowe prowadzili praktycy gospodarczy (trenerzy), w sumie 25% ogółu zajęć.

Drugie z wymienionych studiów podyplomowych finansowane były z projektu PKOL Kapitał Ludzki Zajęcia warsztatowe w ramach tych studiów także były prowadzone przez praktyków gospodarczych (ok. 20% ogółu zajęć). Studia miały dwie edycje. Tworzenie programu kształcenia dla tych studiów, w tym opis efektów kształcenia, oparto m.in. na wynikach ewaluacji potrzeb edukacyjnych pracowników medycznych i niemedycznych w ramach systemu opieki zdrowotnej w Polsce [analiza na zlecenie Ministerstwa Zdrowia, 2011], których można potraktować jako interesariuszy zewnętrznych wyrażających potrzeby uzyskania określonych efektów kształcenia. Ponadto efekty kształcenia na opisywanych studiach były przygotowywane i konsultowane z wybitnym menadżerem i specjalistą zarządzania w branży medycznej, laureatem konkursu Menadżer Roku 2011 w Ochronie

Zdrowia – jako interesariuszem zewnętrznym wyrażającym potrzeby rynku pracy w ochronie zdrowia.

Ocena uczestnictwa doktorantów jako interesariuszy wewnętrznych w procesie określania efektów kształcenia, ich osiągnięcia oraz weryfikacji nie jest możliwa, gdyż program studiów doktoranckich wypracowywany był w ramach uruchamianych na WE studiów III stopnia. Jednakże jako korzystne rozwiązanie można przyjąć, iż bezpośrednio po rozpoczęciu studiów III stopnia, doktoranci zostali włączeni w prace zarówno Rady Programowej, Wydziałowej Komisji ds. Oceny Efektów Kształcenia jak i Zespołu ds. jakości kształcenia, poprzez co będą mieli możliwość uczestniczenia w procesie określania efektów kształcenia, ich osiągnięcia oraz weryfikacji.

3.4)

Studia doktoranckie włączone są w system ECTS. Łączna liczba punktów ECTS koniecznych do uzyskania tytułu doktora nauk ekonomicznych wynosi 45. Program studiów powinien umożliwiać studentowi wybór modułów kształcenia w wymiarze nie niższym niż 30% ogólnej liczby punktów ECTS, czyli nie niższym niż 14,5 ECTS. Zgodnie z programem studiów III stopnia studenci mają prawo do wyboru przedmioty specjalnościowe w języku polskim lub angielskim z grupy B (przedmioty specjalnościowe) na łączną liczbę 10 punktów ECTS w dyscyplinie ekonomia, 11 punktów ECTS w dyscyplinie towaroznawstwo. Ponadto w grupie przedmiotów D (przedmioty rozwijające umiejętności dydaktyczne i zawodowe) studenci mają prawo wyboru 1 z 3 przedmiotów o łącznej liczbie punktów ECTS – 5. W grupie przedmiotów E (przedmioty ogólne i humanistyczne) istnieje możliwość wyboru jednego z dwóch przedmioty, któremu przypisano 0,5 punktu ECTS. Studenci wybierają też seminaria, którym przypisano 10 punktów ECTS na kierunku ekonomia, 12 na towaroznawstwie. Tym samym studenci studiów III stopnia w dyscyplinie ekonomia mają prawo do wyboru modułów kształcenia w wymiarze 25,5 punktu ECTS, studenci studiów w dyscyplinie towaroznawstwo – 28,5, co przekracza minimalny wymagany poziom wyboru.

W odniesieniu do studiów podyplomowych stosuje się ogólnie obowiązujące w Uczelni przepisy dotyczące systemu ECTS. Zastosowanie w tym zakresie mają w szczególności postanowienia Regulaminu studiów podyplomowych w Uniwersytecie Technologiczno-Humanistycznym im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu z dnia 22.11.2012 r. Rozwiązania w zakresie systemu punktów ECTS przyjęte w Regulaminie są zgodne z przepisami Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14.09.2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć realizowanych przez studenta (Dz. U. Nr 201, poz. 1187). Przewidują one, że program kształcenia studiów podyplomowych musi zawierać określenie liczby punktów ECTS. Liczbę punktów ustala się w oparciu o średni nakład czasu pracy osoby uczącej się niezbędny do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

Na prowadzonych przez Wydział Ekonomiczny studiach podyplomowych słuchacze uzyskują 60 punktów ECTS. Wycena jednego punktu ECTS opiera się na przeliczniku 25-30 godzin pracy słuchacza niezbędnych dla osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia odpowiada jednemu punktowi. Warunkiem przypisania słuchaczowi określonej liczby punktów ECTS jest osiągnięcie określonych efektów kształcenia przypisanych do danego modułu i zaliczenie przedmioty zgodnie z przyjętą dla niego procedurą na ocenę co najmniej dostateczny. Kierownik studiów podyplomowych może zwolnić słuchacza z odbywania określonych zajęć i przypisać mu odpowiednią liczbę punktów ECTS, jeżeli słuchacz odbył inne zajęcia odpowiadające tematycznie i pod względem liczby godzin programowi kształcenia na studiach podyplomowych organizowane w Uczelni. Warunkiem ukończenia studiów jest uzyskanie określonej w programie kształcenia liczby punktów ECTS.

Na tej podstawie można stwierdzić, że Uczelnia wprowadziła na studiach podyplomowych system punktów ECTS zgodny z obowiązującymi przepisami i zapewniła jego właściwe funkcjonowanie.

Według wypowiedzi studentów oraz Prodziekana, studenci przed wyjazdem w ramach programu Erasmus (z innych programów Uczelnia nie korzysta) przygotowują plan zajęć, który mają zamiar realizować w Uczelni zagranicznej. Plan musi być przygotowany tak, by student mógł w Uczelni zagranicznej uzyskać 30 punktów ECTS. Plan zatwierdza Prodziekan. Jeżeli student uzyskuje 30 punktów ECTS według zatwierzonego planu, punkty te są automatycznie uznawane. Jeśli natomiast z jakichś powodów student nie uzyska 30 punktów, musi brakujące punkty zdobyć na UTH w Radomiu, w ramach egzaminów. Wydział stwarza dobre warunki dla studentów, którzy chcą skorzystać z zajęć na Uczelniach zagranicznych, poszerzyć wiedzę i zdobyć nowe doświadczenia.

Zasady podziału punktów ECTS określa Program kształcenia studiów III stopnia w dyscyplinach ekonomia oraz towaroznawstwo zatwierdzony Uchwałą nr 53/2014/RW Rady Wydziału Ekonomicznego UTH z dnia 03.07.2014 r. i Uchwałą nr 54/2014/RW Rady Wydziału Ekonomicznego UTH z dnia 03.07.2014 r. oraz Regulamin studiów doktoranckich wprowadzony Uchwałą nr 000-6/2/2012 Senatu Politechniki Radomskiej im. Kazimierza Pułaskiego z dnia 26 kwietnia 2012 r.

Wyznaczenie zajęć dydaktycznych w ramach Wydziałowego programu studiów doktoranckich na poziomie 45 punktów ECTS należy ocenić pozytywnie. Rekomenduje się natomiast aktualizację Regulaminu studiów zgodnie z obowiązującymi przepisami. Za prawidłowe uznaje się rozdzielenie punktów ECTS przypadające na godziny zajęć praktycznych, uwzględniające samodzielne przygotowanie doktoranta oraz godziny zajęć kontaktowych.

Natomiast rzadko przyjętym rozwiązaniem jest zastosowany przez WE podział punktów ECTS w systemie dziesiętnym, np. Metodologia nauk ekonomicznych (0,8 – godziny praktyczne, 0,8 – godziny kontaktowe, w sumie 1,6 punkta ECTS), czy np. Etyka (0,3 – godziny praktyczne, 0,3 – godziny kontaktowe, w sumie 0,6 punkta ECTS). Rozmowy z osobami odpowiedzialnymi za stworzenie programu studiów potwierdziły jednak, że powyższy system został zweryfikowany na I i II poziomie studiów, dlatego też jednostka zastosowała go na poziomie III. Rekomenduje się weryfikację przydzielonych punktów ECTS na koniec pierwszego zakońzonego roku studiów.

3.5)

System weryfikacji zakładanych dla studiów podyplomowych efektów kształcenia określony został w Regulaminie studiów podyplomowych w Uniwersytecie Technologiczno-Humanistycznym wprowadzonym Uchwałą Nr 000-11/5/2012 Senatu Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego z dnia 22 listopada 2012 r. oraz przepisach normujących wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia. System oceny stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia obejmuje dwa podstawowe elementy – weryfikacji osiągnięcia efektów kształcenia przez poszczególnych słuchaczy oraz osiągnięcia celów i efektów przyjętych dla całych studiów.

Weryfikacja uzyskania przez słuchacza studiów podyplomowych założonych celów i efektów kształcenia dokonywana jest w oparciu o różne kryteria i metody w zależności od rodzaju i charakteru zajęć. Najczęściej stosowane przy zaliczaniu modułów kształcenia są: egzamin pisemny, wykonanie projektu, sprawdzian pisemny, sporządzenie sprawozdania, aktywny udział w dyskusji. Warunkiem ukończenia studiów podyplomowych jest przygotowanie pod kierunkiem promotora pracy dyplomowej i pozytywny wynik jej obrony przed komisją. Ogólny wynik ze studiów jest obliczany jako średnia ważona trzech ocen: średniej z przebiegu studiów, oceny pracy dyplomowej przez promotora oraz oceny z obrony

pracy. Średnią ocen z całego toku studiów oblicza się jako średnią ważoną z wagami określonymi przez wartości odpowiednich punktów ECTS ze wszystkich ocen uzyskanych w toku studiów. Nieco odmienne były sposoby weryfikacji efektów kształcenia dla uczestników studiów podyplomowych „Organizacja i zarządzanie podmiotami leczniczymi – Zdrowe Zarządzanie”. Zaliczali oni każdy z modułów i zdawali egzamin końcowy polegający na odpowiedzi na 3 pytania z puli 50. Wynik z tego egzaminu określał ocenę ostateczną ze studiów.

Drugi element oceny stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia tworzą procedury systemu zapewnienia jakości kształcenia funkcjonującego na Wydziale Ekonomicznym co zostało ujęte w punkcie 2 raportu

Ewaluacja studiów podyplomowych przeprowadzana była także o oparciu o ankiety wypełniane przez studentów. Odnosiło się to w szczególności do studiów finansowanych ze środków unijnych. Ze wszystkich tych działań osoby dokonujące weryfikacji sporządzają dla dziekana raporty roczne zawierające wnioski odnośnie realizacji przyjętych założeń i ewentualnych niezbędnych przedsięwzięć naprawczych.

System oceny stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia zawarty w Programie kształcenia na studiów stacjonarnych III stopnia w dyscyplinach ekonomia oraz towaroznawstwo, jak również opisywany w ramach poszczególnych sylabusów można uznać za przejrzysty i zadowalający. Doktoranci pozytywnie ocenili formy i warunki uzyskiwania zaliczeń zajęć dydaktycznych zapisane w kartach opisu przedmiotów; czy też sformułowanie tematyki badań już na pierwszym roku i ciągły monitoring prac naukowo-badawczych w ramach zajęć seminaryjnych w formie prezentacji postępów w badaniach.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego – ocena w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Studia doktoranckie na Wydziale Ekonomicznym są prowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami. Program kształcenia obejmuje opis efektów kształcenia oraz program studiów, który umożliwi osiągnięcie założonych efektów. Program studiów zapewnia doktorantom uzyskanie zaawansowanej wiedzy z zakresu ekonomii i towaroznawstwa, umożliwi poznanie metodyki prowadzenia badań naukowych oraz osiągnięcie kompetencji społecznych związanych z prowadzeniem pracy naukowo-badawczej i zajęć dydaktycznych. Doktoranci mają możliwość uczestniczenia w badaniach prowadzonych przez katedry, udziału w konferencjach oraz wydania publikacji. Kadra prowadząca zajęcia charakteryzuje się wysokimi kwalifikacjami i zgodnym z prowadzonymi zajęciami dorobkiem naukowym. Uczestnicy studiów III stopnia na podstawie kilku miesięcznych doświadczeń pozytywnie oceniają funkcjonujący na WE program studiów. Według doktorantów przygotowuje on zarówno do pracy o charakterze badawczym, rozwija umiejętności z zakresu metodyki i metodologii prowadzonych badań naukowych, jak i kompetencji społecznych. Ponadto korzystna jest również możliwość uczestniczenia w kursach fakultatywnych, w tym w przedmiotach umożliwiających rozwój kwalifikacji w zakresie metod i technik prowadzenia zajęć dydaktycznych. Pozytywnie także ocenić można plany jednostki w zakresie zaangażowania doktorantów do współpracy w tworzonych na Wydziale zespołach badawczych oraz w zakresie wsparcia ze strony WE w przygotowaniu publikacji naukowej. Uczestnicy studiów III stopnia wysoko oceniają zgodność kwalifikacji naukowych kadry naukowo - dydaktycznej prowadzącej zajęcia dydaktyczne oraz sprawującej opiekę naukową nad doktorantami z zakładanymi celami i efektami kształcenia w ramach studiów doktoranckich prowadzonych na WE.

3.2) Efekty kształcenia na studiach podyplomowych zostały określone w sposób odpowiadający wymaganiom pracodawców. Przewidują one w szczególności nabywanie nowych umiejętności oczekiwanych przez pracodawców. Absolwenci otrzymują świadectwa ukończenia studiów.

3.3) W określaniu efektów kształcenia brane są pod uwagę opinie wyrażane przez interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych. Doktoranci zostali włączeni w prace funkcjonujących na WE komisji i zespołów zajmujących się studiami doktoranckimi. Pracodawcy w Rada Interesariuszy uczestniczy w określaniu efektów kształcenia na studiach podyplomowych.

3.4) Na studiach podyplomowych i doktoranckich stosowany jest system ECTS zgodny z obowiązującymi w tym zakresie przepisami. Liczba punktów ECTS odpowiada nakładowi pracy słuchacza i doktoranta niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Stosowany w jednostce podział punktów ECTS na przedmioty o charakterze podstawowym dla danej dziedziny nauki i przedmiotów specjalistycznych z danej dyscypliny oraz zajęcia fakultatywne rozwijające umiejętności dydaktyczne lub zawodowe można uznać za prawidłowy.

3.5) Na studiach doktoranckich oraz podyplomowych stosowany jest system zapewniający ocenę stopnia osiągnięcia zakładanych dla tych studiów celów i efektów kształcenia. Informacje o tym systemie są dostępne dla zainteresowanych kształceniem osób na stronie internetowej Uczelni. System oceny stopnia osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia ocenia się pozytywnie.

Kryterium 4. Zasoby kadrowe, materialne i finansowe posiadane przez jednostkę dla realizacji zakładanych celów strategicznych i osiągnięcia efektów kształcenia

4.1)

Polityka kadrowa prowadzona na Wydziale Ekonomicznym uwarunkowana jest dwoma głównymi czynnikami: procesem wdrażania Programu Naprawczego Uczelni na lata 2012-2014 oraz zmniejszającą się liczbą studentów. W efekcie ich oddziaływania liczba nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziale jako podstawowym miejscu pracy zmniejszyła się z 88 w 2009 r. do 62 w roku 2014 (30%)*). Zmieniła się także struktura zatrudnionych. Liczba profesorów zmniejszyła się z 4 do 3, doktorów z 51 do 36, pozostałych (starszych wykładowców, wykładowców, magistrów) z 24 do 10 osób. Tylko grupa doktorów habilitowanych zwiększyła się z 9 do 13 osób, co świadczyć może pozytywnie o prowadzonej polityce kadrowej. Zmniejszenie liczby pracowników ze stopniem doktora i pozostałych było konsekwencją wdrożenia programu naprawczego, osiągnięcia przez część pracowników wieku emerytalnego, negatywnej oceny postępów w pracy naukowej oraz uzyskania przez 4 osoby stopnia doktora habilitowanego.

Zatrudnieni na Wydziale pracownicy reprezentują:

- nauki ekonomiczne – 44 osoby,
- nauki prawne – 10 osób,
- nauki o polityce – 3 osoby,
- nauki o administracji – 2 osoby,

*) Według danych przedstawionych Zespołowi i korygujących informacje zawarte w tab. 2.3 Raportu samooceny.

- socjologię – 2 osoby,
- filozofię – 1 osoba.

W strukturze pracowników reprezentujących nauki ekonomiczne jest 1 profesor doktor habilitowany, 10 doktorów habilitowanych (w dyscyplinach: ekonomia – 5, towaroznawstwo – 2, nauki o zarządzaniu – 2, finanse – 1), 33 doktorów (w tym 31 w dyscyplinie ekonomia, 1 w dyscyplinie towaroznawstwo, 1 w dyscyplinie nauki o zarządzaniu).

W grupie pracowników reprezentujących nauki prawne jest 1 profesor doktor habilitowany, 3 doktorów habilitowanych, 4 doktorów i 2 magistrów. Ponadto wśród zatrudnionych znajduje się 1 profesor doktor habilitowany i 2 doktorów reprezentujących nauki o polityce, 2 doktorów socjologii, 1 doktor filozofii.

Wydział Ekonomiczny prowadzi studia I, II i III stopnia, dla których efekty określono w obszarze nauk społecznych (z wyjątkiem kierunku towaroznawstwa, dla którego efekty określono nie tylko w obszarze nauk społecznych, ale i przyrodniczych i technicznych). Można zatem stwierdzić, że liczba 16 samodzielnych pracowników naukowych i 36 doktorów zatrudnionych na Wydziale jako podstawowym miejscu pracy oraz struktura ich kwalifikacji, w której dominują reprezentanci nauk ekonomicznych i prawnych, stanowi wystarczający potencjał kadrowy dla zapewnienia potrzeb dydaktycznych prowadzonych kierunków studiów w tym wymagań minimum kadrowego oraz jest spójna z określonymi dla poszczególnych kierunków efektami kształcenia. W procesie dydaktycznym, oprócz pracowników stanowiących minimum kadrowe oraz zatrudnionych na Wydziale, uczestniczą też pracownicy innych Wydziałów, reprezentujący różne dyscypliny naukowe.

Na kierunku *ekonomia* prowadzone są studia o profilu ogólnoakademickim, stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia w obszarze nauk społecznych, dziedzinie nauk ekonomicznych, dyscyplinie ekonomia. Zajęcia na tym kierunku prowadzi 59 pracowników głównie reprezentujących nauki ekonomiczne, nauki prawne, pojedyncze osoby reprezentują socjologię, nauki o polityce, filozofię.

Na kierunku *administracja* prowadzone są studia I i II stopnia stacjonarne i niestacjonarne w obszarze nauk społecznych, dziedzinie nauk prawnych, dyscyplinie nauki o administracji. Zajęcia na tym kierunku prowadzi ponadto 38 pracowników, w tym 15 reprezentujących nauki prawne, 17 nauki ekonomiczne, 6 nauki społeczne.

Na kierunku *towaroznawstwo* prowadzone są tylko studia I stopnia o profilu ogólnoakademickim stacjonarne i niestacjonarne. Kierunek ten przyporządkowany jest do 3 obszarów:

- 1) nauk społecznych, dziedzina nauki ekonomiczne, dyscyplina towaroznawstwo,
- 2) nauk przyrodniczych, dziedzina nauki biologiczne, dyscyplina biochemia, ochrona środowiska,
- 3) nauk technicznych, dziedzina nauki techniczne, dyscyplina: informatyka, inżynieria materiałowa, technologia chemiczna, włókiennictwo.

Zajęcia na kierunku *towaroznawstwo* prowadzi 47 pracowników, wśród których są reprezentanci wszystkich nauk, do których przypisano efekty kształcenia (ekonomicznych, przyrodniczych, chemicznych, technicznych, inżynierii materiałowej, mechaniki i in.).

1 października 2014 r. uruchomiono na Wydziale studia I stopnia na kierunku *prawo w działalności gospodarczej*, o profilu praktycznym, w obszarze nauk społecznych, dziedzinie nauk prawnych, nauk ekonomicznych i nauk społecznych. Potencjał kadrowy dla osiągnięcia zakładanych efektów obejmuje przedstawicieli nauk ekonomicznych oraz nauk prawnych.

Działalność dydaktyczną na Wydziale prowadzą prawie wyłącznie pracownicy zatrudnieni w Uniwersytecie Technologiczno-Humanistycznym. Zasady doboru kadry określają przepisy ustawy oraz Statut Uczelni. Ponadto na Wydziale wprowadzono Procedurę obsady zajęć i organizacji systemu kształcenia, przyjętą Uchwałą nr 11/2014/RW Rady

Wydziału Ekonomicznego UTH z dnia 6 lutego 2014, doprecyzowującą kryteria obsady zajęć dydaktycznych i organizacji systemu kształcenia.

Wydział zainteresowany jest zatrudnianiem osób na stanowiskach naukowo-dydaktycznych, którzy w krótkim czasie osiągną sukces, uzyskując kolejne stopnie naukowe i tytuł profesora. Dobór kadry na stanowisko adiunkta, profesora nadzwyczajnego i zwyczajnego odbywa się według procedury konkursowej przy uwzględnieniu następujących kryteriów: kompetencje formalne potwierdzone uzyskanymi stopniami i tytułami naukowymi oraz kompetencje potwierdzone dorobkiem naukowy, dydaktycznym i organizacyjnym, znajomość języków obcych. Dobór asystentów opiera się na ocenie predyspozycji od zawodu pracownika naukowo-dydaktycznego, ocenie wyników z całości ukończonych studiów, ewentualnych doświadczeń w pracy po ukończeniu studiów, działalność w studenckim ruchu naukowym, znajomości języków obcych. W związku ze stopniowym rozszerzaniem oferty zajęć dydaktycznych prowadzonych w języku angielskim, duży nacisk kładzie się na doskonalenie znajomości tego języka.

Roczny wymiar zadań dydaktycznych nauczycieli akademickich, zasady powierzania i obliczania godzin dydaktycznych oraz powierzania zajęć doktorantom określa Senat podejmując co roku stosowną uchwałę. Załącznik do uchwały Nr 000-6/3/2013 Senatu z dn. 26 września w 2013 w sprawie określenia rocznego wymiaru zadań dydaktycznych nauczycieli akademickich oraz zasad powierzania i obliczania godzin dydaktycznych zawiera następujące paragrafy:

- § 1. Rodzaje zadań dydaktycznych objęte zakresem obowiązków nauczycieli akademickich,
- § 2. Pensum dydaktyczne nauczyciel akademickich oraz wymiar zadań dla poszczególnych stanowisk,
- § 3. Prowadzenie zajęć przez doktorantów, pracowników naukowo-technicznych i specjalistów spoza Uczelni,
- § 4. Planowanie zajęć dydaktycznych,
- § 5. Rozliczanie zajęć dydaktycznych,
- § 6. Kolejność rozliczania zajęć dydaktycznych,
- § 7. Zajęcia prowadzone w Zamiejscowych Ośrodkach Dydaktycznych,
- § 8. Formy zajęć i liczebność grup studenckich.

Zgodnie z przyjętą na Wydziale procedurą system oceny poziomu realizacji określanych w programach kształcenia efektów obejmuje:

- samoocenę wykonywaną przez prowadzących zajęcia polegającą na wypełnieniu indywidualnego, semestralnego protokołu oceny efektów kształcenia,
- ocenę przeprowadzaną przez kierowników katedr na podstawie sprawozdań, protokołów zaliczeń i egzaminów, procedury oceny jakości prac dyplomowych i ich adekwatności do programów studiów i zakładanych efektów kształcenia,
- ocenę przeprowadzoną przez opiekunów studenckich praktyk zawodowych i pracodawców wyrażaną w formularzu zaliczenia praktyki,
- opinie studentów i doktorantów wyrażana w formie anonimowej, elektronicznej ankiety odnośnie do organizacji zajęć, sposobu i formy ich prowadzenia, poziomu przekazywanych treści i ich zgodności z programem, dostępności nauczyciela, obiektywności oceniania i jasności kryteriów ocen, kultury osobistej prowadzącego,
- hospitację zajęć dydaktycznych, która obejmuje ocenę konstrukcji zajęć, przygotowanie prowadzącego, sposób określenia celu dydaktycznego i jego zgodność z programem, komunikatywność prowadzącego, umiejętność nawiązania kontaktu ze studentami i ich aktywacji, wykorzystanie pomocy audiowizualnych, wskazanie związku z praktyką.

Na formularzach samooceny pracownicy mogą zgłaszać uwagi i propozycje doskonalenia jakości kształcenia w szczególności w odniesieniu do definiowania efektów

kształcenia, stosowania i wdrażania nowych metod nauczania i narzędzi weryfikacji efektów kształcenia. Pozytywnie należy ocenić wykorzystywanie wyników ankiet studenckich w ocenie okresowej pracowników oraz innych działaniach. Ocena poniżej 3,0 skutkuje bowiem pozaplanową hospitacją zajęć, ocena powyżej 4,8 wyróżnieniem osoby prowadzącej zajęcia na Radzie Wydziału poświęconej sprawozdaniu Pełnomocnika Jakości.

Z uwagi na ograniczone możliwości finansowe instrumenty i środki polityki kadrowej wspierające rozwój naukowy pracowników są bardzo ograniczone. Można do nich zaliczyć stwarzanie możliwości uzyskiwania tytułów i stopni doktora habilitowanego na innych Uczelniach, publikacji prac w wydawanych przez Wydział dwóch czasopismach oraz finansowanie uczestnictwa w konferencjach.

Zasady doboru kadry naukowo - dydaktycznej do potrzeb wynikających z prowadzonego kształcenia i badań naukowych realizowanych przez doktorantów oceniane są przez uczestników studiów III stopnia jako zadowalające. Doktoranci podkreślali również, iż liczba nauczycieli akademickich zaangażowanych w proces dydaktyczny jest adekwatna do liczby jego uczestników. Stosunek liczby doktorantów do liczby pracowników samodzielnych gwarantuje właściwą opiekę i nadzór merytoryczny nad prowadzonymi pracami. Pozytywnie można także ocenić porównanie specjalizacji naukowych kadry dydaktycznej Wydziału w zestawieniu z prowadzonymi przez pracowników przedmiotami.

W opinii studentów przedstawionej podczas spotkania z ZO PKA, kadra akademicka prowadząca zajęcia dydaktyczne jest w zdecydowanej większości bardzo dobra i we właściwy sposób prowadzi zajęcia, umożliwiając osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Jedyne zgłoszone zastrzeżenia dotyczyły przypadków zbyt wymagającego podejścia w stosunku do możliwości studentów, natomiast nie pojawiły się żadne uwagi co do merytorycznego poziomu kadry akademickiej.

4.2)

Infrastruktura dydaktyczna Wydziału Ekonomicznego UTH składa się z obiektów wraz z wyposażeniem przeznaczonych do jego dyspozycji oraz elementów ogólnej infrastruktury Uniwersytetu dostępnych w szczególności dla studentów ocenianej jednostki.

Wydział Ekonomiczny prowadzi działalność w obiektach o łącznej powierzchni zabudowy 5015 m². Powierzchnia przeznaczona na cele dydaktyczne wynosi łącznie 2586 m² i dysponuje 2401 miejscami w salach dydaktycznych dla studentów. Na zasoby te składa się Aula Główna z 600 miejscami, która może być przez przesuwne ściany dzielona na trzy mniejsze, 7 sal wykładowych dla łącznie 947 studentów, oraz 22 sale do prowadzenia ćwiczeń dla łącznie 854 osób. Zarówno aula, jak i sale wykładowe wyposażone są w klimatyzację, nagłośnienie, wideoprojektor, komputer oraz ekran. W salach ćwiczeniowych wykorzystywane są przenośne środki audiowizualne. Wydział ma także do dyspozycji Laboratorium Zastosowań Informatyki składające się z 5 pracowni dysponujących łącznie 60 stanowiskami komputerowymi z odpowiednim oprogramowaniem i stałym łącznym internetowym. Do celów dydaktycznych przeznaczone jest także Laboratorium Nauk o Jakości, z którego może korzystać jednocześnie 18 osób.

Należy wskazać, że zarówno wszystkie pomieszczenia dydaktyczne dostępne są dla osób niepełnosprawnych. Na zewnątrz budynku znajdują się podjazdy, a wewnątrz podjazdy, windy i drzwi oraz sanitariaty przystosowane dla potrzeb osób niepełnosprawnych.

Zasoby dydaktyczne Wydziału Ekonomicznego są dostosowane pod względem powierzchni i liczby miejsc do rozmiarów kształcenia na studiach wszystkich stopni oraz studiach podyplomowych. Wyposażenie pomieszczeń w sprzęt i urządzenia techniczne oraz stan ich utrzymania pozwalają na prowadzenie działalności dydaktycznej na wysokim poziomie.

Zasoby biblioteczne przeznaczone dla studentów Wydziału Ekonomicznego zgromadzone są w Bibliotece Głównej. Studenci mogą z nich korzystać za pośrednictwem wypożyczalni bądź w czytelniach. Są one dostępne od poniedziałku do piątku w godzinach 9-19, a w soboty w godzinach 9-15. W bibliotece zlokalizowane są czytelnia książek i czasopism, czytelnia internetowa, czytelnia baz danych, czytelnia zbiorów specjalnych, czytelnia profesorska oraz 6 pomieszczeń przeznaczonych do cichej nauki. W bibliotece znajduje się łącznie 110 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu oraz komputerowych baz danych. Czytelnicy mają do dyspozycji 265 miejsc do pracy indywidualnej.

Zbiory biblioteczne są odpowiednio skatalogowane a informacje na ich temat dostępne są na stronie internetowej. Biblioteka oferuje wolny dostęp do części zbiorów do samodzielnego wypożyczenia. W bibliotece działa elektroniczny system wypożyczeń. Dostęp do zasobów bibliotecznych możliwy jest w szczególności z 14 stanowisk komputerowych zlokalizowanych w bibliotece.

Biblioteka Główna UTH zgromadziła zbiory obejmujące 170 tys. woluminów książek, 500 tytułów czasopism i 150 tys. zbiorów specjalnych. Zapewnia ona dostęp do kilkunastu baz danych obejmujących pełne teksty książek w zakresie wykupionych przez bibliotekę licencji, artykuły naukowe, akty normatywne, dane statystyczne, raporty, informacje bibliograficzno-abstraktowe itd.

Można zatem stwierdzić, że studenci i pracownicy ocenianej jednostki mają zapewniony odpowiedni dostęp do zbiorów bibliotecznych odpowiadających potrzebom prowadzenia procesu kształcenia i badań naukowych. Zbiory te są obszerne, nowoczesne i udostępniane z wykorzystaniem odpowiednich rozwiązań organizacyjnych i technicznych. O wysokiej ocenie Biblioteki świadczą czołowe miejsca uzyskiwane w rankingach Uczelni i ich bibliotek.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa znajdująca się w dyspozycji Wydziału jest w pełni dostosowana do profilu i rozmiarów prowadzonego kształcenia oraz specyfiki i zakresu realizowanych badań naukowych. Cechuje ją nowoczesność i bardzo dobry stan utrzymania. Poszczególne elementy infrastruktury są w miarę potrzeb systematycznie rozwijane, uzupełniane i modernizowane.

Uczestnicy studiów doktoranckich pozytywnie oceniają infrastrukturę dydaktyczną i naukową jednostki, w tym laboratoria wyposażone w podstawowy sprzęt laboratoryjny stosowny do zajęć dla kierunku ekonomia i towaroznawstwo. Jako korzystne rozwiązanie przyjmują, iż każda z sal wykładowych wyposażona jest w wideoprojektor, komputer, ekran i nagłośnienie, a sale ćwiczeniowe wyposażone w przenośne środki audiowizualne. W opinii doktorantów pozytywnie także można ocenić odpowiedni dobór literatury, właściwe udostępnianie zbiorów, usługi informacyjne zgodne z profilem studiów i obszarem działań naukowych, realizowane w ramach Biblioteki Głównej UTH, dzięki któremu mogą oni korzystać z nowoczesnych zasobów elektronicznych oraz polskich i zagranicznych baz danych. System oferuje użytkownikom dostęp do zasobów Wirtualnej Biblioteki Nauki-elektronicznych źródeł informacji naukowej, takich jak czasopisma elektroniczne, oraz do katalogów komputerowych podręczników, skryptów, książek i czasopism, które umożliwiają czytelnikom zdalne wyszukiwanie i zamawianie publikacji. Uczestnicy studiów III stopnia pozytywnie ocenili dostęp do baz danych: *Notoria Serwis*; *Springer* - Baza zawierająca ponad 1200 czasopism elektronicznych z zakresu nauk technicznych, ekonomicznych; *Safari Books Online (np. Business Books)*; *ABI/INFORM Dateline*; *Knovel* - poełnotekstowa baza książek elektronicznych z dziedziny nauk technicznych; czy *ScienceDirect*

W opinii studentów przedstawionej podczas spotkania z ZO PKA, infrastruktura dydaktyczna jest w dużym stopniu odpowiednia. Studenci zgłosili jednak szereg zastrzeżeń dotyczących w szczególności wyposażenia sal dydaktycznych. Wskazywano zwłaszcza na

przestarzały sprzęt komputerowy i zainstalowane na nim oprogramowanie. Dodatkowo wszyscy obecni na spotkaniu studenci (147 osób) zwrócili uwagę na problemy z niskimi temperaturami w salach dydaktycznych, spowodowane nieszczelnościami w stolarni okiennej. Spostrzeżenia te potwierdziły obserwacje własne ZO PKA poczynione podczas wizytacji. Wobec powyższego zaleca się podjęcie działań zmierzających do stopniowej wymiany zużytego i przestarzałego sprzętu komputerowego oraz oprogramowania. Zaleca się także podjęcie prac konserwacyjnych, zmierzających do podniesienia ogólnej temperatury panującej wewnątrz pomieszczeń dydaktycznych w okresie zimowym.

4.3).

Wydział Ekonomiczny UTH nie ma samodzielności finansowej. Jego gospodarka finansowa jest prowadzona w ramach planów rzeczowo-finansowych Uczelni oraz środków otrzymywanych przez jednostkę i zespoły naukowe na prowadzenie działalności badawczej.

Istotnym wyznacznikiem polityki finansowej w latach 2012-2015 była realizacja programu naprawczego. Program ten został wprowadzony Uchwałą Nr 000-9/3/2012 z dnia 21.09.2012 r. Senatu Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego w Radomiu w sprawie uchwalenia programu naprawczego Uczelni na lata 2012-2015. Za realizację programu naprawczego odpowiada Rektor.

Konieczność wprowadzenia programu naprawczego wynikała z utrzymywania się od 2006 r. ujemnego wyniku finansowego. Program naprawczy przyjęty na lata 2010-2012 nie został zrealizowany i nie doprowadził do likwidacji deficytu Uczelni oraz poprawy jej płynności finansowej. W związku z tym Uczelnia zobowiązana była zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami ustawy (art. 94) oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5.10.2011 r. w sprawie zakresu i trybu realizacji programu naprawczego prowadzącego do równowagi finansowej Uczelni publicznej do opracowania kolejnego programu naprawczego prowadzącego do odzyskania równowagi finansowej przez zrównoważenie planowanych kosztów działalności z przychodami. Uczelnia podjęła szereg działań mających doprowadzić do odzyskania równowagi finansowej. Polegały one w szczególności na: sprzedaży nieruchomości, zwiększeniu liczby studentów studiów stacjonarnych, pozyskaniu środków unijnych, ograniczeniu kosztów związanych z procesem dydaktycznym oraz innymi zakresami działalności Uczelni, dostosowaniu poziomu zatrudnienia i wynagrodzeń do realizowanych zadań.

Gospodarka finansowa Uczelni podlega także regulacjom wprowadzonym Zarządzeniem Rektora R-58/2013 z dnia 26.07.2013 w sprawie wprowadzenia regulaminu kontroli zarządczej w Uniwersytecie Technologiczno-Humanistycznym im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu. Kontrola zarządcza określa w szczególności cele i zadania zarządzania ryzykiem w aspekcie realizowanego programu naprawczego.

Zgodnie z zasadami gospodarki finansowej dotyczącymi szkół wyższych Wydział prowadzi samodzielną politykę finansową w zakresie dotacji otrzymywanej na działalność statutową w formie dotacji podmiotowej i dotacji celowych, a także środków uzyskiwanych z tytułu grantów z instytucji finansujących badania naukowe.

Podstawowym źródłem finansowania działalności naukowej pracowników Wydziału są środki finansowe na działalność statutową, które obejmują dotację podmiotową na utrzymanie potencjału badawczego i dotację celową na prowadzenie badań przez młodych naukowców i uczestników studiów doktoranckich. Podział środków na badania statutowe z dotacji na utrzymanie potencjału badawczego oraz zasady ich wydatkowania i wykorzystania przez pracowników Wydział określone są przez dziekana. Z wnioskiem o sfinansowanie planowanych zadań badawczych może występować każdy pracownik Wydziału zatrudniony na nim w podstawowym miejscu pracy. Wnioski podlegają ocenie przez komisję ds. badań naukowych powołaną przez dziekana. Zaakceptowane przez komisję wnioski ujmowane są w

planie badań statutowych na następny rok. Po przyznaniu środków Wydziałowi komisja ds. badań podejmuje decyzję o wysokości dofinansowania poszczególnych zadań badawczych. Bierze się przy tym pod uwagę dwa kryteria: powiązanie badań z uzyskaniem stopnia bądź tytułu naukowego oraz dorobek naukowy wnioskodawcy w okresie ostatnich 3 lat. Ze względu na stosunkowo niskie kwoty dotacji na badania statutowe Wydział jest w stanie finansować jedynie część zgłaszanych zadań badawczych, a kwoty dofinansowania są dla części z nich niskie. W 2014 r. dofinansowano osiem zadań badawczych, a cztery nie zostały wsparte finansowo przez Wydział.

Dotacja celowa na prowadzenie badań przez młodych naukowców dzielona jest w trybie konkursowym, co pozwala na wspieranie najbardziej wartościowych projektów. O finansowanie mogą ubiegać się pracownicy Wydziału, którzy nie ukończyli 35 roku życia. Wnioski badawcze składane są do dziekana i podlegają ocenie merytorycznej przez powołaną przez niego komisję. Preferowane są zadania badawcze związane z procedurami uzyskiwania stopni naukowych. W 2014 r. dofinansowano 4 zadania badawcze realizowane przez młodych naukowców. Odrzucony został jeden wniosek.

Działalność naukowo-badawcza pracowników Wydziału finansowana była także przez instytucje zewnętrzne (KBN, NCN). W latach 2009-2013 pracownicy pozyskali w drodze konkursów 4 granty badawcze.

Wydział Ekonomiczny, zgodnie z zasadami polityki gospodarczej przyjętymi w Uniwersytecie, podobnie jak inne jednostki podstawowe, nie posiada samodzielności finansowej, zwłaszcza w odniesieniu do środków otrzymywanych w ramach dotacji podstawowej. Ogranicza to możliwości wykorzystania motywacyjnej funkcji wynagrodzeń na poziomie jednostek podstawowych do wspierania realizacji zadań projakościowych. Stosowana w Uczelni polityka finansowa nakierowana jest odzyskanie równowagi budżetowej i płynności finansowej. Zapewnia to finansowanie realizacji jej celów strategicznych i stabilność rozwoju. Stwarza także podstawy do zapewnienia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, utrzymania infrastruktury dydaktycznej i badawczej, zatrudnionej kadry pracowników naukowo-dydaktycznych, dydaktycznych i administracyjnych oraz finansowanie w niezbędnym zakresie badań naukowych. Wielkość środków otrzymywanych przez Wydział Ekonomiczny na finansowanie badań naukowych jest stosunkowo niewielka.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego – ocena w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1) Prowadzona na Wydziale restrukturyzacja zasobów kadrowych, której celem było dostosowanie liczby pracowników do potrzeb wynikających ze zmniejszającej się liczby studentów i godzin dydaktycznych oraz zmniejszenie liczby wykładowców i adiunktów nie wykazujących postępu w rozwoju naukowym, jednocześnie w pełni umożliwiła zachowanie zasobu kadrowego niezbędnego dla prowadzenia działalności dydaktycznej i naukowej. Struktura kwalifikacji naukowych prowadzących zajęcia dydaktyczne pracowników jest adekwatna do efektów kształcenia określonych dla prowadzonych kierunków studiów oraz studiów doktoranckich. System kontroli i weryfikacji jakości wykonywania zadań dydaktycznych, oparty na samoocenie, ocenie przełożonych i studentów, stymuluje zmiany i działania doskonalące dotyczące określania efektów kształcenia, form realizacji zajęć oraz metod weryfikacji efektów. Kadra akademicka jest w opinii studentów i doktorantów właściwie dobrana i charakteryzuje się wysokim poziomem wiedzy i profesjonalizmu, co umożliwia właściwe osiąganie zakładanych efektów kształcenia.

4.2) Infrastruktura dydaktyczna i naukowa Wydziału jest w pełni dostosowana do profilu i rozmiarów prowadzonego kształcenia oraz specyfiki realizowanych badań. Infrastruktura ta zapewnia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia.

4.3) Stosowana w Uczelni i na Wydziale polityka finansowa pozwala na utrzymanie stabilności ich rozwoju.

Kryterium 5. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę

Jednostka prowadzi badania naukowe w obszarach, dziedzinach i dyscyplinach naukowych związanych z oferowanymi studiami, a wyniki tych badań oraz najnowsze osiągnięcia nauki w danym obszarze wykorzystuje w procesie kształcenia. Jednostka stwarza doktorantom warunki do prowadzenia samodzielnych badań naukowych, a studentom umożliwia udział w badaniach przez nią prowadzonych.

Wydział Ekonomiczny posiada kategorię naukową B. Głównym źródłem finansowania badań naukowych są środki pozyskane z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na działalność statutową (podtrzymanie potencjału badawczego). W latach 2010-2014 koszty realizacji prac badawczych w ramach działalności statutowej były niskie i kształtowały się w granicach od 44 041 (rok 2013) do 80 379 zł (rok 2014). W tym okresie na Wydziale realizowano też 4 granty finansowane przez MNiSzW (NCN).

Badania naukowe na Wydziale są planowane w poszczególnych katedrach, podziałem środków na poszczególne tematy i dotacji celowej dla młodych naukowców zajmuje się powołana przez dziekana Komisja Dziekańska ds. Badań Naukowych, odbiorem prac naukowo-badawczych powołana przez dziekana Komisja w innym składzie osobowym. Jest to rzadko spotykane rozwiązanie organizacyjne. Z reguły Wydziałowe komisje ds. badań naukowych zajmują się zarówno podziałem środków na badania, jak i rozliczaniem i odbiorem ich efektów.

W prowadzonych na Wydziale badaniach naukowych, których wymiernym efektem są publikacje książek, artykułów i referatów, wyróżnić można kilka nurtów badawczych związanych z rozwojem specjalności naukowych odzwierciedlających obszary i dziedziny wiedzy odpowiadające prowadzonym kierunkom studiów. Są to:

- 1) badania makroekonomiczne dotyczące współzależności między inflacją a wzrostem gospodarczym, przyczyn i skutków kryzysu gospodarczego dla rozwoju krajów UE, reasekuracji i stabilności finansowej światowych firm ubezpieczeniowych, inwestycji infrastrukturalnych, polityki finansowej i monetarnej, globalizacji rynków finansowych i in.,
- 2) badania dotyczące procesów integracji gospodarczej w Europie i na świecie, zagranicznych inwestycji w krajach UE, zmian w handlu zagranicznym, konkurencyjności krajów UE, konkurencyjności rynku ubezpieczeń w Polsce na tle innych krajów i in.,
- 3) badania towaroznawcze obejmujące następujące tematy: innowacyjność procesów i produktów jako element konkurencyjności w zrównoważonym rozwoju, metody zarządzania jakością, jakość żywności nowej generacji, polskie produkty regionalne z mleka i jego przetworów, bezpieczeństwo zdrowotne produktów i in.,
- 4) badania problemów administracyjno-prawnych tj. ocena efektywności szpitali, ewolucja prawnych form działania administracji publicznej, funkcjonowanie audytu, efektywność wydatków sektora publicznego w Polsce i krajach UE, środki rozwoju w samorządach terytorialnych, harmonizacja przepisów prawa krajowego z prawem unijnym, rozwój usług społecznych i in.

W latach 2009-2013 pracownicy Wydziału Ekonomicznego opublikowali 27 monografii (1 w języku obcym), 319 rozdziałów w monografiach (61 w języku obcym), 10 artykułów w czasopismach posiadających Impact Factor, 24 artykułów w czasopismach listy B, 4 artykuły w materiałach konferencyjnych uwzględnionych w Web of Science. Problematyka monografii ściśle wiąże się z obszarami, dziedzinami i dyscyplinami naukowymi związanymi z oferowanymi kierunkami studiów i realizowanym procesem dydaktycznym. Przykładowo można tu wymienić:

1. *Międzynarodowa integracja rynków finansowych*, Difin, Warszawa 2011.
2. *Wzrost gospodarczy i finanse międzynarodowe*, CeDeWu Wydawnictwa Fachowe, Warszawa 2011.
3. *SPolityka kohezji. Konwergencja gospodarcza regionów Polski oraz krajów Unii Europejskiej. Wybrane zagadnienia*, Difin, Warszawa 2011.
4. *Global Challenges of the 21st Century*, K. Pulaski Technical University of Radom, Radom 2010.
5. *SGlobalizacja i integracja regionalna a wzrost gospodarczy*, Wydawnictwa Fachowa CeDeWu, Warszawa 2010.
6. *System finansowy wobec wyzwań rozwojowych*. Instytut Naukowo-Wydawniczy SPATIUM. Radom 2013.
7. *Od kryzysu do ożywienia. Dylematy współczesnej polityki finansowej* Wyd. CeDeWu, Warszawa 2011.
8. *Finansowe determinanty wzrostu w gospodarce globalnej*, Wyd. CeDeWu, Warszawa 2010.
9. *Ocena transportowych inwestycji infrastrukturalnych współfinansowanych z funduszy Unii Europejskiej*, Radom: SPATIUM, 2011.
10. *Uwarunkowania rozwoju regionalnego Unii Europejskiej*. Radom: Spatium 2012.
11. *Economy of Growth. Knowledge based Economy. Monograph*, Politechnika Radomska – Wydawnictwo, Radom 2011.
12. *Wpływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych na konkurencyjność polskiej gospodarki*, PWE, Warszawa 2009.
13. *), Pośrednictwo finansowe a rozwój gospodarczy*, CeDeWu, Warszawa 2013.
14. [2013], *Ocena wypłacalności zakładu ubezpieczeń a system informacyjny rachunkowości*, CeDeWu, Warszawa 2013.
15. *System bankowy a uwarunkowania wzrostu gospodarczego w krajach Europy Środkowej na przykładzie Polski, Czech, Słowacji i Węgier*, Instytut Naukowo – Wydawniczy Spatium, Radom 2013.
16. *Pszczółka I., Współczesne waluty międzynarodowe*, Cedewu, Warszawa 2011.
17. *Śleszyński Z., Wybrane zagadnienia z podstaw matematyki finansowej*, Wydawnictwo Politechniki Radomskiej, Radom 2012.
18. *Portfel wyznaczony w warunkach krótkiej sprzedaży – teoria i praktyka*, Wydawnictwo Politechniki Radomskiej, Radom 2011.
19. *Determinanty rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2010.

Artykuły naukowe pracownicy Wydziału publikują w dwóch wydawanych przez UTH czasopismach naukowych: czasopiśmie w języku angielskim o zasięgu międzynarodowym „The Central European Review of Economics & Finance” (4 pkt – wydawane od 2011 r.) i „Towaroznawcze problemy jakości” (10 pkt), a ponadto w takich czasopismach jak: Acta Universitatis Lodziensis. Folia Oeconomica, Zarządzanie i Finanse. Journal of Management and Finance, Ekonomista, Studia Ekonomiczne, Zeszyty Naukowe Wydziałowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Eastern European Economics, Annales UMCS, Sectio H Oeconomia,

Wiadomości Statystyczne, Samorząd Terytorialny, Wiadomości Ubezpieczeniowe, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Gospodarka w praktyce i teorii, Rocznik Żyrardowski.

Warto także podkreślić aktywność Wydziału w organizacji i współorganizacji międzynarodowych i krajowych konferencji naukowych, na których pracownicy prezentują efekty swoich badań. W latach 2009-2011 były to m.in.

- V Krajowa konferencja, „*Pieniądz, polityka gospodarcza i wzrost gospodarczy*”, Radom 27-28 czerwca 2011
- Międzynarodowa konferencja naukowa, „Handel międzynarodowy, finanse i wzrost gospodarczy”, Radom 21-22 czerwca 2010,
- Międzynarodowa konferencja naukowa, „Globalne rynki finansowe a procesy wzrostu gospodarczego” – 29-30 czerwca 2009,
- cykliczne, organizowane co dwa lata konferencje nt. „Rola towaroznawstwa w zarządzaniu jakością w warunkach gospodarki opartej na wiedzy: Towaroznawstwo w nauce i praktyce,
- Ogólnopolska konferencja naukowa nt. „Funkcjonowanie państwa w kontekście katastrofy smoleńskiej, 7 czerwca 2010,
- Ogólnopolska konferencja naukowa nt. „Diagnoza danych zastanych w powiecie radomskim”, 25 lutego 2011,
- Ogólnopolska konferencja naukowa nt. „Organizacje wyspecjalizowane Organizacji Narodów Zjednoczonych, 4 marca 2011,
- Ogólnopolska konferencja naukowa nt. „Kontratypy w prawie karnym”, 3 listopada 2011,
- Ogólnopolska konferencja naukowa nt. „Oświata, a samorząd terytorialny”, 28 listopada 2011, organizowana wspólnie ze Stowarzyszeniem Studentów Fuzja Radomska,
- Ogólnopolska konferencja naukowa nt. „Opinia publiczna w XXI wieku”, 3 grudnia 2011, organizowana wspólnie z Samorządem Studentów Wyższej Szkoły Handlowej w Radomiu i Stowarzyszeniem Studentów Fuzja Radomska.

Według samooceny w zaplanowanej na 2014 r. dotacji na badania naukowe przewidziano **13** zadań badawczych, z czego **4** stanowią kontynuacje programu badawczego z poprzedniego roku. Ze względu na wprowadzony system naprawczy Wydział musiał zrezygnować z realizacji 3 programów. Chodzi o następujące zadania:

1. Ocena efektywności szpitali metodą data envelopment analysis.
2. Zmiany w handlu zagranicznym krajów Europy Środkowej i Wschodniej po przystąpieniu do Unii Europejskiej.
3. Zagraniczne inwestycje bezpośrednie a wzrost gospodarczy w krajach Europy Środkowej i Wschodniej.

Zadania kontynuowane:

1. Inwestycje infrastrukturalne jako czynnik kreowania konkurencyjności regionu
2. Zasady funkcjonowania audytu wewnętrznego w zakładzie ubezpieczeń
3. Inflacja a wzrost gospodarczy
4. Jakość żywności nowej generacji w Regionie Radomskim

Zadania nowe

1. Finansowe i fiskalne problemy integracji gospodarczej a wzrost gospodarczy i konkurencyjność gospodarek krajów Unii Europejskiej
2. Energia i skutki jej konsumpcji w zrównoważonym rozwoju (gaz łupkowy)
3. Znaczenie usług społecznych dla lokalnej polityki społecznej – przykład subregionu radomskiego
4. Ewolucja prawnych form działania administracji publicznej
5. Rozwój rynków finansowych a koszt i dostępność kapitału
6. Skuteczność pakietów stymulowania gospodarki

Aktualnie badania są prowadzone wyłącznie we własnym zakresie, WE UHT w Radomiu nie prowadzi wspólnych badań z inną Uczelnią zagraniczną. Jeden nauczyciel akademicki uczestniczył w badaniach prowadzonych w ramach projektu VEGA 1/0810/13 Prerequisite for application of the concept of corporate social responsibility in tourism SR na Wydziale Ekonomii Uniwersytetu w Banskiej Bystricy. Efektem wspólnych badań jest opracowanie naukowe (podane w punkcie 6.3).

Nawiązując do wcześniejszej współpracy międzynarodowej Wydział Ekonomiczny UTH w Radomiu od roku 2011 wydaje czasopismo w języku angielskim Central European Review of Economics & Finance, ISSN 2082-8500, w którym swoje wyniki badań, oraz prace oryginalne, mogą publikować naukowcy z różnych krajów. W Radzie Naukowej czasopisma pracuje 21 członków zagranicznych nie tylko z Europy, ale też ze Stanów Zjednoczonych.

Członkowie zagraniczni Rady Naukowej czasopisma Central European Review of Economics & Finance: to przedstawiciele : *University of Perugia University – Burgas, Bulgaria TEI of Epirus, Greece Anglia Ruskin University, UK Szent Istvan University, Hungary Kiel Institute of World Economy Alexander TEI of Thessaloniki, Greece Allegany College of Pennsylvania, USA Sasquehanna University, USA Allegany College of Pennsylvania, USA University of Tartu, Estonia University of Dniepropietrowsk, Ukraine Szent Istvan University, Hungary Izmir University of Economics, Turkey*

Uczestnicy studiów III stopnia WE w ramach swojej pracy naukowo – badawczej na chwilę obecną nie są jeszcze angażowani do funkcjonujących na Wydziale zespołów badawczych, z racji że rozpoczęli studia doktoranckie kilka miesięcy i większość z doktorantów dopiero formułuje problematykę badawczą. Uzyskane podczas rozmów z doktorantami informacje potwierdzają jednak, iż odbywały się już rozmowy na temat przyszłej współpracy pomiędzy uczestnikami studiów III stopnia, a realizującą projekty badawcze kadrą naukowo-dydaktyczną Wydziału. Doktoranci podkreślają, że będzie ona miała bezpośredni wpływ na zdobywanie przez nich wiedzy, nowych umiejętności i kompetencji związanych z tematyką pracy doktorskiej. Zdaniem uczestników studiów doktoranckich jednostka umożliwi prowadzenie samodzielnych badań naukowych poprzez m. in. udostępnianie laboratoriów, pracowni, sprzętu komputerowego, zasobów bibliotecznych i systemu informacji naukowej, oraz wsparcia merytorycznego opiekunów i pozostałych pracowników naukowych. Mogą oni również prowadzić badania poza Uczelnią, zarówno w ramach realizowanych projektów, samodzielnej aktywności, czy też przy wykorzystaniu doświadczeń opiekuna naukowego.

Zgodnie z opinią przekazaną przez studentów podczas spotkania z ZO PKA, studenci mają możliwość uczestniczenia w badaniach naukowych prowadzonych w Ocenianej Jednostce. Główna aktywność naukowa kadry przekłada się przede wszystkim na możliwości realizowania zagadnień badawczych w procesie przygotowywania pracy dyplomowej. Ponadto mają możliwość zrzeszania się i aktywnej pracy w kołach naukowych, których na Wydziale funkcjonuje aż dziewięć. W ramach kół naukowych samodzielnie, choć przy wsparciu merytorycznym opiekunów naukowych, realizują własne projekty badawcze, a także organizują spotkania i konferencje o charakterze praktyczno-naukowym.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego – ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Wydział rozwija badania naukowe w obszarze nauk społecznych, dziedzinach nauk ekonomicznych, prawnych, społecznych związanych z oferowanymi kierunkami studiów. Wymiernym tego efektem są trzy habilitacje, publikacje książek, artykułów, referatów, podręczników, które mogą być wykorzystywane w procesie kształcenia. Głównym źródłem finansowania badań są niewielkie środki pozyskane z Ministerstwa

Nauki i Szkolnictwa Wyższego na badania statutowe i granty indywidualne. W opinii Zespołu Oceniającego władze Wydziału powinny zwiększyć aktywność w zakresie pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania badań naukowych, grantów NCN oraz rozważyć prowadzenie badań sponsorowanych przez lokalne podmioty gospodarcze. Niezbędne jest także podjęcie inicjatyw zmierzających do rozwoju badań prowadzonych wspólnie z zagranicznymi Uczelniami i studentami. Pozytywnie można ocenić bogate uczestnictwo przedstawicieli zagranicznych uniwersytetów w Radzie Naukowej czasopisma, wydawanego przez WE UTH w Radomiu. W każdym prawie numerze publikują swoje prace również naukowcy zagraniczni. Prowadzone przez doktorantów badania naukowe są zgodne z realizowanym kształceniem i mają bezpośredni wpływ na efekty kształcenia osiągane przez uczestników studiów III stopnia. Udział doktorantów w prowadzonych przez jednostkę badaniach naukowych, jak i umożliwienie doktorantom realizowania samodzielnych badań naukowych na chwilę obecną nie jest możliwy do oceny. Studenci mają możliwość uczestniczenia w badaniach naukowych prowadzonych w Ocenianej Jednostce.

Kryterium 6. Uczestniczenie jednostki w krajowej i międzynarodowej wymianie studentów, doktorantów, pracowników naukowych i dydaktycznych oraz współpraca z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami akademickimi, a także z przedsiębiorstwami i instytucjami

6.1)

W trakcie ostatnich pięciu lat w ramach Programu Erasmus wyjechało 33 studentów WE UTH w Radomiu. W tym samym czasie liczba studentów WE UTH wahała się od 820 w roku 2010 do 624 w 2014 roku. Zakładając, iż w danym czasie na Wydziale studiowało przeciętnie 722 studentów, to liczba wyjeżdżających na Uczelnie zagraniczne stanowi 4,57%. W tym samym czasie oceniany Wydział gościł 31 studentów zagranicznych.

Porównując wyjazdy studentów WE z liczbą wyjeżdżających studentów z całej Uczelni Wydział Ekonomiczny uczestniczy w tych wyjazdach w ramach Programu Erasmus przeciętnie w 60,56%.

Studenci przyjeżdżający w ramach Erasmusa mają zajęcia w języku angielskim, natomiast studenci polscy mogą wybierać z oferty przeciętnie 2-3 przedmiotów w semestrze w językach obcych. Obcokrajowcy mają możliwość doskonalenia swojej znajomości języka polskiego w zajęciach oferowanych przez wizytowany Wydział.

Równie pozytywnie można ocenić ilość wyjazdów pracowników WE. W porównaniu z wyjazdami pracowników całej Uczelni, w ramach Programu Erasmus odsetek wyjazdów pracowników WE stanowi aż 61,4% (konkretne liczby podaje poniższa tabela).

Wyjazdy pracowników i studentów UTH oraz WE w ramach Programu Erasmus w latach 2012-14

Lata											
2012/13				2013/14				2014/15			
Pracownicy		Studenci		Pracownicy		Studenci		Pracownicy		Studenci	
UTH	WE	UTH	WE	UTH	WE	UTH	WE	UTH	WE	UTH	WE
28	16= 67,1%	12	11= 81,7%	28	16= 67,1%	14	7= 50%	38	19= 50%	16	8= 50%

Studia doktoranckie są prowadzone dopiero od kilku miesięcy, dlatego współpraca międzynarodowa doktorantów jest na etapie planów.

Analiza dokumentów oraz rozmowy przeprowadzone podczas wizytacji wskazują, że doktoranci w niewielkim stopniu uczestniczą w zagranicznych formach wsparcia pracy naukowej i dydaktycznej takich jak: staże, stypendia, wymiany bezpośrednie. Podobnie jak w przypadku innych obszarów w ramach studiów doktoranckich na WE jest to związane z krótkim czasem funkcjonowania studiów III stopnia. Równocześnie jednak doktoranci wskazywali także, iż powodem niewielkiego zainteresowania może być niejednokrotnie wąska tematyka prowadzonych badań, sytuacje finansowe, rodzinne czy zawodowe.

Studenci Wydziału Ekonomicznego mogą uczestniczyć w programach międzynarodowych na ogólnych zasadach obowiązujących wszystkich studentów UTH w Radomiu. Oferta kierowana do studentów jest corocznie poszerzana. Studenci mogą wyjeżdżać w ramach 15 umów w ramach Programu ERASMUS, zawartych z Uczelniami partnerskimi z Belgii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Litwy, Niemiec, Słowacji, Turcji, Węgier, Włoch. W zakresie wyjazdów na wymiany międzynarodowe, w ostatnich latach liczba studentów wyjeżdżających cały czas się zmienia, jednakże tylko raz przekroczyła liczbę 10 (2011/2012 – 3 studentów; 2012/2013 – 11 studentów; 2013/2014 – 6 studentów). Odnosząc się do studentów przyjeżdżających, w ostatnich latach można zanotować stopniowy przyrost ich liczby (2011/2012 – 5 studentów; 2012/2013 – 6 studentów; 2013/2014 – 8 studentów).

Studenci są informowani o możliwościach wymiany międzyuczelnianej, w tym międzynarodowej, co potwierdzili podczas spotkania z ZO PKA. Jak wskazali informacje na temat programów wymian międzynarodowych mogą znaleźć kompleksowo na stronie internetowej Uczelni oraz na plakatach informacyjnych rozmieszczonych w budynkach. W ich opinii system organizacji wymian międzynarodowych jest sprawny i umożliwia bezproblemowe odbycie i zaliczenie części studiów w zagranicznej Uczelni z uwzględnieniem przenoszenia osiągnięć. Zatem pozytywnie należy ocenić możliwości udziału studentów w programach międzynarodowych, zapewniane przez Uczelnię i Wydział Ekonomiczny UTH.

6.2)

W ramach działań służących internacjonalizacji procesu kształcenia Wydział Ekonomiczny UTH podpisał umowy bilateralne z Uczelniami zagranicznymi, na mocy których mogły zostać zrealizowane wymiany studentów i pracowników akademickich. Umowy bilateralne zostały podpisane na lata 2013/2014 z następującymi Uczelniami: Yilidiz Technical University Istanbul, Turkey, Universite Jean Moulin Lyon, France, Kaunas College LT Kaunas, Lithuania, Matej Bel University Banska Bystrica, Slovak Republik, Yasar University TR Izmir, Turkey.

Ze względu na pomyślny rozwój współpracy międzynarodowej, w bieżącym roku powyższe umowy bilateralne zostały zastąpione umowami na lata 2014-20 lub 2021. Został też poszerzony zakres państw i Uczelni. Obecnie Wydział ma podpisane umowy z następującymi Uczelniami zagranicznymi:

Turcja: Izmir University of Economics, Turkey; Nuh Naci Yazgan University, Turkey;

Słowacja: University of Economics in Bratislava; University of Žilina

Portugalia: Universidade de Beira Interior;

Niemcy: Hochschule Für öffentliche Verwaltung Kehl

Hiszpania: Universitat de les Illes Balears, Spain

Grecja: Technologiko Ekpaideftiko Idryma (T.E.I.) Pirea, departament of Accounting&Finance; Alexander Technologica Edushecational Institute of Thessaloniki

Węgry: University of Pannonia, Faculty of Business and Economics

Na podstawie danych uzupełnionych przez Dziekana Wydziału można stwierdzić, iż powyższe umowy nie są umowami martwymi, gdyż Wydział w ramach wymiany studentów

aktywnie współpracuje z Uczelniami z 7 różnych państw (Francja, Portugalia, Grecja, Rumunia, Niemcy, Węgry oraz Hiszpania), jak podaje poniższa tabela.

Wyjazdy studentów Wydziału Ekonomicznego w ramach Programu Erasmus w latach 2009-2014

Rok akademicki	Kraj	Ilość osób
2009/2010	Francja	1
	Portugalia	2
	Grecja	1
2010/2011	Rumunia	1
	Francja	1
	Portugalia	5
	Niemcy	1
2011/2012	Portugalia	3
2012/2013	Węgry	1
	Portugalia	8
	Grecja	2
2013/2014	Węgry	1
	Portugalia	4
	Grecja	1
	Hiszpania	1

(Dokument został zweryfikowany i dostarczony przez Dziekana Wydziału)

Również nauczyciele akademicki realizują bogatą współpracę międzynarodową, prowadząc zajęcia w 7 różnych krajach (w ostatnich pięciu latach). Wyraźne zróżnicowanie jest jednak widoczne pomiędzy wyjazdami pracowników akademickich a przyjazdami zagranicznych pracowników na WE UTH w Radomiu. Stosunek jest 33 do 2. Konkretne dane podaje poniższa tabela.

Na spotkaniu ze studentami zabrzmiała bardzo pozytywna ocena zajęć prowadzonych przez wykładowców zagranicznych. Studenci docenili możliwość uczestniczenia w wykładach prowadzonych nieco odmiennie, możliwość spojrzenia na problem z innego punktu widzenia, oraz uzyskanie nowych doświadczeń. Warto więc zalecić władzom Wydziału, by ze względu na program naprawczy, przynajmniej w ramach programów dofinansowywanych, zapraszano większą ilość wykładowców zagranicznych.

Nazwa kraju	Liczba nauczycieli akademickich									
	prowadzących zajęcia za granicą					z zagranicy prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku				
	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014	2009/ 2010	2010/ 2011	2011/ 2012	2012/ 2013	2013/ 2014
Hiszpania		2		1						
Grecja	2			7	5				1	
Portugalia	2	1		4	4					
Włochy	1	3		2						
Wielka Brytania				1	2					

Słowacja				1	3					
Turcja					2				1	

(Dokument został zweryfikowany i dostarczony przez Dziekana Wydziału)

W ramach oceny działań służących internacjonalizacji procesu kształcenia oszacowano zasoby Biblioteki pod względem ilości tytułów obcojęzycznych. Biblioteka ma do dyspozycji Wydziału Ekonomicznego UTH **411 czasopism, z tego 33**, czyli 8,03% jest **obcojęzycznych**. Oprócz tego biblioteka oferuje **dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki**. Posiada następujące bazy danych: **Notoria Serwis, Springer, Safari Books Online, ACS Publication, ProQuest, ABI/INFORM Dateline, Knovel, SCOPUS**. **Większość baz danych jest obcojęzycznych, proponujących dostęp do światowych osiągnięć nauki i wiedzy.**

Baza **bibliograficzno-abstraktowa** opracowana przez wydawnictwo Elsevier B.V. zawiera około **14 000** tytułów recenzowanych czasopism różnych światowych wydawców: 52% tytułów pochodzi z rejonu Europy (w tym również polskich czasopism naukowych), krajów Środkowego Wschodu i Afryki. 36% z USA, 9% z krajów Azji i Pacyfiku, 3% z krajów południowej Ameryki.

Ocena podejmowanych przez jednostkę działań służących internacjonalizacji procesu kształcenia i ich wpływu na określenie, modyfikację i osiąganie efektów kształcenia oraz realizację procesu kształcenia nie jest możliwa, ze względu na niedługi czas funkcjonowania studiów doktoranckich.

Jednostka podejmuje działania zmierzające do internacjonalizacji procesu kształcenia. Pośród tych działań można przede wszystkim wymienić organizację zajęć lektoratowych z języków obcych, wprowadzenie fakultatywnych przedmiotów w języku obcym do programu kształcenia, organizację wymian międzynarodowych (zarówno dla studentów jak i kadry prowadzącej zajęcia dydaktyczne) oraz organizację wykładów gościnnych, prowadzonych przez wykładowców z zagranicznych Uczelni partnerskich (np. z Włoch i Turcji).

Podczas spotkania z ZO PKA, studenci docenili działania władz Wydziału Ekonomii oraz władz UTH w Radomiu, zmierzające do wzrostu stopnia internacjonalizacji procesu kształcenia. W ich opinii zajęcia obcojęzyczne zwiększają ich szanse na rynku pracy, w tym także na rynkach zagranicznych. Jednocześnie doceniono szczególnie organizację wykładów i prelekcji otwartych prowadzonych przez gości z zagranicy. Jak podkreślili kontakt z przedstawicielami zagranicznych jednostek naukowych rozwija ich zainteresowania oraz umożliwia lepsze przyswojenie fachowego słownictwa. W tym zakresie, studenci postulowali o organizację takich wykładów z większą częstotliwością. Zatem pozytywnie należy ocenić działania jednostki zmierzające do internacjonalizacji procesu kształcenia

6.3)

Współpraca WE UTH w Radomiu z krajowymi oraz międzynarodowymi ośrodkami akademickimi ma różne wymiary. Jedną z form skutecznej współpracy są organizowane przez WE UTH konferencje i udział w konferencjach organizowanych przez inne ośrodki naukowe. W ostatnich 5 latach Wydział zorganizował następujące konferencje:

1. Międzynarodowa konferencja naukowa *Handel międzynarodowy, finace i wzrost gospodarczy*, Radom 2010.
2. Konferencja - *Rola towaroznawstwa w zarządzaniu jakością* - Politechnika Radomska 2010.
3. V Krajowa Konferencja *Pieniądz, polityka gospodarcza i wzrost gospodarczy*, Radom 2011.
4. Konferencja - *Innowacyjność w kształtowaniu wyrobów i usług*, Radom 2012.

W konferencjach uczestniczyło oraz w publikacjach konferencyjnych wzięło udział 9 autorów zagranicznych z różnych krajów, w tym z Japonii.

Z udziałem autorów zagranicznych powstał pięć monografii jak np :

Global economy Challenges of the 21st Century, Radom 2010,

The Concept of Corporate Social Responsibility in Selected Economic Sectors, Radom 2014

W Radach Naukowych konferencji organizowanych przez Wydział Ekonomiczny od 2009 r. uczestniczyli profesorowie Uczelni zagranicznych takich jak : University of Perugia,
- Alexander TEI of Thessaloniki, Greece

Według dokumentacji dostarczonej w trakcie wizytacji niektórzy profesorowie są członkami **międzynarodowych organizacji naukowych i uczestniczyli w następujących konferencjach (w ostatnich pięciu latach):**

- Congress of Political Economists International (od 2009 r.),
- EADI European Association of Development Research and Training Institutes (od 2003 r.),
- IAES International Atlantic Economic Society, American Economic Association (od 2009 r.), American Economic Association (od 2009),
- Association for Comparative Economic Studies (od 2012),
- Society for Study of Emerging Markets (od 2012).
- Internationale Gesellschaft fur Warenkunden und Technologie.

Uczestniczyli w konferencjach zagranicznych: Honolulu, Hawaje – 2010 r.; **Praga, Czechy – 2010 r. ; Ateny, Grecja – 2011 r.;** Singapur - 2011 r.; **Istanbul, Turcja – 2012 r.;** **Amsterdam, Holandia – 2012 r.;** Honolulu, Hawaje – 2012 r. ; Bukareszcie, Rumunia – 2010 r.; Rzymie, Włochy – 2012 r.; Krakowie, Polska – 2014 r.

W styczniu 2012 roku WE UTH w Radomiu podpisał umowę o współpracy w ramach Klaster SpediGo Polish Group. Członkami klastru jest 8 przedsiębiorstw prowadzących działalność gospodarczą oraz Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny w Radomiu (w tym czasie Politechnika Radomska). Klaster powstał z myślą o wspólnym projekcie w dziedzinie logistyki.

Pozytywnie można ocenić możliwości WE współpracy z naukowcami z Niemiec, Estonii, Grecji, Turcji, Włoch poprzez np. publikowanie artykułów naukowych w wydawanym w języku angielskim czasopiśmie „Central European Review of Economics and Finance. Ważną formą współpracy zagranicznej rozwijaną przez pracowników WE do której będą również zaangażowani doktoranci są wspólne badania naukowe z zagranicznymi Uczelniami, np. Matej Bel University w Banskiej Bystrzycy na Słowacji, jak również członkostwo pracowników WE następujących międzynarodowych stowarzyszeń: European Association of Development Research and Training Institutes, International Atlantic Economic Society, American Economic Association, Society for the Study of Emerging Markets, Association for Comparative Economic Studies, Congress of Political Economists, European Regional Science Association

Jednostką Uczelnianą, która informuje o możliwościach wyjazdu oraz zagranicznych stypendiach jest Dział Współpracy z Zagranicą. Doktoranci w większości ocenili funkcjonowanie tej jednostki jako zadowalające. Wydział współpracuje z Uniwersytetami Ekonomicznymi w Krakowie, Katowicach, Poznaniu i Wrocławiu, Szkołą Główną Handlową oraz Uniwersytetami w Białymstoku, Łodzi, Warszawie i Szczecinie. Współpraca ta polega w szczególności na udziale w konferencjach naukowych oraz recenzowaniu prac naukowych.

Do partnerów zagranicznych zaliczyć można w szczególności: Izmir University of Economics, Nuh Naci Yazgan University (Turcja); University of Economics in Bratislava, University of Zilina (Słowacja); Universidade da Beira Interior (Portugalia); University of Applied Sciences Kehl (Niemcy); Universitat de les Illes Balears (Hiszpania); Technolohgiko Ekpaideftiko Idryma Pireo, Technolohgiko Ekpaideftiko Idryma Epirou, Alexander

Technological Educational Institute of Thessaloniki (Grecja); University of Pannonia (Węgry).

W opinii studentów, przedstawionej podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, współpraca ta jest w dużym stopniu wystarczająca i umożliwia im kontakty międzynarodowe.

6.4)

Współpraca Wydziału Ekonomicznego i jego pracowników z otoczeniem społeczno-gospodarczym obejmuje różne grupy instytucji. Są to: Uczelnie, instytuty naukowe, jednostki administracji rządowej i samorządowej, podmioty gospodarcze i instytucje otoczenia biznesu.

Współpraca Wydziału z otoczeniem odbywa się w kilku płaszczyznach:

a) Współpraca z takimi instytucjami, jak Instytut Kolejnictwa w Warszawie, Polska Izba Ubezpieczeń, Centrum Edukacji Ubezpieczeniowej, Rzecznik Ubezpieczonych, Izba Gospodarcza Ubezpieczeń i Obsługi Ryzyka, Krajowa Rada Radców Prawnych. Współpraca pracowników Wydziału z tymi podmiotami polega na udziale z radach naukowych, w tym czasopism branżowych, konferencjach naukowych, jury konkursów, wykonywaniu ekspertyz.

b) Udział przedstawicieli instytucji otoczenia społeczno-gospodarczego w Radzie Interesariuszy działającej przy Wydziale. W Radzie uczestniczą przedstawiciele 21 instytucji samorządowych, instytucji finansowych, podmiotów gospodarczych, instytucji otoczenia biznesu, stowarzyszeń branżowych. Współpraca w ramach tego gremium umożliwia przepływ informacji pomiędzy Uczelnią a jej otoczeniem, w szczególności w zakresie oczekiwań rynku pracy wobec kwalifikacji zawodowych absolwentów. Współpraca z Radą pozwala także na poszerzenie dostępu studentów do praktyk i staży. Ważną formą współpracy z interesariuszami zewnętrznymi jest konsultowanie i opiniowanie dokumentów związanych z procesem kształcenia przedkładanych przez Wydział.

Szczególne znaczenie dla określania i modyfikacji efektów kształcenia ma współpraca Wydziału Ekonomicznego z przedstawicielami podmiotów tworzących jego otoczenie społeczno-ekonomiczne w ramach Rady Interesariuszy. Rada ta skupia przedstawicieli różnych podmiotów, w tym organów administracji samorządowej, urzędów pracy, instytucji finansowych, przedsiębiorstw i ich organizacji. Tak szeroka reprezentacja środowiska interesariuszy zewnętrznych pozwala na uzyskiwanie opinii od odnoszących się do różnych segmentów rynku pracy oraz odwoływanie się do doświadczenia osób o różnych zawodach i zatrudnionych na różnych stanowiskach. Należy także wskazać, że w składzie Rady Interesariuszy zasiadają absolwenci Wydziału Ekonomicznego, którzy posiadają wysoki poziom zrozumienia dla potrzeb i uwarunkowań kształcenia ekonomicznego. Relacje Wydziału z otoczeniem społeczno-ekonomicznym poprzez Radę Interesariuszy pozwoliły na osiągnięcie kilku ważnych rezultatów w zakresie zapewnienia właściwych efektów kształtowania na studiach wszystkich stopni oraz studiach podyplomowych. Polegały one w szczególności na opracowaniu nowego modelu praktyk i staży studenckich poprzez dostosowanie ich programu do wymogów rynku pracy, nawiązaniu z Uczelnią porozumień w zakresie realizacji praktyk i staży, wyrażaniu opinii na temat efektów kształcenia, ofert studiów podyplomowych, przekazywaniu informacji o preferencjach pracodawców w odniesieniu do sylwetki absolwenta.

Działalność Wydziału Ekonomicznego UTH ma duże znaczenie dla regionu. Wydział jest jednostką o dużej tradycji w kształceniu kadr ekonomicznych dla miejscowych podmiotów gospodarczych i instytucji. Ze względu na relatywnie niski poziom rozwoju gospodarczego i dochodów ludności oferta edukacyjna Wydziału jest w dużym stopniu jedyną dostępną dla tutejszej społeczności. Absolwenci Wydziału tworzą trzon kadr o wykształceniu ekonomicznym w działających w regionie przedsiębiorstwach i instytucjach. Wydział oferuje także pracownikom miejscowych podmiotów możliwość podnoszenia kwalifikacji na

studiach podyplomowych oraz uzyskiwania stopnia naukowego doktora nauk ekonomicznych.

Wyniki wielu badań naukowych prowadzonych przez pracowników Wydziału mają charakter regionalny i są wykorzystywane przez miejscowe instytucje. W szczególności lokalne władze korzystają z nich dla formułowania programów i projektów rozwojowych.

Można stwierdzić, że Wydział Ekonomiczny prowadzi współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym pozwalającą w szczególności na doskonalenie procesu kształcenia i realizację założonych efektów kształcenia. Zakres i formy współpracy Wydziału z otoczeniem społeczno-gospodarczym są dość wąskie. Podstawową rolę w tym zakresie odgrywa Rada Interesariuszy skupiająca przedstawicieli pracodawców. Działalność naukowo-badawcza i dydaktyczna Wydziału ma duże znaczenie dla regionu w zakresie prowadzenia badań oraz kształcenia kadr dla gospodarki.

Współpraca wizytowanego Wydziału z firmami odbywa się na mocy porozumień, listów intencyjnych itp., które podpisuje Rektor Uczelni. Obecnie podpisanych jest 57 porozumień. Zwyczajowo porozumienia podpisuje się na czas nieokreślony.

Ponadto podpisywane są przez Dziekana wizytowanego Wydziału dwustronne porozumienia w sprawie praktyk studenckich. W każdym roku jest takich porozumień ponad 300. Umowy i porozumienia dotyczą różnych aspektów współpracy, m.in.:

- opracowania ekspertyz,
- współorganizowania konferencji, warsztatów,
- organizowania szkoleń,
- przeprowadzania audytu,
- współfinansowania studiów podyplomowych,
- przeprowadzania zajęć przez praktyków,
- realizacji wspólnych projektów europejskich
- przeprowadzania wykładów popularno-naukowych dla uczniów, organizacji dni otwartych itp.
- prowadzenie wspólnych badań,
- przyjmowanie na staże i praktyki zawodowe
- umożliwianie przygotowywania prac dyplomowych w oparciu o materiały firmy.

Wśród przykładowych umów i porozumień dotyczących Wydziału Ekonomicznego można wymienić następujące:

1) w zakresie prowadzenia wspólnych badań, opracowania ekspertyz, organizacji konferencji, praktyk, proponowania tematyki prac dyplomowych (Zespół Szkół Elektronicznych, Gmina Miasta Radom, Instytut Technologii Eksploatacji PIB).

2) w zakresie finansowania studiów podyplomowych, prowadzenie zajęć przez praktyków, organizacja szkoleń (Poland Business Park XI z sp.o.o, Radomskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Administrator oraz inne),

3) w zakresie prowadzenia badań przez osoby przygotowujące rozprawy doktorskie (Powiatowa Stacja Sanitarno- Epidemiologiczna),

4) w zakresie udostępniania norm on line (Polski Komitet Normalizacyjny).

Wiele instytucji, przedsiębiorstw i organizacji współpracujących ma swoich przedstawicieli w Radzie Interesariuszy.

W spotkaniu z pracodawcami uczestniczyło 12 osób będących członkami Rady Interesariuszy. Reprezentowali oni następujące instytucje i organizacje: Lożę Radomską BCC, Urząd Pracy, Urząd Marszałkowski, Wojskowy Oddział Gospodarczy, Towarzystwo ubezpieczeniowe TUiR, Urząd Skarbowy, Bank PKO SA oraz Spółdzielczy, prywatne przedsiębiorstwo usługowe oraz Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Każda z wymienionych instytucji zatrudnia absolwentów wizytowanego Wydziału. Pracodawcy

podkreślali konieczność współpracy Uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym, aby mogła ona nadążać za potrzebami rynku pracy. Przedstawiciele BCC wskazywali także, iż zapraszają do współpracy bezpośrednio nauczycieli akademickich w ramach honorowego członkostwa BCC. Współpracujący z wizytowanym Wydziałem pracodawcy podkreślali korzyści jakie dla nich wynikają z możliwości kształtowania sylwetek absolwentów. Ułatwia to rekrutację właściwie wykształconego absolwenta dla danego stanowiska pracy. Z wypowiedzi pracodawców wynikało, że współpraca z Uczelnią w ramach spotkań Rady Interesariuszy ma trwały i efektywny charakter. Do podstawowych form współpracy należą:

- współudział przy tworzeniu oferty kształcenia,
- wdrożenie nowego modelu praktyk studenckich opartego na określaniu wspólnie z Uczelnią programu praktyk zadań do wykonania przez praktykanta i określanie liczebności stażystów,
- oferowanie płatnych staży,
- wsparcie w zakresie wyposażania nowoczesnych pracowni (w przypadku wizytowanego Wydziału dotyczy to przede wszystkim pakietów komputerowych i szczególnych aplikacji),
- zatrudnianie absolwentów Wydziału,
- aplikacje pracodawców na studia doktoranckie.

Pracodawcy wskazywali, że wspólnie wypracowany został model tej współpracy, który dobrze służy wprowadzeniu elementów kształcenia praktycznego do kształcenia ogólnoakademickiego oraz pozwala na dopasowanie tego kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Część dyskusji w ramach spotkania z interesariuszami rynku pracy poświęcona została rozwojowi studiów podyplomowych na wizytowanym Wydziale. Wskazywano na trzy ważne elementy, które stanowią o powodzeniu w uruchamianiu studiów podyplomowych. Przede wszystkim należałoby rozważyć zmianę struktury czasu trwania tych studiów oraz organizacji zajęć, silnie współpracować z przedstawicielami biznesu rozpoznając ich potrzeby w kształceniu i szkoleniu pracowników, co może także dać możliwość uzyskania dodatkowych źródeł finansowania, stanowiących istotny element prowadzenia studiów podyplomowych.

Dyskutowano także o kierunkach rozszerzenia współpracy z interesariuszami zewnętrznymi poprzez ich bezpośrednie uczestnictwo w procesie kształcenia, m. in. poprzez prowadzenie zajęć o charakterze warsztatowym w ramach istniejącego programu studiów.

Podsumowując spotkanie z pracodawcami, a także opierając się na dokumentacji dostarczonej przez Wydział o formach i zakresie współpracy z interesariuszami rynku pracy jednoznacznie można stwierdzić, że jest to efektywna współpraca pozwalająca dopasować kształcenie na Wydziale przede wszystkim do potrzeb lokalnego rynku pracy. Potrzeby te są właściwie identyfikowane dzięki współpracy z przedstawicielami tego rynku zasiadającymi w Radzie Interesariuszy. Opiniują oni oraz współtworzą koncepcje kształcenia na poszczególnych kierunkach, aktywnie uczestniczą w kształtowaniu umiejętności studentów poprzez dobrze zorganizowany model praktyk studenckich oraz staży, wiedzą więc jakie kompetencje posiada absolwent Wydziału. Ułatwia to rekrutację absolwentów w instytucjach, organizacjach i przedsiębiorstwach funkcjonujących na regionalnym rynku pracy. Wszyscy uczestnicy spotkania wskazywali na znaczącą liczbę absolwentów wizytowanego Wydziału, którą lokalny rynek pracy zatrudnia.

**Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego: ocena – w pełni,
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych**

6.1) Studenci oraz pracownicy uczestniczą w Programie Erasmus. 60,56% wyjazdów studentów oraz 61,4% wyjazdów pracowników akademickich całej Uczelni, to w wyjazdy studentów i pracowników Wydziału Ekonomicznego. Wydział stwarza dobre

warunki dla tych, którzy chcą studiować lub wykładać na Uczelniach zagranicznych. Wydział korzysta wyłącznie z Programu Erasmus. Warto pomyśleć o włączeniu się w jeszcze w inne programy (CEEPUS, DAAD czy inne) zwłaszcza, iż wszystkie badania na Wydziale prowadzone są bez partnerów zagranicznych. Wspólne badania międzynarodowe dają szansę na pogłębienie i poszerzenie zakresu badań i skorzystania z dofinansowania z budżetu programu. Jednostka wprawdzie uczestniczy w różnorodnych aktywnościach międzynarodowych, jednakże w ograniczonym zakresie obejmują one studia III stopnia, głównie ze względu na niedługi okres funkcjonowania studiów doktoranckich. Wydział stwarza doktorantom możliwości przyszłego rozwoju w ramach współpracy międzynarodowej. Studenci Wydziału mogą uczestniczyć w programach międzynarodowych, w szczególności w ramach programu Erasmus +. Jednostka we właściwy sposób informuje studentów o możliwościach związanych z programami wymian międzynarodowych.

6.2) Wydział ma podpisane umowy z 10 Uczelniami z 7 różnych krajów. Wymiana studentów oraz pracowników jest znacząca, zwłaszcza w porównaniu z wyjazdami realizowanymi w całej Uczelni. Wyjeżdżający pracownicy nawiązują kontakty naukowe, które umożliwiają im korzystać z wiedzy i doświadczeń zagranicznych kolegów. Na Wydział przyjeżdża jednak znikoma ilość wykładowców zagranicznych (tylko dwaj w ostatnich 5 latach), chociaż studenci bardzo pozytywnie oceniali ich wykłady i oczekują zwiększenia ich liczby. Internacjonalizacji procesu kształcenia służą również zasoby obcojęzyczne Biblioteki oraz publikacje zagranicznych autorów. Do dyspozycji studentów i wykładowców jest spora liczba literatury i baz danych w klasycznej wersji drukowanej oraz w postaci wirtualnej. Jednostka podejmuje działania zmierzające do internacjonalizacji procesu kształcenia, szczególnie poprzez aktywną promocję programów wymian międzynarodowych, organizację zajęć lektoratowych z języków obcych oraz zajęć fakultatywnych w językach obcych.

6.3) Wizytowany Wydział zorganizował w latach 2010-2014 cztery konferencje z udziałem gości zagranicznych. W Radach Naukowych tych konferencji było pięciu profesorów zagranicznych. Również profesorowie WE UTH uczestniczyli w 15 konferencjach zagranicznych. Wyjeżdżający profesorowie są członkami 7 międzynarodowych organizacji naukowych, pracowali w Radach Naukowych konferencji, prowadzili sekcje, byli aktywnymi dyskutantami. W ostatnich pięciu latach powstało 5 publikacji książkowych z udziałem autorów zagranicznych. Wszystkie te działania mają pozytywny wpływ na prowadzone kształcenie. Jednostka współpracuje zarówno z krajowymi, jak i zagranicznymi ośrodkami akademickimi. W ramach współpracy międzynarodowej nawiązano szereg umów dotyczących wymian w programie Erasmus +. Jednocześnie w ramach współpracy krajowej Jednostka współpracuje z wiodącymi Uczelniami w Polsce, szczególnie w aspekcie wymian krajowych (MOST) oraz współpracy naukowo-dydaktycznej.

6.4) Wydział prowadzi współpracę z przedsiębiorstwami i instytucjami, która jest wykorzystywana w szczególności do osiągnięcia założonych efektów kształcenia. Wizytowany Wydział wspólnie z współpracującymi z nim przedsiębiorstwami i instytucjami wypracował model współpracy, który dobrze służy wprowadzeniu elementów kształcenia praktycznego do kształcenia ogólnoakademickiego oraz pozwala na dopasowanie tego kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Kryterium 7. Wsparcie naukowe, dydaktyczne i materialne zapewniane przez jednostkę studentom i doktorantom w procesie uzyskiwania efektów uczenia się

7.1)

Opiekę naukowo – dydaktyczną wobec doktorantów na WE można ocenić jako zadowalającą. Przydział merytoryczny opiekunów naukowych wynika bezpośrednio z obszaru badawczego, którym interesuje się uczestnik studiów III stopnia, co przyjmuje się za prawidłowe rozwiązanie. Według doktorantów za pozytywne można uznać, iż kandydat na studia doktoranckie sam wybiera opiekuna naukowego kierując się zbieżnością swoich zainteresowań badawczych z profilem specjalizacji opiekuna, a następnie wspólnie z opiekunem ustala ramy dla projektu doktorskiego oraz zakres badań. Doktoranci pozytywnie także oceniają fakt, iż już na etapie rekrutacji na studia doktoranckie składa się deklarację potencjalnego opiekuna naukowego o jego gotowości podjęcia się tej funkcji. Za korzystne dla uczestników studiów III stopnia można także przyjąć, że po ewentualnym przyjęciu na studia doktoranckie doktorant ma prawo bez uzasadnienia zmienić opiekuna naukowego. Uczestnicy studiów III stopnia podkreślali również, że współpraca pomiędzy doktorantem a opiekunem opiera się na dobrych obyczajach obowiązujących w środowiskach akademickich, natomiast jej ramy formalne określa Regulamin studiów doktoranckich, wprowadzony Zarządzeniem R- 23/2012 z dnia 17 maja 2012 r. ws. *Ogłoszenia Uchwały nr 000-6/2/2012 Senatu Politechniki Radomskiej im. Kazimierza Pułaskiego z dnia 26 kwietnia 2012 r. ws. Uchwalenia regulaminu studiów doktoranckich w Politechnice Radomskiej im. Kazimierza Pułaskiego i zatwierdzonej Uchwałą Rady Samorządu Doktorantów Politechniki Radomskiej im. K. Pułaskiego z dnia 16 maja 2012 r. ws. Uzgodnienia treści regulaminu studiów doktoranckich w Politechnice radomskiej im. K. Pułaskiego uchwalonego na posiedzeniu Senatu w dniu 26 kwietnia 2012 r. uchwałą nr 000-6/2/2012.* Powyższy Regulamin nie uwzględnia jednak nowelizacji przepisów z Rozporządzenia MNISW z dnia 1 lipca 2013 r. *zmieniającego rozporządzenie w sprawie kształcenia na studiach doktoranckich w Uczelniach i jednostkach naukowych* oraz Rozporządzenia MNISW z 24 października 2014 r. *w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich.* Rekomenduje się aktualizację dokumentu według obowiązującego stanu prawnego.

Liczba doktorantów przypadająca na jednego opiekuna naukowego nie przekracza 5 osób, co umożliwia swobodny kontakt. W ramach zajęć objętych programem studiów, istnieje także możliwość korzystania z konsultacji oraz dyżurów pracowników naukowych. W większości uczestnicy studiów III stopnia pozytywnie ocenili system konsultacji, twierdząc iż spotkania z pracownikami naukowo – dydaktycznymi odbywają się w czasie, miejscu i formie ustalonej i podanej do wiadomości doktorantów z odpowiednim wyprzedzeniem.

Doktoranci pozytywnie także ocenili pracę Kierownika Studiów Doktoranckich oraz obsługi administracyjnej, zaznaczając otwartość, elastyczność oraz gotowość do pomocy pracowników odpowiadających za studia doktoranckie. Ponadto uczestnicy studiów III stopnia wyrazili korzystną opinię na temat sposobu komunikacji poprzez stronę internetową oraz listę mailingową ze strony jednostki.

Funkcjonujący w jednostce system opieki materialnej dla doktorantów można ocenić pozytywnie.

Przyznawanie stypendium doktoranckiego regulowane jest Zarządzeniem nr R-12/2013 Rektora UTH z dnia 7 lutego 2013 r. Powyższy Regulamin nie uwzględnia nowelizacji przepisów z Rozporządzenia MNISW z 24 października 2014 r. *w sprawie studiów doktoranckich i stypendiów doktoranckich.* Rekomenduje się aktualizację dokumentu według obowiązującego stanu prawnego.

Z drugiej strony jednak wytyczne i kryteria przyznawania stypendium doktoranckiego są transparentnie i przejrzyste, co doktoranci oceniają w sposób pozytywny. Poprawnie

wywiązano się także z obowiązku ustawowego powołania Komisji Doktoranckiej w skład której wszedł przedstawiciel doktorantów. Nie jest możliwa ocena zasad przydzielania zwiększenia stypendium doktoranckiego z dotacji podmiotowej na dofinansowanie zadań projakościowych, gdyż nie zostało jeszcze rozdzielone pomiędzy uczestników studiów III stopnia. Zasady przyznawania zwiększenia stypendiów doktoranckich określa również wymagające uaktualnienia Zarządzenie nr R-12/2013 Rektora UTH z dnia 7 lutego 2013 r.

Obok stypendium doktoranckiego elementem wsparcia finansowego dla doktorantów są świadczenia pomocy materialnej. Zgodnie z Regulamin przyznawania świadczeń pomocy materialnej dla studentów i doktorantów wprowadzonym Zarządzeniem nr R-39/2011 Rektora Politechniki Radomskiej im. Kazimierza Pułaskiego z dnia 23 września 2011 r. w sprawie: *wprowadzenia Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów i doktorantów Politechniki Radomskiej im. Kazimierza Pułaskiego*. Powyższy Regulamin nie uwzględnia nowelizacji przepisów z nowelizacji ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym. Rekomenduje się aktualizację dokumentu według obowiązującego stanu prawnego.

System opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej uwzględnia potrzeby doktorantów niepełnosprawnych. UTH deklaruje otwartość na przyjęcie niepełnosprawnych kandydatów, którzy mogą korzystać, np. z Indywidualnej Organizacji Studiów. UTH stara się znosić wszelkie bariery utrudniające studiowanie niepełnosprawnym, tworząc tym samym przyjazne warunki do pobierania nauki. Wszyscy pracownicy Uczelni zobowiązani są do przestrzegania zasady zachowania tajemnicy i prywatności w kontaktach ze studentem niepełnosprawnym. Wszelkie formy zaliczeń, kolokwii i egzaminów oraz czas ich trwania należy dostosować do indywidualnych możliwości i predyspozycji studentów niepełnosprawnych. Uczelnia stwarza również możliwości kształcenia studentom niepełnosprawnym poprzez dostosowanie infrastruktury do ich potrzeb, co ocenia się pozytywnie.

Po dokonaniu obserwacji oraz przeanalizowaniu udostępnionej dokumentacji, należy uznać, że Oceniana Jednostka ma wdrożony system opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej, uwzględniający również w pewnym stopniu potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

System wsparcia naukowo-dydaktycznego studentów w ocenianej jednostce należy ocenić pozytywnie. Podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA studenci ocenili poziom merytoryczny zajęć dydaktycznych jako dobry. Spośród około 140 studentów obecnych podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, pozytywnie ocenili studia na ocenianym Wydziale. Podkreślili, że zajęcia odbywają się w stosunkowo małych grupach, co stwarza im komfortowe warunki kształcenia. Wskazali na pozytywne nastawienie i postawę kadry naukowo-dydaktycznej – zgodnie stwierdzili, że mogą liczyć na ich pomoc merytoryczną zarówno w przypadku problemów ze zrozumieniem poszczególnych zagadnień, jak również w przypadku kiedy studenci wykazują szczególne zainteresowanie daną tematyką.

Prowadzący dostępni są na wyznaczonych dyżurach (cotygodniowe dyżury są dla nauczycieli akademickich obowiązkowe), o których informują studentów na początku każdego semestru. Mogą liczyć także na stały kontakt mailowy, w niektórych przypadkach również telefoniczny. Kolejno, wskazali na wysokie wsparcie kadry w procesie dyplomowania, na fakt stosunkowo dużej swobody w proponowaniu własnych tematów prac dyplomowych. Mogą również skorzystać z przygotowanej przez promotora listy proponowanych tematów.

Nie stwierdzono przypadków autorytarnego narzucania tematu pracy dyplomowej. Studenci zwrócili uwagę także na poziom obsługi administracyjnej. Jak wskazali podczas

rozmowy z Zespołem Oceniającym PKA, administracja Uczelni dobrze wywiązuje się ze swoich obowiązków, choć zdarzają się przypadki problemów z przepływem informacji pomiędzy organizacjami studenckimi a rektorem. Zdarzają się przypadki zagubienia lub nieterminowego przekazania oficjalnych pism kierowanych przez organizacje studenckie do władz rektorskich. W tym zakresie zaleca się analizę problemu i wypracowanie rozwiązań zmierzających do udrożnienia kanału komunikacji.

Przyznawanie pomocy materialnej odbywa się na podstawie Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów i doktorantów Politechniki Radomskiej im. Kazimierza Pułaskiego, wprowadzonego Zarządzeniem R-39/2011 Rektora Politechniki Radomskiej im. Kazimierza Pułaskiego z dnia 23 września 2011 r. zmienionym następnie Anekssem nr 1 z dnia 25 listopada 2011 r. do zarządzenia R-39/2011 Rektora Politechniki Radomskiej im. Kazimierza Pułaskiego z dnia 23 września 2011 r. W przedłożonej przez Uczelnię dokumentacji brak jest innych regulaminów lub aktów prawnych regulujących przedmiotowe zagadnienie. Zgodnie z informacją przekazaną przez przedstawicieli samorządu studenckiego, Regulamin został opracowany po konsultacjach i w uzgodnieniu z samorządem studenckim, co wypełnia dyspozycję art. 186 ust. 1 ustawy. Potwierdza to również przedłożona w czasie wizytacji dokumentacja.

Regulamin uwzględnia wszystkie świadczenia pomocy materialnej określone w art. 173 ust. 1 ustawy, jednak nie został dostosowany do wymogów ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r., poz. 1198). W związku z bardzo dużymi zmianami w zakresie spraw socjalnych (np. zmiany w ustalaniu dochodu przy stypendium socjalnym, możliwość uzyskania stypendium rektora przez studentów I roku studiów), wprowadzonymi wspomnianą nowelizacją, należy niezwłocznie zaktualizować obowiązujący regulamin pomocy materialnej.

Dotacja wynikająca z art. 94 ust. 1 pkt. 7 ustawy została podzielona zgodnie z dyspozycją art. 174 ustawy, czego dowodzi przedłożona podczas wizytacji dokumentacja.

Ustrój organów uprawnionych do przyznawania pomocy materialnej czyni zadość dyspozycjom art. 175 ust. 4 oraz art. 177 ustawy.

Kryteria przyznawania stypendiów są jasne i przejrzyste. Procedura przyznawania stypendium odbywa się z poszanowaniem tajności danych osobowych. W opinii studentów, system opieki materialnej działa sprawnie. Studenci znają zasady i tryb przyznawania świadczeń finansowych. Wskazali jednak, że często szczególnie na początku semestru dochodzi do opóźnień w wypłacie świadczeń. Stanowi to szczególnie duży problem w przypadku studentów pobierających stypendium socjalne, które stanowi ich źródło dochodu i przez to często pozostają oni bez środków koniecznych do zwykłego funkcjonowania. Wskazać jednak należy, że z uwagi na procedury rozpatrywania wniosku i sprawy organizacyjne, sytuacja ta jest zrozumiała i nie budzi zastrzeżeń ZO PKA.

System wsparcia obejmuje osoby z niepełnosprawnością w skali całej Uczelni, co należy ocenić pozytywnie.

W Uczelni nie funkcjonuje wyodrębniona jednostka zajmująca się tylko osobami z niepełnosprawnościami – zadania te realizowane są przez Dział Spraw Studenckich. Do jego zadań należy w szczególności: udzielanie bieżących informacji, porad i wskazówek; organizacja pomocy tłumaczy języka migowego itp. W Uczelni nie funkcjonuje ogólnie przyjęty, sformalizowany system pomocy dla osób z niepełnosprawnościami. Pomoc udzielana jest za każdym razem w sposób indywidualny i dostosowany do potrzeb konkretnej osoby, która zwróci się z prośbą o pomoc. Należy wskazać, że na podstawie informacji przekazanych przez pracowników Działu Spraw Studenckich oraz na podstawie obserwacji ZO PKA, organizacja pomocy dla osób z niepełnosprawnościami działa sprawnie, o czym świadczy m.in. dostosowanie domu akademickiego do potrzeb osób z dysfunkcją narządu

ruchu (budowa podjazdów dla wózków inwalidzkich w związku z prośbą studenta). Takie podejście Uczelni zasługuje na szczególne uznanie.

7.2)

Jednostka nie ma sformalizowanego systemu rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych. Mimo tego, zgodnie z opinią przedstawioną przez przedstawicieli studentów podczas spotkania z ZO PKA, system ten wykształcił się naturalnie w oparciu o bezpośredni kontakt studentów z władzami Wydziału. Jak podkreślili studenci, władze w odpowiedni sposób reagują na wszelkie składane skargi lub zażalenia. Są one analizowane, a w razie potwierdzenia podejmowane są odpowiednie działania korygujące. W tym miejscu podkreślić należy jednak, że pewne zagadnienia problematyczne w dalszym ciągu pozostają nierozwiązane, jak np. problemy z temperaturami w salach dydaktycznych w okresie zimowym, wynikające z nieszczelności stolarki okiennej.

Mimo tych zastrzeżeń, jednocześnie wskazać należy, że władze Wydziału starają się podejmować działania zapobiegawcze, organizując okresowo spotkania ze studentami oraz powołując opiekunów poszczególnych kierunków i lat studiów. Należy zatem uznać, że system rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych jest stosunkowo efektywny. Z uwagi na niedługi czas funkcjonowania studiów doktoranckich nie odnotowano jeszcze żadnych sytuacji konfliktowych, jednakże uczestnicy studiów III stopnia posiadają odpowiednią wiedzę postępowania w powyższym zakresie.

7.3)

Samorząd Doktorantów UTH jest *zcentralizowany* i funkcjonuje na poziomie Uczelnianym, natomiast w strukturach Wydziałowych reprezentowany jest przez przedstawicieli uczestników studiów III stopnia z danej jednostki. Pomimo, że studia doktoranckie na WE funkcjonują od kilku miesięcy, to przedstawiciele doktorantów wchodzi w skład samorządowych organów Uczelnianych oraz Rady Wydziału, co ocenia się pozytywnie. Aktywność samorządu Uczelnianego oceniana jest przez pozostałych doktorantów jako zadowalająca. Środowisko uczestników studiów III stopnia reprezentowane jest w organach Uczelnianych w których działaniach czynnie uczestniczy. Ponadto przedstawiciele doktorantów opiniują i tworzą własne autorskie projekty aktów prawnych dot. doktorantów. Ocena działalności Samorządu jest w pełni pozytywna.

W Ocenianej Jednostce aktywnie funkcjonuje Wydziałowa Rada Samorządu Studentów oraz dziewięć kół naukowych: Nauk Społecznych; Finansów i Ubezpieczeń; MSG; Informatyki Ekonomicznej; „Młodych Towaroznawców”; Rachunkowości „FAKTURA”; Administratywistów; Rynków Kapitałowych „INVEST”; „FORUM”. Wszystkie organizacje studenckie wpisane są do Uczelnianego rejestru organizacji studenckich, a ich wpis poprzedzony jest odpowiednią decyzją administracyjną rektora Uczelni, co spełnia wymogi ustawowe. Jednostka wspiera aktywnie działalność kół naukowych działających w jej ramach, co należy ocenić jednoznacznie pozytywnie.

Koła naukowe nie otrzymują wsparcia finansowego z Wydziału ani z Uczelni. Pomimo wprowadzonego programu naprawczego UTH w Radomiu, zaleca się wygospodarowania pewnych środków finansowych, umożliwiających wsparcie kół naukowych, np. w zakresie dofinansowania na projekty badawcze lub wyjazdy międzynarodowe.

Przedstawiciele kół naukowych wskazali, że władze Ocenianej Jednostki życzliwie odnoszą się do prośb o zgodę na wykorzystywanie sprzętu będącego na wyposażeniu Wydziału. W większości przypadków studenci zrzeszeni w kołach naukowych mają możliwość korzystania ze sprzętu w ramach prowadzonych badań lub projektów. Na szczególnie pozytywną ocenę zasługuje postawa pracowników Wydziału, którzy aktywnie

wspierają działalność kół zarówno pod kątem merytorycznym jak i organizacyjnym. Nierzadko, dzięki swoim kontaktom zawodowym umożliwiają studentom organizację i prowadzenie własnych badań naukowych.

Samorząd Studentów działa na Uczelni zarówno na szczeblu Uczelnianym, jak i Wydziałowym, funkcjonując w oparciu o Regulamin Samorządu Studentów Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu, zatwierdzony Uchwałą Nr 000-2/3/2013 Senatu Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu z dnia 21 marca 2013 r. w sprawie stwierdzenia zgodności Regulaminu Samorządu Studenckiego z ustawą i statutem Uczelni.

Na podstawie przedłożonej dokumentacji należy stwierdzić, że przedstawiciele studentów i doktorantów, stanowiąc ponad 20% składu Rady Wydziału, mają zapewnioną właściwą reprezentację, co wypełnia dyspozycję art. 67 ust. 4 ustawy. Kolejno, na podstawie przedłożonej dokumentacji wskazać należy, że studenci i doktoranci mają także właściwą reprezentację w Senacie Uczelni, co pozwala stwierdzić że art. 61 ust. 3 ustawy również został spełniony.

Zgodnie z opinią przedstawioną przez przedstawiciela samorządu studenckiego, studenci mają pełną swobodę wypowiedzi podczas posiedzeń wspomnianych gremiów i mogą aktywnie uczestniczyć w ich pracach poza posiedzeniami. Opierając się na opinii przedstawicieli samorządu studenckiego ocenianej jednostki, przedstawionej podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, relacje władz Uczelni i władz Wydziału do przedstawicieli samorządu studenckiego są dobre. Przedstawiciele samorządu podkreślili, że szczególnie dobry kontakt mają z władzami Ocenianej Jednostki i zawsze mogą liczyć na ich wsparcie. Z obserwacji i rozmów zarówno ze studentami jak i władzami Wydziału, poczynionych podczas wizytacji, stwierdzić należy, że relacje pomiędzy tymi podmiotami w dalszym ciągu się rozwijają.

W zakresie procesów podnoszenia i zapewniania jakości kształcenia, w Uczelni i w ocenianej jednostce funkcjonuje szereg gremiów odpowiedzialnych za różne aspekty działalności. W niektórych z nich, studenci mają możliwość czynnego uczestnictwa na prawach członka. W zakresie ocenianej jednostki, do gremiów tych zaliczyć można m.in. Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia. Przedstawiciele studentów, biorący udział w posiedzeniach tych gremiów podkreślili, podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, że są traktowani bardzo poważnie i mają poczucie pełnego wpływu na działania i decyzje podejmowane przez te gremia.

Analogicznie, studenci wchodzi także w skład Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. W tym miejscu należy jednak wskazać, że zgodnie z opinią przedstawicieli UZJK, aktywność studentów w tym gremium jest zdecydowanie niewystarczająca, co w opinii ZO PKA należałoby niezwłocznie poprawić w uzgodnieniu z właściwymi organami samorządu studenckiego.

Samorząd studencki nie opiniuje formalnie programów kształcenia w myśl art. 68 ust. 1 pkt 3 ustawy. Zgodnie z deklaracją przedstawicieli samorządu studenckiego oraz władz Wydziału, opinia samorządu ma charakter jedynie ustny i jest przedstawiana podczas posiedzenia Rady Wydziału, na którym programy kształcenia są uchwalane. Zaleca się w tym zakresie wypracowanie procedury uwzględniającej opiniowanie programów kształcenia przez samorząd studencki z odpowiednim wyprzedzeniem w celu umożliwienia wprowadzenia ewentualnych korekt do programów w przypadku zgłoszenia uwag przez studentów.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego: ocena - w pełni
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Funkcjonujący na WE system opieki naukowo – dydaktyczno - materialnej dla studentów i doktorantów można ocenić pozytywnie. W zakresie merytorycznym, korzystna jest opieka pracowników naukowych oraz system konsultacji. Pozytywnie można ocenić pracę Kierownika Studiów Doktoranckich i administracji obsługującej uczestników studiów III stopnia. Obowiązujące regulaminy dot. Studiów III stopnia wymagają aktualizacji zgodnie z obowiązującymi przepisami. Wdrożony w jednostce system opieki naukowo-dydaktycznej i materialnej działa sprawnie i w wystarczającym stopniu uwzględnia potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

7.2). Jednostka nie posiada sformalizowanego systemu rozpatrywania skarg i rozwiązywania sytuacji konfliktowych. Mimo to, w oparciu o indywidualne podejście do poszczególnych spraw, system funkcjonuje stosunkowo sprawnie. Z uwagi na niedługi czas funkcjonowania studiów doktoranckich nie odnotowano jeszcze żadnych sytuacji konfliktowych, jednakże uczestnicy studiów III stopnia posiadają odpowiednią wiedzę postępowania w powyższym zakresie

7.3). Działalność organizacji studenckich na Wydziale należy ocenić pozytywnie. Władze jednostki odnoszą się do działań organizacji studenckich z dużą otwartością i wykazują pełne wsparcie przy zachowaniu partnerskich relacji. Aktywność Wydziałowych Przedstawicieli Doktorantów należy ocenić pozytywnie. Reprezentanci uczestników studiów III stopnia zaangażowani są w prace Wydziałowych komisji, m.in. poprzez uczestnictwo i czynne działania przyczyniające się do pozytywnego rozwoju jednostki

Kryterium 8. Spójność systemu wewnętrznych przepisów prawnych normujących proces zapewnienia jakości kształcenia, oraz jego zgodność z przepisami powszechnie obowiązującymi

W Uniwersytecie Technologiczno-Humanistycznym im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu przepisy dotyczące procesu zapewnienia jakości kształcenia mają charakter scentralizowany określający cele i zadania dla jednostek organizacyjnych Uczelni. Są to przepisy o charakterze wykonawczym, regulujące ich wprowadzenie i realizację na szczeblu Uczelni i Wydziałów. Przepisy w tym zakresie obejmują dwie grupy, tj. bezpośrednio odnoszące się do funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz o charakterze ogólnym regulujące kwestie związane z odpowiedzialnością organów, procesem kształcenia oraz tworzeniem programów kształcenia na studiach pierwszego, drugiego i trzeciego stopnia oraz studiach podyplomowych, w tym m. in. zasadami dyplomowania, zasadami rekrutacji, tokiem studiów, oceną nauczycieli akademickich, funkcjonowaniem biura karier, a także przepisy dotyczące pomocy udzielanej studentom w procesie kształcenia.

W Uniwersytecie Technologiczno-Humanistycznym im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia to narzędzie umożliwiające sprawne organizowanie procesu kształcenia, wdrażanie rozwiązań doskonalących kształcenie studentów w celu uzyskania przez nich kompetencji umożliwiających zatrudnienie w zakresie uzyskanego wykształcenia.

Struktura odpowiedzialności w obszarze zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w Uniwersytecie Technologiczno-Humanistycznym im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu przebiega w dwóch płaszczyznach, tj. na poziomie Uczelni nadzór nad wdrożeniem i doskonaleniem USZJK – wg przepisów § 35 pkt. 3a Statutu Uczelni sprawuje Rektor oraz na poziomie jednostki organizacyjnej – Dziekan.

W Uniwersytecie Technologiczno-Humanistycznym im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu założenia i zadania związane z wprowadzeniem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zostały określone w Uchwale Senatu Nr 000-3/2/2008 z dnia 27 marca 2008 r. w sprawie uchwalenia w Politechnice Radomskiej im. Kazimierza Pułaskiego Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, uaktualnione w Uchwale Senatu Nr 000-7/4/2014 z dnia 22 września 2014 r. w sprawie uchwalenia Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Technologiczno-Humanistycznym im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu. W uchwale tej określono cele, strukturę oraz zadania i kompetencje organów i zespołów wchodzących w skład struktury Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, w zakresie monitorowania i przeglądu programów kształcenia i planów studiów oraz ich efektów, zapewnienia właściwego doboru i jakości kadry dydaktycznej, oceny procesu nauczania, w tym zasad oceniania studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych, efektów kształcenia oraz jakości zajęć dydaktycznych, oceny warunków realizacji zajęć dydaktycznych i środków wsparcia dla studentów i doktorantów, oceny umiędzynarodowienia procesu kształcenia, a także informowania interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych o procesie kształcenia.

W uchwale wskazano strukturę (podmioty) Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, którą tworzą: Rektor, Prorektor ds. Dydaktycznych i Studentów, Stała Komisja Senacka ds. Kształcenia, Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia, Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia, Centrum Promocji Studentów i Absolwentów oraz Wydziałowe struktury Sytemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. W skład Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia wchodzi: Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia oraz Wydziałowi Pełnomocnicy ds. Jakości Kształcenia, przedstawiciele Studium Języków Obcych oraz Wychowania Fizycznego i Sportu, a także przedstawiciel studentów i doktorantów. Powyższa struktura USZJK została określona w celu realizacji celów i zadań określonych w w/w uchwale.

Zasady działania Uczelnianego Zespołu określa regulamin pracy, stanowiący załącznik do wymienionej wyżej Uchwały Senatu. Zespół pełni wobec Rektora funkcję doradczą i rekomendacyjną. Członków Uczelnianego Zespołu powołał Rektor – Zarządzeniem nr R-73/2012 z dnia 7 listopada 2012 r. W Zarządzaniu tym określony został skład w/w zespołu (na szczeblu Uczelni). Natomiast w załącznikach do w/w Uchwały Senatu określono również harmonogram realizacji poszczególnych zadań, a także regulaminy pracy Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, Procedurę badań ankietowych dotyczących zajęć dydaktycznych, procedurę hospitacji zajęć dydaktycznych, oraz procedurę ankietyzacji absolwentów.

Na Wydziale Ekonomicznym – w myśl wymienionej wyżej uchwały Senatu - za realizację działań dotyczących funkcjonowania Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia – jak już wyżej wspomniano - odpowiada przed Rektorem - Dziekan Wydziału, Prodziekan ds. Dydaktycznych i Studentów oraz Wydziałowy pełnomocnik ds. Jakości Kształcenia, Wydziałowy **Zespół** ds. jakości kształcenia, kierunkowe komisje ds. oceny efektów kształcenia oraz Rada Programowa. Dziekan Wydziału zobowiązany jest również do podejmowania działań mających na celu podnoszenie jakości kształcenia na Wydziale.

Wyniki analizy i oceny jakości realizowanej w Uczelni są przedstawiane w corocznych raportach opracowywanych przez Uczelniany Zespół Jakości kształcenia i przekazywane rektorowi. Zespół Uczelniany wspiera działania zespołów Wydziałowych oraz zespołów kierunków.

W Uczelni stosowanych jest szereg wewnętrznych aktów normatywnych, które regulują budowę i funkcjonowanie Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Technologiczno-Humanistycznym im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu. Ten liczący kilkadziesiąt składników zbiór - zgodnie z informacjami podanymi w raporcie

samooceny oraz zweryfikowane w czasie wizytacji - dotyczy następujących obszarów problemowych:

1. nadrzędne przepisy regulujące działania Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu określające kompetencje organów i jednostek to:
 - 15 uchwał Senatu (w tym dotycząca: Statutu Uczelni, Regulaminu Studiów, Regulaminu studiów doktoranckich, Regulaminu studiów podyplomowych, kursów dokształcających, Strategii Uczelni);
 - 33 zarządzenia Rektora (w tym dotyczące: zmiany w strukturze organizacyjnej Uczelni).
2. przepisy konstytuujące wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, w tym dotyczące nauczycieli akademickich to:
 - 4 uchwały Senatu (w tym w sprawie uchwalenia Uczelnianego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w UTH, w sprawie badań ankietowych, monitorowania karier zawodowych absolwentów UTH);
 - 2 zarządzenia Rektora (w tym w sprawie okresowej oceny nauczycieli akademickich UTH, w sprawie określenia rocznego wymiaru zadań dydaktycznych nauczycieli akademickich oraz zasad powierzania i obliczania godzin dydaktycznych);
 - 1 polecenie służbowe Rektora UTH w sprawie powołania Wydziałowych komisji ds. oceny efektów kształcenia
3. przepisy dotyczące tworzenia programów kształcenia i określania efektów kształcenia oraz ich weryfikacji, to:
 - 5 uchwał Senatu (w tym w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych dotyczących uchwalania programów kształcenia dla studiów wyższych, studiów doktoranckich, studiów podyplomowych oraz kursów dokształcających);
 - 4 Uchwały Senatu (w tym w sprawie określenia efektów kształcenia dla kierunków studiów prowadzonych w UTH).
4. przepisy dotyczące rekrutacji:
 - 36 uchwał Senatu (w tym w sprawie określania formy studiów, limitów, zasad pobierania opłat, warunków i trybu rekrutacji);
5. przepisy dotyczące toku studiów:
 - 5 zarządzeń Rektora (w tym w sprawie dokumentacji przebiegu studiów, wzorów dyplomów dla osób, którym nadano stopnie naukowe, zatwierdzenia wzorów świadectw, tytułów zawodowych, w sprawie wzorów dyplomów).
6. przepisy dotyczące Biura Karier:
 - 1 uchwała Senatu (w tym w sprawie monitorowanie karier zawodowych absolwentów UTH).
7. przepisy dotyczące pomocy udzielanej studentom i doktorantom w procesie kształcenia, to:
 - 5 zarządzeń Rektora (w tym w sprawie: wprowadzenia Regulaminu ustalania wysokości, przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej dla studentów i doktorantów, w sprawie określenia Regulaminu przyznawania stypendiów doktoranckich).

Na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu opracowany został Wydziałowy System Jakości Kształcenia przyjęty przez Radę Wydziału Uchwałą Nr 69/2013/RW w dniu 12 grudnia 2013 r. W dokumencie tym określono cele systemu, podmioty odpowiedzialne za jego realizację oraz procedury regulujące politykę jakości. W dokumencie tym określono 2 procedury ogólnouczelniane, tj. system ocen pracowników i system ankietyzacji studentów oraz 7 procedur Wydziałowych, w tym m. in. system hospitacji, badania satysfakcji i karier

studentów, przygotowywania prac dyplomowych i egzaminów dyplomowych, praktyk studenckich, weryfikacji i dokumentowania efektów kształcenia, konsultacji z interesariuszami i wdrożenia ich postulatów oraz obsady zajęć i organizacji systemu kształcenia.

Wskazane byłoby określenie w tej uchwale jako jej załączniki opis wszystkich procedur, jak również harmonogram ich realizacji.

Wykonując postanowienia wymienionej wyżej Uchwały Senatu, a także postanowienia przyjęte w wymienionym wyżej dokumencie Rady Wydziału – na wniosek Dziekana Wydziału Ekonomicznego – Rada Wydziału powołała - Uchwałą Nr 46/2012/RW z dnia 27 września 2012 r. - Radę Programową, Uchwałą Nr 74/2012 z dnia 20 grudnia 2012 r. - Zespoły wskazane w wymienionej wyżej Uchwale Senatu, tj. Zespół ds. Jakości kształcenia, 3 Zespoły ds. jakości kształcenia dla kierunków: ekonomia, administracja i towaroznawstwo. Na mocy zaś Uchwały Nr 13/2014/RW z dnia 6 lutego 2014 r. Rada Wydziału dokonała zmian w składzie osobowym tych zespołów. Natomiast Uchwałą nr 15/2014/RW z dnia 6 lutego 2014 r. Rada Wydziału powołała Wydziałową Komisję ds. Oceny Efektów Kształcenia, której zadaniem jest analiza realizacji celów programu kształcenia, badanie jakości prac dyplomowych i ich adekwatności w odniesieniu do programów studiów i zamierzonych efektów kształcenia, analiza organizacji i przebiegu egzaminu dyplomowego oraz analiza wyników nauczania.

W wymienionej wyżej Uchwale 46/2012/RW określono kompetencje Rady Programowej, do których należy przedstawianie Dziekanowi i RW propozycji tworzenia i likwidacji kierunków i specjalności, opiniowanie propozycji tworzenia i likwidacji kierunków i specjalności złożonych przez katedry, opiniowanie projektów planów i programów studiów, proponowanie zmian w tych planach i programach, opiniowanie zmian w planach i programach studiów proponowanych przez katedr, opiniowanie proponowanych tematów prac dyplomowych i ich ocena w aspekcie zgodności z kierunkiem studiów, a także udział w przygotowywaniu. Natomiast w Uchwale Nr 13/2014/RW określono również zadania powołanego Zespołu ds. jakości kształcenia. Są to m. in. przeprowadzanie audytów wewnętrznych w zakresie programów kształcenia, organizacji studiów, kadry akademickiej, technicznej realizacji procesu kształcenia, badania satysfakcji studentów, badania losów absolwentów oraz coroczne przedstawianie Radzie Wydziału sprawozdania z badania jakości kształcenia na Wydziale na wszystkich kierunkach, formach i poziomach kształcenia. Zadania celowe tego Zespołu określa również wymieniona wyżej Uchwała Nr 000-7/4/2014 Senatu z dnia 22 września 2014 r. Do zadań tych należy: opracowywanie i modyfikacja Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, z uwzględnieniem polityki jakości Wydziału, jego misji i strategii w zakresie kształcenia, wdrażanie Uczelnianych procedur w zakresie jakości, opracowywanie i wdrażanie Wydziałowych procedur zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia, monitorowanie i ocena mobilności studentów i pracowników Wydziału we współpracy z Wydziałowym koordynatorem programu Erasmus Plus, monitorowanie warunków realizacji procesu kształcenia, gromadzenie informacji dotyczących funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia oraz przedstawianie dziekanowi oraz radzie Wydziału wniosków, rekomendacji i zaleceń w zakresie poprawy jakości kształcenia. Zespół opracowuje wyniki badań ankietowych jakości zajęć dydaktycznych i przeprowadza ankietyzację uzupełniającą, monitoruje proces hospitacji osób prowadzących zajęcia, a także analizuje opinie absolwentów dotyczące programu kształcenia, organizacji toku studiów i obsługi administracyjnej.

Natomiast zadania zespołów Kierunkowych – zgodnie z zapisami wymienionej wyżej Uchwały Senatu to: ocena rezultatów planów studiów i programów kształcenia, w tym analiza realizacji celów programu kształcenia, badanie jakości prac dyplomowych i ich zgodności z celami programów studiów i zamierzonymi efektami kształcenia, analiza egzaminu

dypłomowego oraz analiza wyników nauczania na podstawie statystyki ocen, prowadzonej przez nauczycieli akademickich w odniesieniu do przedmiotów, które uczą. Ponadto ocena zgodności zakładanych efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy w oparciu o informacje z monitoringu karier zawodowych absolwentów i badanie opinii pracodawców biorących udział przy tworzeniu programu kształcenia, opracowywanie stosownych procedur i narzędzi realizacji swoich zadań, jednolitych dla wszystkich kierunków kształcenia prowadzonych przez Wydział, opracowywanie i przedstawianie dziekanowi oceny rezultatów planów studiów i programów kształcenia wraz z wnioskami dotyczącymi ich doskonalenia.

Zwraca się uwagę na fakt, iż uchwały Rady Wydziału powinny zawierać informację od kiedy wchodzi w życie. Ponadto rozważenia wymaga wprowadzane w uchwałach informacji o wynikach głosowania. Tak informacja znajduje się w protokole z posiedzenia Rady Wydziału, zatem nie ma potrzeby jej wprowadzania w uchwałę.

Akty normatywne związane z funkcjonowaniem Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia obowiązujące na Wydziale Ekonomicznym:

1. przepisy konstytuujące wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia, w tym dotyczące nauczycieli akademickich:
 - przepisy ogólnouczelniane;
 - 6 uchwał Rady Wydziału (w tym w sprawie strategii Wydziału, aktualizacji strategii Wydziału, w sprawie wprowadzenia Wydziałowego Systemu Jakości Kształcenia, przyjęcia zasad ewaluacji dotyczących oceny efektów kształcenia dla programów studiów realizowanych na Wydziale Ekonomicznym.
 - 3 uchwały Rady Wydziału (w tym w sprawie powołania Rady Programowej, Komisji ds. Oceny Jakości Kształcenia, Komisji ds. Oceny Efektów Kształcenia);
 - 9 uchwał Rady Wydziału (w tym w sprawie procedury zmian w planach i programach studiów, hospitacji zajęć, dyplomowania, planowania obciążeń na Wydziale, konsultacji z interesariuszami, systemu badania satysfakcji studentów i karier absolwentów Wydziału Ekonomicznego, systemu weryfikującego efekty kształcenia oraz dokumentowania weryfikacji efektów kształcenia, praktyk studenckich);
2. przepisy dotyczące tworzenia programów kształcenia i określania efektów kształcenia na studiach I, II i III stopnia prowadzonych na Wydziale, to:
 - uchwały ogólnouczelniane Senatu (w tym w sprawie określenia - zatwierdzenia efektów kształcenia);
 - 51 uchwał Senatu i Rady Wydziału (w tym zatwierdzające programy kształcenia na studiach podyplomowych, studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I, II i III stopnia na poszczególnych kierunkach, w sprawie korekt w planach studiów na wybranych kierunkach, w sprawie dostosowania programu kształcenia do Krajowych Ram Kwalifikacji);
 - 4 zarządzenia Rektora (w tym w sprawie regulaminu studiów, studiów doktoranckich, studiów podyplomowych, kursów dokształcających).
3. przepisy dotyczące rekrutacji
 - przepisy ogólnouczelniane
 - 8 uchwał Rady Wydziału (w tym w sprawie kryteriów rekrutacji, limitów przyjęć na studia);
 - 2 decyzje Dziekana (w tym dotyczące powołania Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej na studia I i II stopnia oraz Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej na studia doktoranckie),
4. dotyczące toku studiów
 - 6 uchwał Rady Wydziału (w tym w sprawie zasad prowadzenia procesu dyplomowania, organizacji studenckich praktyk zawodowych, systemu

weryfikującego efekty kształcenia oraz dokumentowania weryfikacji efektów kształcenia, w sprawie procedury obsady zajęć dydaktycznych i organizacji systemu kształcenia).

Dokonując oceny i analizy powyżej opisanego zestawienia wewnętrznych aktów normatywnych należy zauważyć, że dotyczą one podstawowych obszarów determinujących jakość kształcenia w Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznym im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu.

Zidentyfikowane akty normatywne odnoszą się do podstawowych składników systemu określonych w standardzie przed nowelizacją ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Nie wskazano wszystkich przepisów prawnych, które narzuca treść znowelizowanej ustawy, choć takie praktyczne przedsięwzięcia zdiagnozowano w toku procesu akredytacji. Za takie można uznać działania określające wpływ interesariuszy zewnętrznych, wewnętrznych czy badania rynku pracy.

Oceniając strukturę odpowiedzialności w obszarze zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w Uniwersytecie Technologiczno-Humanistycznym im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu uzasadnione jest stwierdzenie, że została ona określona na poziomie Uczelni oraz podstawowej jednostki organizacyjnej.

Zgodnie z postanowieniami § 35 pkt. 3a Statutu Uczelnia Rektor sprawuje nadzór m. in. nad wdrożeniem i doskonaleniem Uczelnianego systemu zapewnienia jakości kształcenia w Uczelni.

Na Wydziale Ekonomicznym Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznym im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu identyfikuje się dokumenty potwierdzające funkcjonowanie Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia oraz sprawozdania Wydziałowego Pełnomocnika Rektora z działań związanych z systemem zapewnienia jakości kształcenia Wydziału Ekonomicznego Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznym im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu za lata 2009/2010 – 2013/2014. Przedstawiono również protokoły z posiedzeń Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia wraz z listami obecności. Sporządzane są również Raporty z oceny efektów kształcenia zawierające analizę realizacji celów programów kształcenia, badanie jakości prac dyplomowych, analizę organizacji i przebiegu egzaminu dyplomowego oraz analizę wyników nauczania (statystyka ocen). Sprawozdanie zacierów również wnioski i rekomendacje dla Dziekana.

Z informacji uzyskanych w czasie wizytacji wynika, iż Zespół w roku 2014 spotkał się 4 razy (w lutym, marcu, wrześniu i listopadzie) zaś w roku 2013 r. również 4 razy (w lutym, marcu, wrześniu i listopadzie). W czasie wizytacji poinformowano, iż Zespoły spotykają się również na spotkaniach nieformalnych, w czasie których omawiane są kwestie związane z Wydziałowym systemem zapewnienia jakości kształcenia. Efektem tych spotkań było m. im. przygotowanie sprawozdań o których mowa powyżej oraz przekazanie ich Dziekanowi Wydziału.

Na Wydziale Ekonomicznym zostały opracowane zasady gromadzenia, analizowania i publikowania informacji na temat działań zakresie poszczególnych obszarów mających wpływ na jakość kształcenia, wynikające z postanowień tego systemu obowiązującym w Uniwersytecie.

Wydział realizuje zadania wynikające z Uchwały Senatu oraz Rady Wydziału w sprawie wprowadzenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Dotyczą one takich obszarów wpływających na jakość kształcenia, jak:

1. opracowania okresowego przeglądu i doskonalenia programów
2. warunków i trybu rekrutacji na studia (
3. organizacji i prowadzenia zajęć dydaktycznych (w tym procedura dotycząca oceny organizacji procesu kształcenia, procedura analiz tematów prac dyplomowych);

4. warunków realizacji procesu kształcenia (w tym procedura okresowej oceny nauczycieli akademickich); oraz
5. ocena i weryfikacji założonych efektów kształcenia (w analizie metod weryfikacji wiedzy studentów, analizie wystawianych ocen)

Zespoły ds. jakości kształcenia dokonują analiz w zakresie wskazanym powyżej przygotowując stosowne sprawozdania i przekazują je dla Dziekana.

Dokumentacja na obecnym etapie opracowywania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia to sprawozdania pełnomocnika ds. jakości kształcenia oraz zespołu ds. jakości kształcenia zawierające wyniki przeglądu jakości kształcenia obejmujący zasadnicze obszary procesu kształcenia oraz jego weryfikacji.

W czasie wizytacji stwierdzono, iż brak jest dokumentów w sprawie gromadzenia i przechowywania efektów kształcenia.

Jak ustalono podczas wizytacji na posiedzeniach Rady Wydziału była omawiana problematyka związana z wymienionymi wyżej elementami wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Podsumowując można stwierdzić, iż wewnętrzne akty prawne w pełni regulują kwestie zapewnienia jakości kształcenia w obszarach działania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Są spójne oraz zgodne z przepisami powszechnie obowiązującymi.

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Na podstawie analizy otrzymanej dokumentacji należy stwierdzić, iż Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznym im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu posiada wewnętrzne przepisy prawne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia (ogólnouczelniane i Wydziałowe), zarówno o charakterze ogólnym, jak i odnoszące się bezpośrednio do funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości. Przepisy te w sposób kompleksowy określają politykę jakości, procedury, cele jakościowe. Są one spójne oraz zgodne z przepisami powszechnie obowiązującymi. Niektóre elementy systemu są dobrze opracowane, inne nieco słabiej. Ponadto niektóre procedury normujące proces zapewnienia jakości wymagają jeszcze dopracowania.

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż Wydział podejmuje nieustanne działania w zakresie doskonalenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Sposób prowadzenia i zakres dokumentacji dotyczącej dokonywanych analiz i podejmowanych działań odnoszących się do poszczególnych czynników wpływających na jakość kształcenia są poprawne.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny instytucjonalnej

L. p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	strategia rozwoju		X			

2	wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			
3	cele i efekty kształcenia na studiach doktoranckich i podyplomowych oraz system ich weryfikacji		X			
4	zasoby kadrowe, materialne i finansowe		X			
5	prowadzenie badań naukowych		X			
6	współpraca krajowa i międzynarodowa		X			
7	system wsparcia studentów i doktorantów		X			
8	przepisy wewnętrzne normujące proces zapewnienia jakości kształcenia		X			

Wydział Ekonomiczny Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu określił jako swoją silną stronę wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia. Wizytacja, mimo iż dostrzegła drobne słabości tego systemu, to pozwoliła zauważyć, iż kadra akademicka wykazuje duże zaangażowanie w funkcjonowanie systemu i dostrzega jest skuteczność w doskonaleniu jakości kształcenia. Wydział za swoją silną stronę uznaje doświadczenie dydaktyczne i naukowe kadry, dobre warunki pracy, w tym zbiory biblioteczne, co wizytacja potwierdziła. Jako słabe strony wskazano w raporcie samooceny niski stopień internacjonalizacji kształcenia, słabo rozwinięte studia podyplomowe, niskie zaangażowanie kadry w pozyskiwanie projektów badawczych co również wizytacja potwierdziła.

Zadaniem Zespołu oceniającego rozwój Wydziału wymaga dynamizacji rozwoju naukowego kadry akademickiej w celu utrzymania przyznanych uprawnień akademickich, współpracy z przedstawicielami pracodawców w celu przystosowania oferty kształcenia do oczekiwań lokalnego i regionalnego rynku pracy, rozwijania współpracy międzynarodowej. Dalszego doskonalenia wymaga też wewnętrzny system zapewniania jakości w celu budowania wysokiej kultury jakości kształcenia.